

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KENT PARKLARININ GÖRSEL PEYZAJ ALGISININ DENİZLİ İLİ
ÖRNEĞİNDE İRDELENMESİ**

Mine ÇELİK

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Murat AKTEN**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
ISPARTA - 2013**

© 2013 [Mine ÇELİK]

TEZ ONAYI

Mine ÇELİK tarafından hazırlanan "Kent Parklarının Görsel Peyzaj Algısının Denizli İli Örneğinde İrdelenmesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak başarı ile savunulmuştur.

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Murat Akten
Süleyman Demirel Üniversitesi

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Şirin Dönmez
Süleyman Demirel Üniversitesi

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Volkan Küçük
Süleyman Demirel Üniversitesi

Enstitü Müdürü

Prof.Dr. Mehmet Cengiz Kayacan

TAAHHÜTNAME

Bu tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin referans gösterilerek tezde yer aldığını beyan ederim.

Mine ÇELİK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	v
ÇİZELGELER DİZİNİ	viii
1.GİRİŞ	1
1.1.Kuramsal Temeller	3
1.1.1.Kent parkları ve kent parklarının tarihsel gelişimi	3
1.1.2.Kent parklarının işlevleri	7
1.1.3.Kent parklarının planlama ve tasarım ilkeleri	10
1.2.Görsel Peyzaj.....	12
1.2.1.Görsel peyzaj değerleri	14
1.3.Görsel Peyzaj Kalitesini Etkileyen Etmenler	24
1.4.Görsel Kalite Değerlendirme Yöntemleri	26
1.4.1.Mekânsal karakteristikler.....	27
1.4.2.Kullanıcı karakteristikleri	32
1.5.Algı.....	32
2.KAYNAK ÖZETLERİ	36
2.1.Görsel Peyzaj Kalitesine Yönelik Yapılan Çalışmalar.....	36
2.2.Parkların Kalite Kriterlerine Yönelik Yapılan Çalışmalar	38
3.MATERYAL VE YÖNTEM	42
3.1.Materyal.....	42
3.1.1.Denizli ilinin doğal ve kültürel özellikleri.....	43
3.1.2.İncilipınar parkı	46
3.1.3.Adalet parkı	48
3.2.Yöntem	51
3.2.1. Fotoğraf çekimi.....	54
3.2.2.Fotoğraf – anket tasarımı ve uygulanması.....	54
3.2.3.Görsel peyzaj algı değerlendirme süreci.....	58
3.2.4.İstatistiksel analizler	59
4.ARAŞTIRMA BULGULARI	60
4.1.Kullanıcı Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları	60
4.1.1.Adalet parkının kullanıcı anketi sonuçları	60
4.1.2.Adalet parkına ait çapraz tablolar	70
4.1.3.İncilipınar parkının kullanıcı anketi sonuçları	79
4.1.4.İncilipınar parkına ait çapraz tablolar	89
4.2.Uzman Grubu Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları	98
4.3.Kullanıcı Grubu ve Uzman Grubu Anketlerinin İlişkilendirilmesi.....	105
5.TARTIŞMA VE SONUÇLAR	112
KAYNAKLAR	119
EKLER.....	128
ÖZGEÇMİŞ	164

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KENT PARKLARININ GÖRSEL PEYZAJ ALGISININ DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİNDE İRDELENMESİ

Mine ÇELİK

**Süleyman Demirel Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı**

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Murat AKTEN

Bu çalışma kent parklarının planlanması ve tasarlanması aşamalarında hem kullanıcı görüşlerini hem de uzman değerlendirmelerini dikkate alan ve bu sayede kullanıcının memnun olmasını da sağlayan mekânlar yaratılmasında kullanılacak bir yöntem geliştirmeyi ve yön gösterici mekân tipolojileri ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırma sürecinde peyzaj algısı görsel boyutta ele alınmıştır.

Bu tez çalışmasının ana materyalini kent parklarına ait 20 adet fotoğraf oluşturmaktadır. Fotoğraflardaki görüntüler üzerinden kullanıcı grubu ve uzman grubu olmak üzere iki ayrı anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Kullanıcı grubundan görüntüleri beğeni durumlarına göre puanlandırmaları istenmiştir. Uzman grubu ise görüntüleri araştırma konusu ile ilgili kuramsal çerçeveye dayanarak hazırlanan mekânsal karakteristikler kapsamında değerlendirmiştir. Daha sonra kullanıcı grubu anket sonuçları ve uzman grubu değerlendirmeleri karşılaştırılarak en çok ve en az tercih edilen görüntülere ilişkin mekânsal karakteristikler ortaya koyulmuştur.

Araştırmada kullanılan yöntemin analiz sonuçlarına dayanılarak, istatistiksel anlamda anlamlı ve daha önce yapılmış uluslararası literatürdeki çalışmaların sonuçlarını destekleyen veriler elde edilmiştir. Araştırma bulgularının değerlendirilmesi sonucu doğallık, çeşitlilik, açıklık, karmaşıklık, gizem, güven, düzen ve manzara güzelliğinin mekân tercihleri üzerine doğrudan etkili olduğu bulunmuştur. Mekânsal karakteristiklerin bir araya getirilmesiyle, mekân tipolojilerinin ortaya konulabilmesi mümkün olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj algısı, kent parkları, görsel peyzaj, peyzaj tercihleri.

2013, 164 sayfa

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

VISUAL LANDSCAPE PERCEPTION OF URBAN PARKS CASE OF INVESTIGATION DENİZLİ

Mine ÇELİK

**Suleyman Demirel University
Graduate School of Applied and Natural Sciences
Department of Landscape Architecture**

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Murat AKTEN

This M.Sc.thesis aims to provide a methodology which brings together both user preferences and expert assessments to satisfy user needs to guide landscape designers and planners during planning and design process of, especially urban parks. In this thesis, landscape perception is taken into account of visual perception context.

20 photographs which belong to different urban park examples from both Turkey and abroad, are the main materials of this study. Two separate questionnaires were prepared and one was answered by users and the other by the experts. Users were asked to rate each scenery in the photographs in the context of their level of pleasure and interestingness. Experts assessed the same photographs using the criterias they were given. The criteria were chosen depending on theoretical framework of the study. Then, user surveys and expert assessments were linked, and evaluated which guided determination of both the most and the least preferred scenes.

Data gathered in this study is found to be statistically significant and the results are consistent with previous studies regarding landscape preferences. Research findings show that certain levels of order, naturalness, diversity, openness, complexity, mystery, trust, order and beauty of the landscape directly influence landscape preferences. Finally, it is concluded that these spatial characteristics can be used to form preferred spatial typologies in urban parks which will guide planners and designers.

Keywords: Landscape perception, urban parks, visual landscape, landscape preferences.

2013, 164 pages

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım süresince yardımlarını benden esirgemeyen, tez çalışma konusunun belirlenmesi ve başlatılmasından son aşamasına kadar geçen sürede ilgi ve bilimsel katkılarını esirgemeyip çalışmalarımı yönlendiren, her türlü olanağı sağlayan danışman hocam Yrd. Doç.Dr. Murat AKTEN'e çok teşekkür ederim.

Profesyonel meslek hayatımda yeni bakış açılarına sahip olmama vesile olan, eğitimimde beni bu yolda teşviklendiren, maddi ve manevi olarak yanımda olan sayın Ali SÖZERİ ve en büyük destekçim ve arkadaşım Süleyman SÖZERİ' YE teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Proje no:2801-YL-11 no'lu proje kapsamında tezimi maddi olarak destekleyen Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Yönetim Birimi Başkanlığına katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Beni bugünlere getiren ve maddi – manevi her zaman yanımda olan aileme ve katkısı olan herkese çok teşekkür ederim.

Çalışmalarımda yardımını esirgemeyen arkadaşım Ayşe ŞEN'e ve anketlerin uygulanmasında gösterdikleri ilgi ve destekten dolayı öğrenci arkadaşlara, meslektaşlarıma ve tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Mine ÇELİK
ISPARTA-2013

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 1.1. Tam tekrar	18
Şekil 1.2. Formların uygunluğu	18
Şekil 1.3. Karşıtlık.....	19
Şekil 1.4. Koram–hiyerarşi	20
Şekil 1.5. Ölçü ile vurgulama.....	20
Şekil 1.6. Egemenlik	20
Şekil 1.7. Doku ile vurgulama.....	21
Şekil 1.8. Hyde Park (Sydney)’tan bir görüntü.....	21
Şekil 1.9. Hatley Park (Victoria, BC)’tan bir görüntü	22
Şekil 1.10. Birlik	22
Şekil 1.11. Çeşitlilik.....	23
Şekil 1.12. Londra Buckingham sarayı çevresinden görüntü	24
Şekil 1.13. Gizemlilik	28
Şekil 1.14. Yüksek derecede tutarlılıkta bir mekân örneği	30
Şekil 1.15. Düşük derecede tutarlılıkta bir mekân örneği.....	30
Şekil 1.16. Halk tercih modeli.....	32
Şekil 3.1. Denizli ilinin genel coğrafi konumu	42
Şekil 3.2. Araştırma alanı uydu görüntüsü.....	43
Şekil 3.3. İncilipınar eski hali	46
Şekil 3.4. İncilipınar parkı uydu görüntüsü.....	47
Şekil 3.5. Adalet Parkı eski hali	48
Şekil 3.6. Adalet Parkı uydu görüntüsü	49
Şekil 3.7. Çalışma yöntemi akış seması	53
Şekil 3.8. Adalet Parkı görsel analiz için belirlenen fotoğraflar.....	56
Şekil 3.9. İncilipınar Parkı görsel analiz için belirlenen fotoğraflar.....	57
Şekil 4.1. Adalet Park’ını ziyaret edenlerin cinsiyete göre dağılımları	60
Şekil 4.2. Adalet Park’ını ziyaret edenlerin yaşlarına göre dağılımları	61
Şekil 4.3. Adalet Park’ını ziyaret edenlerin öğrenim durumları	61
Şekil 4.4. Adalet Park’ını ziyaret edenlerin mesleki durumları	62
Şekil 4.5. Adalet Park’ını ziyaret edenlerin medeni durumları.....	63
Şekil 4.6. Adalet Park’ını ziyaret edenlerin gelir durumları	63
Şekil 4.7. Adalet Park’ını ziyaret edenlerin ikamet durumları.....	64
Şekil 4.8. Adalet Park’ını ziyaret etme sıklığı	65
Şekil 4.9. Adalet Park’ını ziyaret etme zamanları.....	65
Şekil 4.10. Adalet Park’ındaki otopark yeterliliği	66
Şekil 4.11. Adalet Park’ındaki su öğelerinin kullanım amacı.....	69
Şekil 4.12. Adalet Park’ındaki su öğelerinin büyüklükleri	69
Şekil 4.13. Adalet Parkı manzara kalitesi	70
Şekil 4.14. Kullanıcı yaş grupları ve manzara kalitesi	71
Şekil 4.15. Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları.....	72
Şekil 4.16. Kullanıcı yaş grupları ve parktaki su öğeleri kullanım amacı	73
Şekil 4.17. Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları.....	74
Şekil 4.18. Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları	75
Şekil 4.19. Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi.....	76
Şekil 4.20. Kullanıcı öğrenim durumları ve parkta su öğeleri kullanım amacı	77
Şekil 4.21. İncilipınar Park’ını ziyaret edenlerin cinsiyete göre dağılımları	79
Şekil 4.22. İncilipınar Park’ını ziyaret edenlerin yaşlarına göre dağılımları	80
Şekil 4.23. İncilipınar Park’ını ziyaret edenlerin öğrenim durumları	80

Şekil 4.24. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin mesleki durumları	81
Şekil 4.25. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin medeni durumları.....	82
Şekil 4.26. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin gelir durumları	82
Şekil 4.27. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin ikamet durumları.....	83
Şekil 4.28. İncilipınar Park'ını ziyaret etme sıklığı	84
Şekil 4.29. İncilipınar Park'ını ziyaret etme zamanları.....	84
Şekil 4.30. İncilipınar Park'ındaki otopark yeterliliği	85
Şekil 4.31. İncilipınar Park'ındaki su öğelerinin kullanım amacı.....	88
Şekil 4.32. İncilipınar Park'ındaki su öğelerinin büyüklükleri	88
Şekil 4.33. İncilipınar Parkı manzara kalitesi	89
Şekil 4.34. Kullanıcı yaş grupları ve manzara kalitesi	90
Şekil 4.35. Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları.....	91
Şekil 4.36. Kullanıcı yaş grupları ve parkta su öğeleri kullanım amacı	92
Şekil 4.37. Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları.....	93
Şekil 4.38. Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları	94
Şekil 4.39. Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi.....	95
Şekil 4.40. Kullanıcı öğrenim durumları ve parkta su öğeleri kullanım amacı	96
Şekil 4.41. Cinsiyete göre dağılımı	98
Şekil 4.42. Yaş gruplarına göre dağılımı	98
Şekil 4.43. Medeni durumlarına göre dağılımı	99
Şekil 4.44. Görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgileri	99
Şekil 4.45. Rekreasyon alanlarında görsel peyzaj kalitesi	100
Şekil 4.46. Uzman yaş grupları ve görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi.....	100
değerlendirmeleri	100
Şekil 4.47. Uzman yaş grupları ve görsel peyzaj kalitesi önemi	101
Şekil 4.48. Uzmanların meslekleri ve görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi....	102
değerlendirmeleri	102
Şekil 4.49. Uzmanların meslekleri ve görsel peyzaj kalitesi önemi	103
Şekil 4.50. Adalet Parkı kullanıcıları tarafından en çok beğenilen 3 görüntü.	105
Şekil 4.51. Adalet Parkı kullanıcıları tarafından en az beğenilen 3 görüntü.....	106
Şekil 4.52. İncilipınar Parkı kullanıcıları tarafından en çok beğenilen 3 görüntü. 108	108
Şekil 4.53. İncilipınar Parkı kullanıcıları tarafından en az beğenilen 3 görüntü... 109	109
Şekil A.1. Adalet Parkı 1 numaralı fotoğraf	131
Şekil A.2. Adalet Parkı 2 numaralı fotoğraf	131
Şekil A.3. Adalet Parkı 3 numaralı fotoğraf	132
Şekil A.4. Adalet Parkı 4 numaralı fotoğraf	132
Şekil A.5. Adalet Parkı 5 numaralı fotoğraf	133
Şekil A.6. Adalet Parkı 6 numaralı fotoğraf	133
Şekil A.7. Adalet Parkı 7 numaralı fotoğraf	134
Şekil A.8. Adalet Parkı 8 numaralı fotoğraf	134
Şekil A.9. Adalet Parkı 9 numaralı fotoğraf	135
Şekil A.10. Adalet Parkı 10 numaralı fotoğraf	135
Şekil B.1. İncilipınar Parkı 1 numaralı fotoğraf.....	138
Şekil B.2. İncilipınar Parkı 2 numaralı fotoğraf.....	138
Şekil B.3. İncilipınar Parkı 3 numaralı fotoğraf.....	139
Şekil B.4. İncilipınar Parkı 4 numaralı fotoğraf.....	139
Şekil B.5. İncilipınar Parkı 5 numaralı fotoğraf.....	140
Şekil B.6. İncilipınar Parkı 6 numaralı fotoğraf.....	140
Şekil B.7. İncilipınar Parkı 7 numaralı fotoğraf.....	141
Şekil B.8. İncilipınar Parkı 8 numaralı fotoğraf.....	141

Şekil B.9. İncilipınar Parkı 9 numaralı fotoğraf.....	142
Şekil B.10. İncilipınar Parkı 10 numaralı fotoğraf.....	142
Şekil C.1. Adalet Parkı 1 numaralı fotoğraf.....	144
Şekil C.2. Adalet Parkı 2 numaralı fotoğraf.....	145
Şekil C.3. Adalet Parkı 3 numaralı fotoğraf.....	146
Şekil C.4. Adalet Parkı 4 numaralı fotoğraf.....	147
Şekil C.5. Adalet Parkı 5 numaralı fotoğraf.....	148
Şekil C.6. Adalet Parkı 6 numaralı fotoğraf.....	149
Şekil C.7. Adalet Parkı 7 numaralı fotoğraf.....	150
Şekil C.8. Adalet Parkı 8 numaralı fotoğraf.....	151
Şekil C.9. Adalet Parkı 9 numaralı fotoğraf.....	152
Şekil C.10. Adalet Parkı 10 numaralı fotoğraf.....	153
Şekil C.11. İncilipınar Parkı 1 numaralı fotoğraf.....	154
Şekil C.12. İncilipınar Parkı 2 numaralı fotoğraf.....	155
Şekil C.13. İncilipınar Parkı 3 numaralı fotoğraf.....	156
Şekil C.14. İncilipınar Parkı 4 numaralı fotoğraf.....	157
Şekil C.15. İncilipınar Parkı 5 numaralı fotoğraf.....	158
Şekil C.16. İncilipınar Parkı 6 numaralı fotoğraf.....	159
Şekil C.17. İncilipınar Parkı 7 numaralı fotoğraf.....	160
Şekil C.18. İncilipınar Parkı 8 numaralı fotoğraf.....	161
Şekil C.19. İncilipınar Parkı 9 numaralı fotoğraf.....	162
Şekil C.20. İncilipınar Parkı 10 numaralı fotoğraf.....	163

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge.1.1. Renk harmonileri	15
Çizelge 1.2. Görsel kalite gelişimini etkileyen etmenler	25
Çizelge 1.3. Kaplan ve Kaplan tercih matrisi	31
Çizelge 3.1. Kullanıcı anketleri beğeni durumları puan değerlendirmesi.....	31
Çizelge 3.2. Uzman anketi puan değerlendirmesi.....	31
Çizelge 4.1. Adalet Parkının donatı elemanlarının yeterlilik durumu	66
Çizelge 4.2. Adalet Parkındaki çocuk oyun alanlarının durumu	67
Çizelge 4.3. Kullanıcıların Adalet Parkını ziyaret etme nedenleri.....	67
Çizelge 4.4. Kullanıcıların Adalet Parkında olmasını istediği kriterler	68
Çizelge 4.5. Kullanıcı yaş grupları ve manzara kalitesi.....	71
Çizelge 4.6. Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları.....	72
Çizelge 4.7. Kullanıcı yaş grupları ve parktaki su öğeleri kullanım amacı	73
Çizelge 4.8. Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları.....	74
Çizelge 4.9. Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları.....	75
Çizelge 4.10. Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi.....	76
Çizelge 4.11. Kullanıcı öğrenim durumları ve parkta su öğeleri kullanım amacı	77
Çizelge 4.12. Kullanıcıların beğeni durumları	78
Çizelge 4.13. Kullanıcıların beğeni durumları ağırlıklı puanlarına göre.....	
sıralanması	78
Çizelge 4.14. İncilipınar Parkının donatı elemanlarının yeterlilik durumu	85
Çizelge 4.15. İncilipınar Parkındaki çocuk oyun alanlarının durumu	86
Çizelge 4.16. Kullanıcıların İncilipınar Parkını ziyaret etme nedenleri.....	86
Çizelge 4.17. Kullanıcıların İncilipınar Parkında olmasını istediği kriterler	87
Çizelge 4.18. Kullanıcı yaş grupları ve manzara kalitesi.....	90
Çizelge 4.19. Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları.....	91
Çizelge 4.20. Kullanıcı yaş grupları ve parkta su öğeleri kullanım amacı	92
Çizelge 4.21. Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları	93
Çizelge 4.22. Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları	94
Çizelge 4.23. Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi.....	95
Çizelge 4.24. Kullanıcı öğrenim durumları ve parkta su öğeleri kullanım amacı	96
Çizelge 4.25. Kullanıcıların beğeni durumları	97
Çizelge 4.26. Kullanıcıların beğeni durumları ağırlıklı puanlarına göre.....	
sıralanması	97
Çizelge 4.27. Uzman yaş grupları ve görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi.....	
değerlendirmeleri	101
Çizelge 4.28. Uzman yaş grupları ve görsel peyzaj kalitesi önemi	102
Çizelge 4.29. Uzmanların meslekleri ve görsel peyzaj kalitesi hakkında bilgi...	
değerlendirmeleri	103
Çizelge 4.30. Uzmanların meslekleri ve görsel peyzaj kalitesi önemi	104
Çizelge 4.31. Uzman grubu değerlendirme tablosu	104
Çizelge 4.32. Adalet Parkı en çok beğenilen görüntülere ilişkin uzman.....	
değerlendirmeleri	106
Çizelge 4.33. Adalet Parkı en az beğenilen görüntülere ilişkin uzman.....	
değerlendirmeleri	107
Çizelge 4.34. İncilipınar Parkı en çok beğenilen görüntülere ilişkin uzman.....	
değerlendirmeleri	108

Çizelge 4.35. İncilipınar Parkı en az beğenilen görüntülere ilişkin uzman.....	
değerlendirmeleri	109
Çizelge C.1. Adalet Parkı 1 numaralı fotoğraf.....	144
Çizelge C.2. Adalet Parkı 2 numaralı fotoğraf.....	145
Çizelge C.3. Adalet Parkı 3 numaralı fotoğraf.....	146
Çizelge C.4. Adalet Parkı 4 numaralı fotoğraf.....	147
Çizelge C.5. Adalet Parkı 5 numaralı fotoğraf.....	148
Çizelge C.6. Adalet Parkı 6 numaralı fotoğraf.....	149
Çizelge C.7. Adalet Parkı 7 numaralı fotoğraf.....	150
Çizelge C.8. Adalet Parkı 8 numaralı fotoğraf.....	151
Çizelge C.9. Adalet Parkı 9 numaralı fotoğraf.....	152
Çizelge C.10. Adalet Parkı 10 numaralı fotoğraf.....	153
Çizelge C.11. İncilipınar Parkı 1 numaralı fotoğraf.....	154
Çizelge C.12. İncilipınar Parkı 2 numaralı fotoğraf.....	155
Çizelge C.13. İncilipınar Parkı 3 numaralı fotoğraf.....	156
Çizelge C.14. İncilipınar Parkı 4 numaralı fotoğraf.....	157
Çizelge C.15. İncilipınar Parkı 5 numaralı fotoğraf.....	158
Çizelge C.16. İncilipınar Parkı 6 numaralı fotoğraf.....	159
Çizelge C.17. İncilipınar Parkı 7 numaralı fotoğraf.....	160
Çizelge C.18. İncilipınar Parkı 8 numaralı fotoğraf.....	161
Çizelge C.19. İncilipınar Parkı 9 numaralı fotoğraf.....	162
Çizelge C.20. İncilipınar Parkı 10 numaralı fotoğraf.....	163

1.GİRİŞ

Günümüzde çevre üzerinde oluşan antropojen baskılar, doğal ve kültürel kaynak değerleri üzerinde büyük ve onarılması güç yaralar açmaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizin doğal yapısı ve peyzajında da hızlı ve yoğun değişimler yaşanmaktadır. Kentlerde görülen hava kirliliği, trafik sorunu, doğal alanların hızla tahrip ve yok edilmesi, aşırı nüfus artışı ile şekillenen kentsel alanların olumsuz etkileri insanların serbest zamanlarını geçirebilecekleri sosyal, kültürel ve fizyolojik açıdan çeşitli şekillerde yararlanabilecekleri ortamlara gereksinim duymalarına neden olmaktadır.

Son yıllarda, kentlerdeki yeşil alanların miktarı, dağılımı ve kullanımı açısından bir bütün olarak geliştirme ve uygulama çabaları önem kazanmıştır. Fiziksel, sosyal ve görsel yönden yeterli, üstün standartlı dış mekân düzenleme anlayışı günümüzde yerini bulmaya başlamıştır. Günlük yaşam çevresi içinde bu yöndeki gereksinimlerin karşılanmasında kent içi mekânlar büyük önem taşımaktadır. Bu tür mekânların en önemlisi pek çok rekreasyonel olanağı ve tesisi birlikte bulunduran kent parklarıdır (Polat, 2001).

Kentsel yeşil alan sisteminin en önemli unsurlarından biri olan kent parklarının daha fazla fayda sağlayabilmesi için planlama ve tasarım süreçlerine yönelik birçok çalışma yapılmaktadır. Özellikle ziyaretçilerin algı ve tercihlerini ölçmeye yönelik çalışmalar büyük önem taşımaktadır. Çünkü parkların planlama ve tasarımlarını yapacak uzmanların mesleki bilgi ve becerilerini, ziyaretçilerden elde edilen veriler tamamlayacaktır. Bu şekilde planlanmış ve uygulanmış kent parklarının kullanıcılara ve çevreye yönelik daha etkin hizmetleri ve fonksiyonları olacaktır. Kent parkları, kentsel yaşam kalitesinin artırılmasında önemli bir etkidir. Kaliteli kent parkı çevrelerinin başarısı; planlama, tasarım, uygulama ve bakım koşullarından etkilenecektir (Yücel ve Yıldızcı, 2006).

Kentsel yaşam kalitesi; toplum, ekonomi ve çevre ekseninde, yaşam kalitesi ve çevre kalitesinin karşılıklı etkileşiminde gerçekleşen nesnel ve öznel değerlendirme ölçütleri ile ifade edilebilen bir kavramdır. Kentsel yaşam kalitesinin algıya dayalı,

esenlik, sağlık, güvenlik, huzur vb. değerleri öznel bileşenlerini oluştururken; yapılı evre, doğal evre, ekonomik ve sosyal fonksiyon alanları gibi somut değerler ise nesnel bileşenlerini oluşturmaktadır (Emr ve Onsekiz, 2007).

Görsel kalite ve manzara, insanların fiziksel ve duygusal olarak, kendilerini iyi hissetmelerinde önemli faktörlerdendir. Kişilerin yaşadıkları, ziyaret ettikleri veya herhangi bir şekilde zaman geçirdikleri çevrede gördükleri, bu mekndan duydukları memnuniyet ve mekâna ait olma hissi üzerinde etkilidir. Doğallığın estetiği ve güzelliği ile tezat oluşturan, doğal peyzaj ile uyumsuz görüntüler, kişilerin mekân, aidiyet ve memnuniyet hislerini olumsuz etkilemektedir (Yılmaz vd., 2010).

Görsel kalite değerlendirmesine yönelik yapılan çalışmaların ana hedefi belirli bir bölgeye ait kullanicıların beğenilerine yönelik tercihlerin ortak paydasını hesaplayarak yapılacak olan planlama ve tasarım çalışmalarında bu bilgilerin göz önünde bulundurulmasını sağlamaktır. Kullanıcıların görsel tercihleri birçok değişkene bağımlıdır. Özellikle bölgenin ve kullanicıların sosyal ve kültürel yapısı bu tercihlerin şekillenmesini sağlayan en önemli etkindir. Ayrıca kullanicıların demografik profilleri de (yaş, cinsiyet, meslek, gelir v.b.) görsel tercihlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Belirli bir bölgede yer alan kent parklarına yönelik yapılacak görsel kalite değerlendirmesi çalışmaları o bölgedeki kullanicıların maksimum seviyede hoşnut kalacakları kent parklarının tasarlanması sağlayacaktır. Ayrıca belirli bölgeler için kent parklarına yönelik tasarım kriterleri ve standartları ortaya konulabilecektir (Yılmaz vd., 2010).

Çevreyi oluşturan öğelerin görsel nitelikleri; ağırlıklı olarak ölçü, biçim, renk ve doku gibi özelliklerle tanımlanır. Bu öğeler bir arada mekânın fonksiyonlarına uygun olarak ve bilinçli bir şekilde düzenlendiği sürece içinde bulunanları tatmin edici bir ortam sağlarlar (Yılmaz vd., 2010)

1.1.Kuramsal Temeller

1.1.1.Kent parkları ve kent parklarının tarihsel gelişimi

Parklar genel anlamda, sınırlı bir kullanım biçimi, esnek bir form özelliği, minimum konstrüksiyon ile maksimum doğal öğeleri kapsayan, dinlenme, eğlenme, meditasyon, serbest oyunlar vb. çeşitli pasif ve aktif rekreasyon gereksinimlerini karşılayan bir yeşil alan türüdür (Akdoğan, 1974).

Olmsted ve Kimball (1973)'e göre, park sözcüğü daima ağaç ve çimle kaplı bir tür açık yeşil alanı anlatır. Sözcüğün türetilmesinde en kabul gören görüş kökenini bir alanın kuşatılmasında bulur. Bu tanıma göre park; etrafı çevrili yer demektir. Bunun yanı sıra park, içerisinde oyun veya ağaçları bulunduran yer olarak tanımlanmaktadır (Özkır, 2007).

Parklar, yapı kitleleri arasında yer alan çoğunlukla günü birlik kullanımlara imkân veren insan eliyle şekillendirilmiş arazilerin genel adıdır. Bu alanlar mimari elemanların minimum, açık-yeşil alanların maksimum düzeyde kullanıldığı peyzaj alanlarıdır. Rekreasyonel gereksinimlerin karşılandığı bu alanlar toplumun her kesimine aynı oranda kullanım imkânı sağlar (Bilici, 2001).

Kent parkları insanların şehir yaşamının stresinden kaçabileceği ve zevk duyabilecekleri sosyal ve çevresel fonksiyonlarıyla hizmet veren değerli kentsel yeşil alanlardır. Bu sebeple, estetik görünüşler sağlamak, gürültüyü azaltmak, havayı temizlemek, mikroklima etkisi ve kirlilik kontrolüne kadar faydalarıyla kent parkının önemi açıkça ortadadır (Lam vd., 2005; Wong ve Domroes, 2005).

Oğuz (1998)'a göre kent parklarının kullanım olgusunun çok yönlü olarak incelenmesi, bir yandan var olan parkların gerçek değerini ortaya koyarken, öte yandan planlama ve tasarım çerçevesinin oluşturulmasında aydınlatıcı bulgular sunmakta, planlama ve tasarım çalışmalarının somut yönden ve bilimsel olarak değerlendirilmesinde katkıda bulunmaktadır.

Kent parkı kavramı, her yaş grubunun yararlandığı içerisinde pasif ve aktif rekreasyon olanaklarının bulunduğu, genellikle 400 dekar veya daha geniş büyüklükte olan etki alanı 30-60 dakikalık bir yürüyüş mesafesinde yer alan aktif açık-yeşil alanlardır (Yorulmaz, 2006). Kent parkları, karmaşık kentsel organizasyon içerisinde, kentleşmeye koşul olarak gelişen kopuk doğa insan ilişkisinin yeniden kurulmasında çok önemli ve çeşitli işlevler yüklenen kamusal hizmet alanlarıdır (Kızılaslan, 2007).

Kent parkları her 100 kişi için 1 dekar olmak üzere, nüfusun büyüklüğüne göre, 40-400 hektar arasında olmalıdır. Kent parkı etki alanı 3.200-4.000 m arasındadır. Bu parkların kentsel yerleşim birimlerine yakın ya da uzak olması önemli bir tasarım kriteri değildir. Bu alanlar en az 2-4 km, 30-60 dakikalık yürüme mesafesinde, toplu ulaşım sistemi ile doğrudan ve kolayca ulaşılacak mesafede 5-20 km uzaklıkta bulunmalıdır (Özdingiş, 2007).

Kent parkları; insanları kentin yoğun ve sıkıcı etkisinden uzaklaştırıp, çeşitli rekreasyonel faydalar sağlayabilecekleri yeşil alanlardır (Zaloğlu, 2006). Olmsted'in tanımlamasına göre kent parkı, konut bahçelerinden daha geniş, daha sade ve doğal görünmeli ancak bir koruluk ve orman gibi yoğun bir yeşil dokuya sahip olmamalıdır. Bu tanımlamaya göre kent parkları, kent halkının zihninde oluşan yapaylığı alıp götüreren ve unutturan doğal elemanlar ve kompozisyonlar içermelidir (Özdemir, 2009).

Kentsel açık alanlarının tarihi, yerleşim birimlerinin tarihi kadar eski olup, insanların yerleşik hayata geçmesiyle birlikte şekillenmeye başlamış ve günümüze kadar gelmiştir. Kent yaşamını sürdürmeye başlayan insanlar, her dönemde doğayla baş başa kalarak ruhsal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak istemişler ve bunun sonucunda da daha güzel kentler ve yaşanabilir çevreler yaratmak için girişimlerde bulunmuşlardır. Ancak ilerleyen yıllarda bu girişimler, daha çok kentlerdeki hızlı ve ani büyüme sonucundaki düzenli ve huzurlu kent ortamlarının yerini alan karmaşık ve değişken ortamların çözümüne dönüşmüştür. Çözümler, kentlerdeki park ve bahçelerin sayısını arttırmak şeklinde olmuş, soyluların kullanımında olan çeşitli açık alanlar, halkın kullanımına sunulmuş ve bunu kent bütününe hizmet etmesi amaçlanan çeşitli büyüklükteki park planlamaları izlemiştir (Kart, 2002).

Kent sosyal, ekonomik ve siyasi sürece bağılı olarak yenilenmekte ve değışim göstermektedir. Kentsel park ihtiyacı ve farklı dönemlerde farklı park modellerinin ortaya çıkışı bu değışim sürecinin sonucudur. Sosyal boyutu çok kuvvetlidir. Çünkü kullanıcı etkisi parkların sürdürülebilirliğı açısından çok önemli rol oynamaktadır. (Yılmaz, 2006).

Cranz (1982)'e göre, parklar endüstri devriminin doğurduğu kültürel peyzajlardır. Parklar ilk olarak 19 y.y.'da kentleşme ve endüstrileşmenin artmasının olumsuz etkilerine karşılık İngiltere'de gelişmiştir (Mlynarz, 2005). Bazı yazarlara göre yalnızca halkın parasıyla inşa edilen ilk kent parkı Birkenhead Park olurken Victoria Park gibi halkın yarattığı şehir parkının tarihin ilk kent parkı olduğu düşünülmektedir. Britanya'da 1840 ve Birleşmiş Milletler ve Kanada'da 1850 yılından sonra belediyeler parkları desteklemiştir (Laures vd., 2007).

Kent parkları, peyzaj mimarlığı olarak bilinen tasarım disiplininin önemli ürünlerinden biridir. Hatta New York şehrinin "Central Park" tasarımında görev alan Frederick Law Olmsted (1822-1903) ve Calvert Bowyer Vaux (1824-95)'in ilk kez "peyzaj mimarı" ünvanını bu proje ile birlikte kullandığı söylenmektedir. Kentsel parkların gelişimleri 19. yüzyılın ortalarında başlamış olup, Avrupa ve Kuzey Amerika'da peyzaj mimarlığının ortaya çıkması ile sonuçlanmıştır. Parkların gelişimi ile batı şehri karakterinde iki önemli değışikliğı de ön görmüştür: İlk olarak gelişen şehirlerde ve Avrupa'da geniş alanların halka açık hale getirilmesinde büyük rol oynamış ve aynı zamanda krallığa ait alanların halka açılmasında etken olmuştur. İkinci olarak ise kentlerde tarımsal olmayan bitkisel manzaralar oluşmasında etken işgal etmiştir (Tate, 2003). Kent sosyal, ekonomik ve siyasi sürece bağılı olarak yenilenmekte ve değışim göstermektedir. Kentsel park ihtiyacı ve farklı dönemlerde farklı park modellerinin ortaya çıkışı bu değışim sürecinin sonucudur. Sosyal boyutu çok kuvvetlidir. Çünkü kullanıcı etkisi parkların sürdürülebilirliğı açısından çok önemli rol oynamaktadır (Yılmaz, 2006).

Kent parkları çok uzun yıllar boyunca dünyanın birçok kentinde kentlerin önem kazanmasında etken olmuşlardır. İlk formal parklar, New York Central Park örneğinde olduğu gibi, 19. yüzyılda yoğun ve kirli kent yaşamıyla kontrast oluşturması nedeniyle yeşil alanlar olarak oluşturulmuştur (Özkır, 2007). Akdoğan

(1974)'a göre; Türkiye'de kamu için düzenlenmiş ilk halk parkı İstanbul'da Kısıklı'da 1870 yılında "Millet Bahçesi" adı altında kurulmuştur. Bunu 1882 yılında "Taksim Parkı" izlemiştir. Belediye, halk, millet bahçeleri gibi adlarla anılan bu dönem bahçeleri arasında Sarıkaya (1868-1869), Tepebaşı (1870-1871), Sultanahmet (1871-1872), Bakırköy ve Tophanelioğlu Millet bahçeleri vardır. Abdülaziz döneminde Çamlıca Parkı halka açılmıştır. II. Meşrutiyet'in (1908) ilanından sonra ise bazı köşk ve kasr bahçeleri halka açık parklara dönüştürülmüştür. Osmanlı Sarayına bağlı Bebek Kasrı'nın bahçesi bu tarihte, 1912-1914 yıllarında da Gülhane ve Doğancılar Parkı halka açılmıştır. Cumhuriyet döneminde park konusunda çağdaş atılımlar gerçekleşmiştir. Hızlı kentleşme ve yapılaşma, endüstrileşme ve çevre kirliliği yeşil alanların, parkların yapılmasını kaçınılmaz kılmıştır. İstanbul'un kent içinde veya dışındaki mesire yerleri kamu yeşil alanları olarak bilinmesine rağmen, planlı parkların yapımı aslında cumhuriyet döneminde başlamıştır. Özellikle 1932 yılında planlama ile ilgili çabalar ciddi bir biçimde başlamıştır. 1960'lı yıllarda yeni kent imar planlarının yapılması ve uygulanması nedeniyle cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan küçük parkların çoğu yol vb. kullanımlar için ya ortadan kalkmış ya da bölünerek rekreatif işlevlerini yitirmişlerdir (Ocak, 2006).

Kent parkları, diğer kamusal alanlar gibi, erken Cumhuriyet döneminde başkent Ankara'nın cumhuriyet ideolojisini ve ulusal ideallerini yansıtan prestijli kent mekânları olmuşlardır. Modern görüntüleri ile kent halkının rekreatif ihtiyaçlarına olanak tanırken sosyalleşmelerini ve kent yaşamına katılımını sağlamışlardır. Yeni oluşturulan bu kentsel dış mekânlar, Ankara'nın kırsal bir görüntü çizen bozkır anadolu kasabası imajından kopuşunu yansıtacak şekilde kurgulanmış ve geleceğe aktarılmak kaygısı ile inşa edilmiştir. Bu amaçla yeni bir kentsel kimlik, kentli olma bilinci ve yeni bir toplumsallık hedefiyle kent mekânı şekillendirilmiştir. Kızılay'da Güvenpark, Ulus'ta Millet Bahçesi ve Gençlik Parkı gibi kamusal yeşillikler, bu ideallerin fiziksel olarak kentsel mekâna yansıtıldığı bazı örneklerdir (Özdemir, 2009).

1.1.2.Kent parklarının işlevleri

Kent parkları ve açık yeşil alanlar giderek artan kentleşmiş toplumların yaşam kalitesi için stratejik bir önem taşımaktadır. Kentlerde bulunan doğal varlıklar (kent parkları ve ormanlar, yeşil kuşaklar vb.) ve unsurlar (ağaçlar, su vb.) birçok şekilde yaşam kalitesine katkıda bulunmaktadır. Doğal alanlar, hava ve su temizlenmesi, rüzgâr ve gürültü filtreleme veya mikro klimanın dengelenmesi gibi önemli çevresel hizmetlerin yanında kent sakinlerinin refahı ve modern kentlerin yaşanabilirliği için çok önemli psikolojik ve sosyal hizmetler sağlamaktadır (Chiesura, 2004).

Parklar uzun zamandır kentin estetik ve fiziksel kalitesine büyük katkıları ile bilinmektedir (Walker, 2004). Şehir merkezindeki parklar ve açık alanlar yerel çevrenin büyümesinde önemli rol oynamaktadır. Kent parkları gündelik olayların çeşitli insanlarla görüşüp paylaşılabilceği mekânları sağlayabilir. Çeşitli etnik grupların kültürel karakteristikleri ile kültürler arası etkileşim fırsatları sağlayabilir (Peters vd., 2009).

758 kişinin katıldığı telefon yolu ile yapılan anket çalışması sonucu, Hong Kong'ta parkları çoğunlukla yaşlı insanların kullandıkları ve kullanıcıların da çoğunlukla yürüyüş ve fiziksel egzersize yönelik etkinlikleri tercih ettikleri belirtilmiştir. Bu etkinliklerin onların fiziksel ve psikolojik sağlıklarına katkı sağladığına inandıkları tespit edilmiştir (Wong, 2009).

Parklar okul çağı çocukları ve yetişkinlerin eğitimi için, kaynak oluştururlar. İyi tasarlanan parklar, tarih, kültür, botanik ve yaban yaşamı yönünden ilgi çekicidirler. Günümüzde ulusal programlara girmiş olan ekolojik eğitimin gerçekleştirilme alanlarıdır (Oğuz, 1998).

Küçük çocuklar için, oyun öğrenmektir. Oyun çocuğun gelecekteki başarısı için önemli bir unsurdur. Oyun çocuğun kas gücünü, koordinasyon, dil, kavrama yeteneği ve muhakeme yeteneklerini geliştirir (Sherer, 2006). Çok sayıda eğitimsel fırsatlar sunar (Dunnett vd., 2002).

Parklar tüm yaşlardaki çocuklar için ileriye dönük yaşamlarında onlara yol gösterecek yeteneklerini ve güçlerini göstermek için mükemmel fırsatlar sağlar. Çocuklar ve gençler için toplum tabanlı etkinlikler yardımı ile onların başlıca yetenekleri, bilgileri ve eğilimlerini kurmalarına yardım ederek en iyi şekilde hizmet eder (Walker, 2004).

Washington, Seattle'de 2006 yılı sonbaharında posta anketi yolu ile 617 kişinin verdiği yanıtlar üzerinden yürütülen araştırmaya göre, çocuklu ailelerin semtteki diğer gidilecek yerlere oranla parklara yönelik daha sık gezinti yaptığını bulmuştur. Parklara yapılan bu gezintilerde özellikle vejetasyon faktörü etkili olmaktadır. Semt yeşili ile fiziksel etkinlik/sağlık arasında pozitif bir ilişki belirlenmiştir (Tilt, 2009).

Kent parklarının, her yaştan, her sınıftan ve toplumun her kesiminden insanların ulaşılabilir ve kullanılabilir konumda olması kamusallaşmayı sağlar. Kent içindeki yeşil alanlar, araç trafiğini, yaya rekreasyon ve yerleşim alanlarından ayırmakla insanlar için trafik yönünden gereken güvenceyi sağlamış olurlar. Kentlerin formal yapılı binaların meydana getirdiği katı kalıbı yumuşatarak kente organik bir karakter kazandırır (Şahin ve Barış, 1998).

Uzun (2005), Kızılaslan (2007) ve Özkır (2007)'nin araştırmaları incelenerek, kent parklarının işlevleri aşağıda özetlenmiştir.

- Kent parkları, rekreasyonel amaçlar için organize edilmiş dış mekânı oluştururlar. İnsanların aktif ve pasif rekreasyonları için bütün olanakları hazırlarlar.
- Kent parkları, toplumla ilişki sağlarlar. Sosyal ilişkilerin kurulmasında önemli rol oynarlar. Parklar varlıklarıyla psikolojik rahatlamaya olanak verirler. İnsanlar kendi isteklerini yerine getirerek, ruh sağlıklarının tazelenmesine ve gelişmesine yardımcı olurlar.
- Kent parkları, doğa ile ilişki kurmayı sağlarlar. İnsanlara, kentlerde yitirilen bitki ve hayvan dünyası ile ilişki kurmalarını sağlayan parklar özellikle bitkilerin büyüme süreçlerinin gözlemlendiği yerlerdir.
- Kent parkları, yerleşim alanlarının fiziksel yönden dengesini sağlarlar.

- Kentlerin strüktürüne önemli oranda katkıda bulunarak, konaklama, ticaret, iş ve eğitim yapıları gibi farklı nitelikteki alanlar arasında tampon işlevini üstlenirler.
- Kapsadıkları yeşilliklerle kent ekolojisinin düzeltilmesinde yardımcı olur. Katı ve gaz emisyonlarının filtrasyonu ve tutulmasını sağlar, rüzgâra açık ve rüzgârı kanalize eden alanlardaki ağaçlar rüzgâr hızını azaltarak, rüzgârın etkisini uygun düzeye indirir, gürültüyü elimine eder.
- Sosyal ilişkilerin kurulabileceği mekânlardır. Farklı yaşlardaki kullanıcıların, karşılaşma, yürüme, oyun, sohbet etme vb. etkinliklerde bulunabileceği ortamlardır.
- Sınırlandırılmış mekân içinde insan, psikolojik etki altında olması nedeni ile parklar kullanıcı ile çevre arasında ölçü yönünden denge yaratır. Bu, bilinçaltında gelişen bir olgudur. İçinde dolaşacağı, kenarlarına dokunabileceği, kendi ölçüsüne uygun mekânlara gereksinim duyar. Yapı ile yakın çevresindeki açık alanların ortaklaşa yarattığı en önemli özellik, anıtsal yapı gruplarının insan üzerindeki baskısını hafifleterek ölçü yönünden denge kurmasıdır.
- İyi planlanan ve yönetilen kent parkları kentin ekonomik yaşantısını canlandırır.
- Parklar okul çağı çocukları ve yetişkinlerin eğitimi için kaynak oluştururlar. Bilinçli tasarlanmış parklar; tarih, kültür, botanik ve yaban yaşamı yönünden ilgi çekicidirler.
- Park içerisinde yer alan açık hava tiyatrosu, dans pisti, konser alanı, heykel bahçesi gibi mekânlarda sanatsal etkinliklere olanak sağlar.
- Parklar, motorlu taşıt trafiğinden uzakta güvenli çocuk oyun alanları sağlarlar.
- Bitkisel ve yapısal dokusu ile kente estetik yönden katkıda bulunurlar.
- Düzensiz yapı komplekslerinin görünümünü yumuşatırlar.
- Parklar, turizm ve kültürel tanıtım yönünden kente katkıda bulunurlar.
- Park ve bahçeler kentsel yaşamın bir parçası olarak, çevresi ile birlikte değişime hazır esnek bir bütünlük oluşturmaktadır.

Kent parkları günümüzde kültürel, estetik ve sosyal işlevler yüklenerek çok yönlü ve sürekli değişen bir nitelik kazanmıştır.

1.1.3.Kent parklarının planlama ve tasarım ilkeleri

Kent parkları, içinde yaşanan çağın, kültürün, toplumun bir parçası olarak kentlerin, sosyal problemlerin, rekreasyon alışkanlıklarının değişimiyle sürekli bir evrime uğramaktadırlar. Parkların doğasında bulunan bazı özellikleri insanların her çağda türlü biçimlerde bu alanları kullanmalarına neden olmuştur: Parklar bir tür sosyal kontrol mekanizmalarıdır; bir başka deyişle sosyal düzenden bağımsız bir yaşam gücünü ifade etmektedirler. Parktaki bitkilerin kendiliğinden büyüme ve gelişmeleri insanların kendi içlerindeki yaşam gücünü keşfetmelerine yardımcı olmaktadır. Benzer biçimde parkta etkinlikler için yer ayrılması, oyun gereksiniminin toplumsal olarak algılanmasına yol açmaktadır. Kent parkları doğrudan pek az oyun olanağı sunuyor olsalar bile parklar daima doğal davranma ve özgürlük düşünceleri ile ilişkilendirilirler (Cranz, 1989).

Kent parklarının ortaya çıkmalarından bu yana sosyal entegrasyon için bir mekanizma oluşturmaları istenmiştir. Bugün hala farklı sosyal sınıflardan gelen çocukların aynı takımda oynamalarına, bir konser ya da oyunu birlikte izlemelerine olanak sağlayarak, farklı sosyal grupları fiziksel ve düşünsel olarak birleştirmektedirler. Bu olgu grupların birbirini tanımalarını ve birbirlerine ilgi göstermelerini sağlamaktadır (Cranz, 1989).

Kent parklarının çeşitli işlevlerini ortaya koyduğu sosyal yararın değerlendirilmesi, kaçınılmaz olarak, parkta sunulan hizmetlerin kullanımı ve park kullanıcıları üzerinde odaklanmaktadır. Parkların sosyal yararlarının ölçülmesinde belli başlı ölçü olarak “kullanım düzeyi kabul edilmektedir. Bu parkta sunulan hizmetlerin amaçlandığı biçimde kullanılıp kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Ancak, yarar nesnel olarak ölçülemez olduğundan asıl olan parktaki insanların davranışlarının izlenmesidir. Olmsted parkların istenen etkileri verip vermediğine karar verebilmek için parktaki insanların hareketlerini izlemiştir. Bu dönem parklarının turistler arasındaki ünü bu parkların başarısının bir başka göstergesidir (Cranz, 1989).

Park kullanımının ölçüsü olarak daha sonraları (Reform park dönemi) parka sürekli gidiş rakamları kullanılmıştır. Park yöneticileri, parka sürekli gidişin parktan hoşnut olmaya işaret ettiğini ve halkın kabulü anlamını taşıdığını belirtmektedirler. Park

kullanımı rakamlarındaki artış popülerlik, gereklilik, yarar ve önemlilik olarak yorumlanmıştır. 1930'lu ve 1940'lı yıllarda Amerika'da (Chicago raporu, The National Recreation Association yıllıkları vb.) park kullanımı üzerine istatistiklere yer verilmeye başlanmıştır. Ancak bu istatistikler, farklı etkinlikler arasında kullanım önceliğini gösteren devamlılık rakamlarını, ender olarak rasyonel biçimde ortaya koymaktadırlar. Bu konudaki birkaç istisnadan biri 1912 Chicago raporudur. Bu raporda mahallelerde oluşturulan parkların, dans merkezleri ve havuzların sayısında azalmaya yol açtığı ve küçük parkların oluşturulduğu yerlerde çocuk ölüm oranlarında bir azalma olduğu belirtilmektedir. Bir diğer Chicago raporu düzenli fiziksel egzersiz yapan çocukların okul başarısını karşılaştırmıştır. Sonuç olarak, parklara giden çocukların okulda, gitmeyenlerden daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur. Park planlamada genel olarak geniş kullanıcı araştırmaları ve sistematik programlamadan çok politik talep ve baskılar öne çıkmaktadır. Sistematik değerlendirmelere yer verilmemesinin bir diğer nedeni de alternatif olasılıklar üzerinde yaratıcı fikirlerin yetersiz oluşudur (Cranz, 1989).

Bu bilgiler ışığında çeşitli araştırmalar değerlendirilerek kent parklarının planlama ve tasarım ilkeleri aşağıda özetlenmiştir (Bayraktar, 1973; Pamay, 1979; Uzun, 1987; Kılıç, 1997; Polat, 2001; Özdingiş, 2007):

- Kent parkları, öncelikli yakın çevreyle ilişkili olup o bölgede yaşayan kişilere hizmet etmelidir. Bu nedenle, yakın çevrede oturan kişilerin sosyo-ekonomik yapısı bilinmeli bu istek ve ihtiyaçlara göre donatılar yer almalıdır.
- Kullanıcıları birleştirici ve kaynaştırıcı olmalı, her yaşa ve kültüre hizmet edebilecek üniteler bulunmalıdır.
- Kentin diğer açık ve yeşil alan sistemi içinde bir bütünlük yaratılmalı, yaya ulaşımı ve güvenli ulaşım sağlanmalıdır.
- Kent yeşil alan sistemi için bir bütünlüğün sağlanması amaçları içinde, kendine özgü bir plan bütünlüğünde tasarlanmalıdır. Kent parkı içinde ilişkiler ve aktiviteler, arazi, plan ve tasarım bütünlüğünü birlikte göstermelidir.
- Parkın uzun vadede kullanılabilir olması, gece-gündüz kullanımının güvenli olmasının ve yoğun kullanıma uygun dayanıklı yüzey kaplamalarının seçilmesine bağlıdır.

- Kent parkı alan seçimi, çevre yapı yoğunluğu ile ilişkili olduğu kadar doğal kaynakların ve topoğrafik yapı özelliklerinin değerlendirilmesi ile de ilgili sayılmalıdır. İklim verileri ve diğer çevre faktörleri de planlamada kriter olabildiği gibi, alan plastiği ve form çalışmaları çevre standardını yükseltici ve fonksiyonel işlevler üstlenebilir nitelik taşımaktadır. Özellikle fonksiyonlar arası ilişkiler kuran bir dizi ilgi çekici mekânların geliştirilmesi, park planlamada önemli plan ilkeleri olarak kabul edilir.
- Yaklaşık olarak 40.000 insana hizmet verebilen kent parkı ideal olarak kişi başına en az 10 m² hesabıyla 400 da veya daha geniş bir alanda oluşturulmalıdır.
- Planlamadaki en önemli noktalar parselasyon ile canlı ve cansız materyalin seçimi ve bunların kompozisyonudur.
- Park kurulacak sahanın çevresini ve sahanın kendisini mekân olarak çok iyi etüt etmek gerekir. Etüt yapılmadan hazırlanacak en güzel peyzaj planı dahi uygulamadan mahrum kalır.
- Parkın planlamasında işi, daima estetik ve modern bir açıdan ele almalı ve doğal stilde bir park düzenlemesine önem verilmelidir. Genel olarak klasik stilde düzenlenmiş bir park sahası daha fazla ziyaretçiye imkân verir. Buna karşılık, bir park tesisinde karışık stilde bir peyzaj planlaması ile klasik ve doğal stil kombine edilebilir. Ancak, karışık stilde bir park düzenlemesinin de inceliklerini ve prensiplerini iyi bilmek ve bu stiller arasındaki bağlantıyı uyumlu bir şekilde gerçekleştirmek çok önemlidir.
- Park sahasının görünmeyen müsait kısımlarında tuvaletlere ve bazı sıhhi tesislere yer verilmelidir.
- Park alanı içerisinde genel bir sulama ve drenaj sistemi planlanmalıdır.
- Kent parkının idaresi, bakımı ve kullanıcılara hizmet yönünden, parkın uygun kısımlarında idare, bakım ve danışma tesislerine imkânlar dâhilinde yer verilmelidir.

1.2.Görsel Peyzaj

Peyzaj algısı ve peyzaj tercihleri kavramlarının tanımlanabilmesi için öncelikle peyzajın tanımlanması gerekmektedir. Peyzaj kavramı birçok farklı şekilde ifade

edilebildiği gibi, farklı dillerde farklı anlamlar ortaya koyabilmektedir. Appleton (1980)'a göre peyzaj “çevre” kelimesi ile eşanlamlı değildir, ancak “görsel olarak algılanan” çevreyi tanımlar. Daniel ve Vining (1983)'e göre ise peyzaj ya da peyzaj kalitesi kavramları öncelikle çevrenin görsel özelliklerine odaklanır. Türkiye tarafından da imzalanan Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nde ise peyzaj; “insanların algıladığı şekliyle; özellikleri, doğal ve/veya insan etkenlerinin etkileşimi ve faaliyeti sonucunda oluşan alanlardır” olarak tanımlanmıştır (Anonim, 2000).

Goulty'e göre; peyzaj, yeryüzünde kendi içsel ilişkileri boyutunda tanımlanabilen bir alanı diğerlerinden ayıran karakteristiklerin toplamıdır. Bu karakteristikler sadece, doğal, kültürel ve ekonomik dinamikler olmayıp bunların bir sonucudur. Laurie'ye göre ise, peyzaj; alanın yeryüzü şekilleri ve çevresel koşullarla tanımlanmış hali olup, bu karakteristikler ve arazi üzerinde insanlığın tarihsel etkisi uyarınca değişim/çeşitlilik göstermesidir. Peyzaj bir yerde obje yönelimli olmaktan ziyade süreç yönelimlidir (Kaplan ve Küçükerbaş, 2000). Peyzajı, insan yaratıcılığı ile şekillenmiş görüntüler daha çok olmak üzere, sıradan olmayan doğa görüntülerini de kapsayan bir oluşumun tümü olarak da ifade edebiliriz (Memlük, 1989).

Peyzajın genel anlamına bakılacak olursa; manzara veya görünüm anlamına gelmektedir. Peyzaj kavramı çeşitli meslek gruplarının ilgi alanına girer. Bu meslek grupları tarım, orman, kent ve bölge planlanmacılığı, coğrafya, güzel sanatlar gibi ilgili meslek dallarıdır. Peyzaj, bir noktadan bakıldığında görüş çerçevesi içine girebilen doğal ve kültürel varlıkların bir arada meydana getirdikleri görünüşür. Peyzaj, gerek bireysel, gerekse toplum olarak insan ve doğa arasındaki karşılıklı etki sonucunda gelişen ve değişme gösteren bir kavramdır.

Peyzaj, ne içerdiği ile değil içerdikleri ve onların oluşturduğu algısal etkilerin bir bütünü olarak tanımlanır. Algı insanların çevresi ile etkileşim içinde olduğu ve duyuları yoluyla sürekli olarak çevresinden bilgi edindiği aktif bir olaydır ve çevre ile iki yönlü olarak ortaya çıkar (Berleant, 1992). Bununla birlikte algı sadece fizyolojik bir olgu değildir. Aynı zamanda bireyin geçmiş deneyimleri, sosyal ve kültürel etkenler de algı üzerinde etkilidir. Çevrenin algılanması birkaç duyu (görme, işitme, duyma ve dokunma) yardımıyla gerçekleşirken bunların en önemlisi görme

duyusudur. İnsanın duyuşal girdisinin %80'inden fazlası görme duyusundan sağlanır (Porteous, 1996). Bu nedenle çevre algısı büyük bir ölçüde görşel olarak ortaya çıkar.

Görşellik, nesne ve nesne gruplarının bulunduğu alan düzleminden ufuk düzlemine kadar görme duyusuyla algılanan görüntüler toplamının algılayıcılarda yarattığı duyguşal ve mantıksal ifadelerin bütününden oluşmaktadır. Estetik kuramlarla açıklanabilen duyguların görüntülerdeki psikolojik ifadesi olarak açıklanabilmektedir (Temelli, 2008).

Görşel peyzaj su, toprak, madenler ve fosil yakıtları gibi önemli bir doğa kaynak olarak düşünülebilir (Bulut vd., 2010). Görşel peyzaj, doğa ve kültürel elemanların kompozisyonudur. Görşel peyzaj değerlerinin bir araya geliş biçimleri ve birbirleri ile etkileşimleri, alanın görşel peyzaj karakterini ortaya koyar. Alanın görşel kalitesini, görşel peyzaj değerlerinin olumlu ve olumsuz yönleri belirlemektedir.

1.2.1. Görşel peyzaj değerleri

1.2.1.1. Görşel peyzaj bileşenleri

- Arazi yapısı
- Bitki örtüsü
- Yapısal elemanlar

1.2.1.2. Görşel tasarım öğeleri

Smardon(1979), Bliven ve Kelty (2005)'inde belirttiği gibi;

- Renk,
- Biçim,
- Çizgi,
- Doku
- Ölçü olarak seçilmiştir.
-

Renk: Işığın kendi öz yapısına veya cisimler tarafından yayılma şekline bağlı olarak göz üzerinde yaptığı etkidir. Çeşitli cisimlerden yansıyarak gelen ışınların görşel algı

sonucu kişide oluşturduğu duygudur. Diğer bir deyişle renk ışığın cisimlere çarptıktan sonra yansıyarak görme duyumuzda bıraktığı etkiye denir (Çelek, 2003). Bir rengin doğru tanımlanması için üç niteliğinin bilinmesi gerekir. Bunlar rengin değeri, yoğunluğu ve temel renk özelliğidir (Çelek, 2003). Çizelge 1.1.'de Renk harmonilerinin tanımlarını ve bıraktıkları etkiyi görebiliriz.

Çizelge.1.1 Renk Harmonileri (Countainer Gardens, 2005)

RENK HARMONİLERİ		
RENK SINIFLANDIRMASI	TANIM	ETKİ/KULLANIM
TEK RENKLİ	Açıklık ya da koyuluk veya renklerin etkisine göre değişir.	Sakinleştirici ve yatıştırıcıdır
YAKIN	Renkler renk çemberinde biri diğeriyle yakından ilişkilidir.	Tek renklilerden daha etkileyicidir.
TAMAMLAYICI	Renk çemberinde renklerin birbirinin zıttıdır.	Dikkat çekilmek istenilen noktalarda kullanılır.
NÖTR	Siyah, gri ve beyaz	Kompozisyona derinlik sağlar, diğer renklerin daha açık ve derin görünmesini sağlar, renkleri uyumsuz yada çok etkili renkler olarak sınıflandırır. Bu güçlü etki karanlıkta parlama ve tamamlayıcı renk sınıflarında ton düşüklükleriyle sağlanır.
ÇOK RENKLİ	Birçok rengin karışımıdır.	Genelde bu kullanılır çünkü çiçekler doğal olarak bir araya gelirler.

Tasarımda renklerin çeşitli etkileri vardır. Tasarımda koyu yeşil tonları kuvvet, ağırlık, sessizlik, barış hissi verir. Alanın sonunda yer alan koyu tonlar, objeyle algılayıcı arasındaki mesafenin daha kısa görünmesine sebep olur. Koyu renklerin baskın olduğu bir mekân, olduğundan daha ufak görünür. Koyu yeşil tonlar; görsel ağırlığından dolayı temel materyal olarak kullanılır ve tasarımı yer düzlemine yöneltir. Parlak yeşil renkteki yapraklar mekânda; havadar, geniş görünüm yaratır, mekâna neşe, canlılık katarlar. Ayrıca algılayıcıdan uzaklaşıyormuş hissi verirken tasarımı yukarı yöneltirler (Booth, 1990).

Biçim: Objelerin genel kütleli düzeninin, sınırlanmış düzlemsel ifadesidir (Uzun, 1999). Objelerin biçimsel ifadeleri renk, doku farklılıkları ile belirginleşen sınırlar çizgiler içinde algılanabilir. Çizgilerin birleşimi ile ortaya çıkan biçim düz ve birbirine dik çizgilerle kare ve dikdörtgenleri ve diğer geometrik şekilleri, eğri çizgiler daire, oval, elips şekilleri meydana getirir. Biçim, mekân içinde üç boyutlu olarak yer alan, mesafe ve ışıqla birlikte mekân kavramını yaratan tasarım bileşenidir (Uzun, 1999). Biçimlerin görsel tasarımdaki anlamsal ifadeleri, şekillerindeki farklılıklarla ayrı bir güce sahip olabilir. Örneğin daireler ve oval şekiller bir bütünlük hissi, kareler ve dikdörtgenler matematiksel kesinlik hissi verirler ve buna göre kullanılırlar (Uzun, 1999). Biçimlerin bir araya getirilişi, aralarındaki ilişkiler, oranlar ve hareketlilik, boyutlar ve büyüklükler tasarım formunu biçimsel açıdan etkileyen biçim özellikleri olarak sıralanabilir (Uzun, 1999).

Çizgi: Çizgisel izlenim bırakan her şey; ip, yollar, bina sınırları, bordürler, havuz kenarları vb. şeyler çizgi olarak ele alınır. Çizgiler düz, eğri, kırık ya da kesişen durumda olabilir (Güney, 1992). Görsel sanat dallarında düz ve eğri çizgilerin, hatların kombinasyonu ile ortaya koyulabilen desen, obje ve mekân çalışmaları tasarımın önemli ürünlerini ortaya koyar (Uzun, 1999). Biçim, renk ve doku farklılıkları arasında belirgin algılanan hat ya da tasarım içinde çizgi algısı yapan her hat bir çizgidir. Tasarımda biçimleri oluşturan çizgiler düz ve eğri olarak iki gruba ayrılabilir. Çizgide, hareket, yön ve ifade gücü vardır. Çizgiler süreklilik ve hareketli oluşlarına göre farklı şekillerde çizgilerin bir noktaya bağlanışına göre ise, dik, yatay, eğik olabilirler ve birbirinin içine geçme gibi çeşitlere ayrılabilir. Çizgiler kapalı veya açık figür ortaya koyar ve olası kombinasyonlarla bir dizi form yaratabilir (Uzun, 1999). Çizginin şekilleri ve birbiriyle olan ilintisinden doğan farklılık bizde farklı etkiler (hareket, durgunluk, derinlik vs.) bırakır.

Doku: Herhangi bir cismin yüzeyinin pürüzlülük derecesi o cismin dokusu olarak adlandırılır. Yüzeyin fiziksel sertliğine bağımlı olmaksızın pürüzsüz olanlar yumuşak ya da ince dokulu, pürüzlü olanlar ise sert ya da kaba dokulu olarak tanımlanırlar. Cilalanmış bir granit levhasının yüzeyi yumuşak dokuya, deniz kıyısındaki iri taşların oluşturduğu yüzey sert dokuya sahiptir. Bitkilerde örnek verecek olursak, fıstık çamı yumuşak, yapraklı haliyle çınar ağacı sert ya da kaba dokuludur. Çok

yumuşak ile çok sert dokular arasında birçok ara kademe mevcuttur (Güney, 1992). Yumuşak dokulu cisimler sakinleştirici, rahatlatıcı, gevşetici etkiler yaparlar. Kaba dokulu cisimler canlandırıcı, hareketlendirici ve dikkat çekici özelliktedir (Güney, 1992).

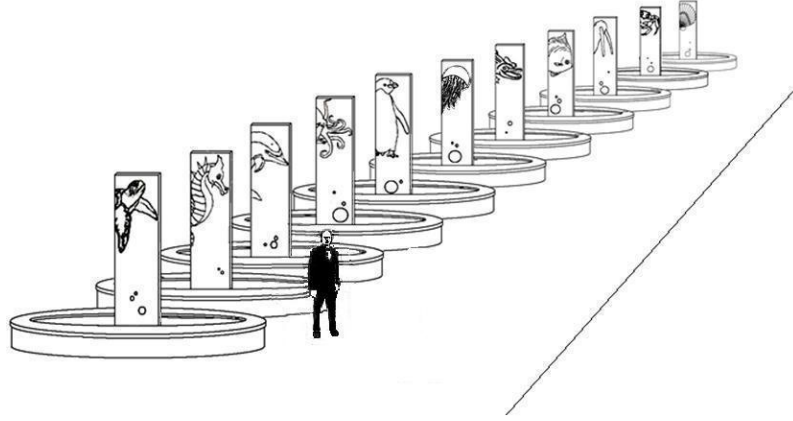
Ölçü: Görsel objelerin birbiriyle olan ilişkilerinin büyüklükleri arasındaki farklılıkları kapsamaktadır. Tasarımda yaralanılan objelerin büyüklüklerinin uyumlu olması gereklidir (Güney, 1992). Ölçü algılaması objeler arasındaki karşılaştırmaya bağlı olarak yapılır. Büyük ölçülü bir obje, kendine bağlı küçük objelerle karşılaştırıldığında ölçüsü oransal olarak algılanır. Mekânda ölçü birimi insandır. (Uzun, 1999). Yanlış ölçülendirme gerek fiziksel ve gerekse psikolojik sıkıntılar ortaya koyar. Dar yollar, basık bir çatı, çok geniş bir teras, insana göre ölçülenmemiş bir avlu, mekânın güzellik etkisini ortadan kaldırılabılır (Uzun, 1999).

1.2.1.3.Görsel tasarım ilkeleri

Güney, (1992)' ye göre görsel tasarım ilkeleri aşağıda maddeler halinde verilmiştir;

- Tekrar
- Uyum-uyumlaştırma
- Karşıtlık(Kontrast)
- Birlik
- Egemenlik(Vurgu)
- Denge
- Koram-Sıradüzen-Hiyerarşi
- Çeşitlilik
- Kitle – boşluk dengesi
- Dizi ritim

Tekrar: Bir tasarım öğesinin aynen ya da yakın değerlerde birden fazla tekrar edilmesi olayıdır. Birbirinin aynı olan objeler yakın olarak bulunurlarsa yadırganmazlar, birleştirici etkiye sahiptirler (Güney, 1992). Şekil 1.1.'de görüldüğü üzere yapısal elemandaki tekrar özelliği 2 alanı birleştirmiştir.



Şekil 1.1. Tam tekrar (Emka Sanat, 2011)

Uyum-uyumlaştırma: Tasarımda yararlanılacak objelerin ortak ya da benzer özelliklerinin bulunması olayına uyguluk ilkesi denir. Uygunluk görsel objelerin biçimi, ölçüsü, rengi, tonu, dokusu gibi özelliklerinin herhangi biri veya çoğunluğu ile meydana getirilebilir. Yön ve aralıklar da oluşturulabilir. Başka bir deyimle uyumluluk tekrarla zıtlığın arasındır. Tekrarda objelerde birbirinin aynı zıtlıkta aralarında hiç benzerlik yoktur. Uygunlukta ise aralarında benzer özellikler vardır. Şekil 1.2.'de görüldüğü üzere alandaki biçimsel ve bitkisel şekillerin uyumu tasarımda uygunluk hissi bırakmıştır.



Şekil 1.2. Formların uygunluğu (Weblo, 2011)

Karşıtlık(Kontrast): Objeler görsel, amaçsal ve fiziksel olarak benzerlikler göstermediği zaman aralarında zıtlık var demektir. Uyumlu bir çevrede zıt unsurlar dikkati çeker, canlılık ve hareketlilik verirler. Ancak çevrenin hep zıt objelerle

donatılması, düzenlenmesi kargaşa, düzensizlik ve huzursuzluk verir zıtlıklar amaca uygun yer, çeşit ve miktarlarda kullanılırsa düzenlemelerde istenen etkiler yaratabilir. Hem canlılık hem sinirlilik- huzursuzluk uyandırabilen zıtlıklar, fazla miktarda bulunmadıkları uygulamalarda tek düzeliği ve onun getirdiği sıkıntı ve ilgisizlik hissini yıkarlar. Şekil 1.3.'deki renklerin zıtlığı alana hareketlilik kazandırmıştır.



Şekil 1.3. Karşıtlık (Suanluang Webmaster, 2011)

Koram-Hiyerarşi-Sıradüzen: Form, ölçü, aralık, renk, ton, doku, parlaklık gibi tasarım öğelerini eşit ya da eşite yakın farklarla bir dizin haline getirmektir. Başka bir deyimle, iki üç değer arasında muntazam kademeleme yapmaktır. İki üç değer arasındaki zıtlık ve düzgün sıralı arz değerleri bozulduğu takdirde böyle bir düzenlemeye koram adı verilemez. Koram, tasarım, öğelerinden biri ya da bir kaç ile yapılabilir. Örneğin renk, ton ve ölçü koramı yapılabildiği gibi sadece biçim koramı da yapılabilir. Şekil 1.4.'te de renk ve biçim arasındaki uyum sıradüzenliliğe sebep olmuştur.



Şekil 1.4. Koram–hiyerarşi: Public Park’ dan bir görüntü (Vezina, 2005)

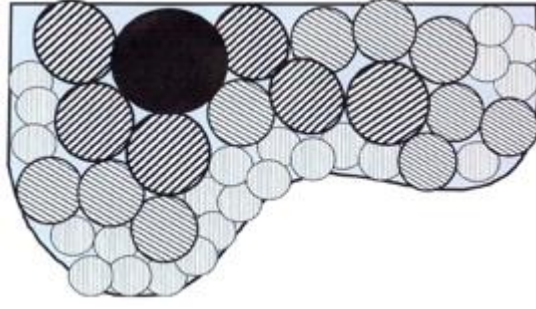
Egemenlik (Vurgu): Tasarımda bulunan objelerde biri ya da bir gurubu ölçü, renk, doku, vb. öğeler bakımından ya da konumu itibariyle diğerlerine üstünlük kurar. Zıtlığı oluşturan objenin kalanlar arsındaki uyum, konumsal egemenlik dışında böyle bir baskınlığı vurgular. Şekil 1.5.’e baktığımızda vurguyu tek bir ağaç üzerinden görebiliriz. Tasarımlar da, Şekil 1.6.’da görüldüğü gibi sadece amfiye de vurgu vererek alana hareket kazandırılabilir. Kimi zaman da Şekil1.7.’de ki gibi hem renk hem doku ile vurgu verilebilir.



Şekil 1.5. Ölçü ile vurgulama (CSU, 2010)



Şekil 1.6. Egemenlik: Zabeel Park’ tan bir görüntü (Menon, 2010)



Şekil 1.7. Doku ile vurgulama(CSU, 2010)

Denge: Bir tasarımda yararlanılan form, ölçü, renk gibi öğelerin dikkati çekme yetenekleri, alanın bir bölümüne yığılmadan dağıtılmalıdır. Bir terazinin kefesi gibi, bir yönde biriken vurgulayıcı öğeleri aksi yönde aynı ya da başka dikkati çekici öğelerle dengelemek gerekir. Şekil 1.8.’de görülen bitkilerin su ile belli bir uyum çerçevesinde dengeyi sağladığı söylenebilir.



Şekil 1.8. Denge: Hyde Park (Sydney)’den bir görüntü (Freeman, 2012)

Tasarımda bir merkezi aksın kullanılması çok kere uygulanan bir yöntemdir. Bu aksın her iki yönünde oluşturulacak ölçü, kitle, şekil, renk, doku vb. değerler dengenin oluşmasını sağlarlar. Merkezi bir aksın iki yanında eşit olarak yayılmasıyla denge oluşturulur (Booth, 1990). Şekil 1.9’da da görüldüğü üzere simetrik denge, bir merkezi eksen etrafında her iki tarafta da aynı tasarım tekrarlanarak tanımlanır. Renk, doku biçim ve ölçü varyasyonları ile her iki taraf birbirinin aynısıdır.



Şekil 1.9. Denge: Hatley Park (Victoria, BC)'dan bir görüntü(CSU, 2010)

Birlik: Herhangi bir tasarımda çeşitli görsel etkinliklere sahip öğeler, tasarım ilkelerinin ışığında bir araya getirilirken bir bütünlük oluşturmaya çalışılır (Güney, 1992: Uzun, 1999'dan). Şekil 1.10.'da iki alanı birbirine bağlayan köprü bir bütünlük göstergesidir.



Şekil 1.10. Birlik: Millenium Park (USA)'dan bir görüntü(Bestrourism, 2012)

Çeşitlilik: Peyzaj tasarımlarında birçok seçeneği içinde bulunduran bir organizasyon ögesi olarak düzenlemede önemli bir yere sahiptir. Tasarımın bütününden çok detaylarda uygulanan bir bakış açısı içerisinde birçok ilgi çekici nokta üretilebilir ve formların, renklerin, ışıkların ve dokuların yeni düzenlemelerinde kullanılabilir.

Yapısal elemanlarla çeşitlilik verebileceğimiz gibi Şekil 1.11.'deki gibi sadece bitkilerle de çeşitliliği sağlayabiliriz.



Şekil 1.11. Çeşitlilik (CSU, 2010)

Dizi – ritim: Dizi, gözlemcinin art arda sıralanmış objeleri başından sonuna kadar takip etmesini ve sonuca ulaşmasını sağlamaya yönelik düzendir. Doğada bu düzen dizileri serbest bir anlayışta olduğundan kolay fark edilemez. Yapay düzenlemelerde ise gözlemcinin dizi sayesinde algılamaya bir noktadan başlayarak son noktaya ulaşmasına özen gösterilir, bu yüzden yapay düzenlerde disiplinli bir dizi sistemi kolaylıkla algılanabilir (Tanrıverdi, 1987).

Vurgu, odaklama, ritim, denge ve ölçek gibi organizasyon öğelerinin hepsi dizinin yapılanmasına yardım eden kavramlardır. Keşfetme hissini içinde barındıran diziler daha etkilidirler. Her şeyi ilk bakışta algılayamamak çoğunlukla çok daha çekicidir. Benzer elemanların düzenli veya benzer aralıklar bırakılarak yerleştirilmesi ritmi üretir. Ritim herhangi bir yönde (yatay, dikey yâda üç boyutlu formlarla) olunabilir. Doğal ortamda oluşmuş ritimler yapay ortamlardakilere göre düzensiz olmaya daha çok eğilimlidirler. Çeşitli tipteki ritimler birleştirilerek ilgi çekici ve dinamik kompozisyonlar oluşturulabilir, ancak bu birliklerde çeşitlilik ile kargaşa arasındaki çizginin çok ince olduğu unutulmamalıdır, bu yüzden tasarımın heyecan verici olması için ritimler arası hiyerarşiye önem verilmelidir. Ritim, bir hareket ifadesidir. Ana görüş noktasından başlayan ve tekrarlarla sağlanan hareketin tümünün kavranmasını sağlar (Tanrıverdi, 1987).

Kitle – boşluk dengesi: Bir peyzaj mekânı, kitle boşluk arasındaki yoğunluk orantısında doğan bir bileşimdir. Bu amaçla tasarım elemanları arasındaki orantı ve dengenin kurulması, kitle boşluk oranının ayarlanmasında önemli rol oynar. Kitle ile boşluk birbirine zıt kavramlardır. Örneğin doğal bir kaya kitlesi veya içine giremeyecek kadar yoğun ağaç kitlesi boşluğu olmayan sadece kitlesel mekân elemanıdır. Üzerinde tek bir ağaç bulunmayan bir alan veya sadece çimle kaplı bir alan ise kitlenin tam karşıtı olan bir boşluk etkisi uyandırır. Boş bir alana sadece bir ağaç dikerek veya bir yapı oluşturularak, yoğun bir ağaç kitlesinden sadece bir veya birkaç ağaç çıkarılmak suretiyle ideal bir peyzaj mekânı elde edilemez. İdeal peyzaj mekânı, kitleden boşluğa doğru hafifleme veya boşluktan kitleye doğru dolgunlaşma ile elde edilir (Tanrıverdi, 1987). Şekil 1.12.’deki yapı ile park arasındaki uyum buna bir örnektir.



Şekil 1.12. Londra buckingham sarayı çevresinden görüntü (Golondra, 2010)

1.3. Görsel Peyzaj Kalitesini Etkileyen Etmenler

Görsel peyzaj kalitesi, gözlemcinin algısal ve duygusal psikolojik süreçleri ile etkileşim içinde olan belli (görünür) peyzaj özelliklerinin ortak bir ürünüdür. Çevrenin insan üzerindeki davranışa dönüşen bu etkisinin nasıl algılandığı nasıl yorumlandığı ve nasıl değerlendirildiği, görsel algılama süreci sonucunda oluşan "görsel peyzaj kalitesi" olarak tanımlamaktadır. Görsel peyzaj kalitesi "bir peyzajın göreceli olarak estetik kusursuzluğu" olarak da tanımlanabilir ve gözlemcinin

beğenisi aracılığı ile ölçülebilir (Lothian, 1999; Daniel, 2001; Kalın, 2004; De La Fuente vd., 2006; Kiroğlu, 2007).

Görsel kaliteyi belirlemede etkin rol oynayan bileşenler Çizelge 1.2.'de verilmiştir (Kalın, 2004).

Çizelge 1.2.Görsel Kalite Gelişimini Etkileyen Etmenler (Linton,1968)

GÖRSEL KALİTE GELİŞİMİM ETKİLEYEN ÖNEMLİ BİLEŞENLER			
Nesnenin Etkiye Sebep Olan Karakteristik Özellikleri	Peyzajın Karakteristik Özellikleri	Gözlemcinin Karakteristik Özellikleri	Bakış Noktası ve Diğer Değişkenlerin Karakteristik Özellikleri
- Renk - Biçim -Doku - Nitelik ve Gruplama - Uzunluk Alanı - Hareket - Diğer Efektler (gürültü, koku vb.) - Ölçek (çevreye göre)	- Renk - Doku - Su yapısı - Topografya - Bitki yapısı -Relik ve endemik -Eşsiz kombinasyonlar -Vejetasyon türlerinin ara yüzleri -Yer örtücü ve yapı - Mimarı form özellik -Tarihi belirginlik -Alanın eşsizliği - Görsel karakter -Panaromik -Nesneye yönelenmiş -Çevrelenmiş -Odaklanmış -Gölgelenmiş -Atmosfer koşullarıyla algılanan	- Duyarlılık - Tavr - Beklentiler - Tercih	- Bakış Noktası -Nesneye göre yönelenme -Kalite (ör. Peyzajlı yol/patika, tarihi alan, vahşi alan, endüstri alanı, çöplük, cadde vb.) -Görüntü süresi -Atmosfer koşulları -Mevsim -Işık

1.4.Görsel Kalite Değerlendirme Yöntemleri

Manzaranın görsel kalitesinin objektif olarak ve bilimsel anlamda tespiti güçtür, çünkü güzellik yalnızca çevresel karakteristiklerle tanımlanamaz, ayrıca insan yargılarına da bağlıdır (Kıroğlu, 2007; Kiracıoğlu, 2007; Chen vd. 2009). Çevre tercih ve değerlendirmeye dair yöntem karmaşası, bu konuda çalışacak araştırmacılar için oldukça yorucu bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Görülmektedir ki, çevre tercih ve değerlendirme çalışmasına başlamadan önce bazı kabullerin yapılması, araştırmacının önünü görebilmesi bakımından gerekli görülmektedir (Kalın, 2004):

- Toplumsal uzlaş bağlamında bir genel "güzel" ya da "beğenilen" tanımlanabilir.
- Bireysel değerlendirmede "görecelik" mevcuttur ve bir çevre için pek çok farklı yargı bulunabilir.
- Araştırmanın kapsamına göre genel veya bireysel "beğenilen" tanımlarının yeri gelince biri ya da hepsi bir bütün olarak algılanmalı ve sonuç bulgusu olarak ifade edilmelidir.

Peyzaj görsel kalitesinin değerlendirilmesine yönelik en erken girişim 1929'da yayımlanan ve İngiltere'deki milli parklar için yüksek görsel güzelliği olan alanları listeleyen Addison Raporu'dur. Daha çağdaş görsel değerlendirme yöntemleri Kuzey Amerika'da ve İngiltere'de görsel kaynakların peyzaj kalitesinin sistematik analizi anlamında tanımlanması, yönetilmesi ve korunmasına yönelik yasal girişimlere cevap olarak gelişmiştir (Çakıcı, 2007).

Görsel (etki) değerlendirme çalışmaları, bir yerin ya da güzergâhın görsel niteliklerini, mekân kurgusunu ve de sosyal yaşamını algısal temelde (göz başta olmak üzere tüm duyu organlarıyla) fonksiyonel bir ilişki içinde değerlendirmeye dayanmaktadır (Kaplan ve Hepcan, 2004). "Görsel kalite değerlendirmesi, peyzaja ait görsel bilginin, bir gözlemci tarafından, idealize edilmiş peyzaja uygunluğunun ölçülmesidir" şeklinde açıklanabilir (Kaptanoğlu, 2006). İlk uygulamalardan biri 1969 yılında Shafer ve arkadaşlarının doğal peyzajın manzara güzelliğini hesaplamak için sayısal teknikleri kullanmasıdır (Liao ve Nogami, 1999).

Günümüzde, estetik algı ve tercihler konusundaki çalışmalarda, teknolojiye rağmen fotoğrafların kullanımı hala oldukça yaygındır. Çünkü ekonomik, hızlı ve gerçek dünya koşullarına göre kontrolü daha kolaydır. Pek çok çalışma, manzara güzelliği konusunda fotoğraf görüntülerine ait düşünce ve arazideki gerçek manzara hakkındaki düşünceler arasında güçlü ilişki bulunduğunu belirtmektedir (Kaptanoğlu, 2006). Ancak görsel değerlendirmede, fotoğraf kullanımı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, algısal bozulmalarla ilişkin bazı temel sorunların da ortaya çıktığı görülmektedir. Bunların başında “çevre şartlarının temsili” gelmektedir. Arazide gözlenen ile fotoğrafta algılanan arasında en belirgin fark, görüş açısidir. Göz, 120’lik yanal görüş açısına (görüş konisi) sahip iken, 35 mm’lik fotoğraf makineleri kullanılarak çekilen fotoğraf, 65°’lik yanal görüş açısına sahiptir. Yani görüş alanı belli bir alanla sınırlı kalmaktadır. Dolayısıyla katılımcıların doğrudan fotoğrafta sunulanı değerlendirmeleri istendiğinde, kendi düşüncelerindeki çevre şartlarıyla birleştirme eğiliminde oldukları gözlenmiştir. Fotoğraf, sadece statik öğeleri kapsadığından belli manzaraların değerlendirilmesinde güvenilir ve geçerli bir sunum aracı olarak kullanılabilmekte dinamik öğeler söz konusu olduğunda gerçekçi sonuçlar elde edilememektedir (Kaptanoğlu, 2006).

Fotoğraf çekimi sırasında kullanılan “fotoğrafçılık teknikleri” de kullanıcının algısını dolayısıyla da tercihini etkileyebilmektedir. Belirtildiği gibi peyzaj değerlendirmesi amacıyla kullanıcı tercihlerinin tespitinde görsel canlandırma tekniği olarak fotoğrafın kullanılmasında dikkat edilmesi gereken önemli konulardan biri, fotoğraf çekiminin özellikle fiziksel koşulların tüm alanı temsil edecek ve fotoğrafçılık tekniği açısından tercihi etkilemeyecek şekilde tarafsız olarak çekimin yapılmasıdır (Kaptanoğlu, 2006).

Peyzaj alanları için görsel kalite değerlendirme yöntemlerini 2 başlık altında toplayabiliriz.

1.4.1.Mekânsal karakteristiklerin değerlendirilmesi

Karmaşıklık: Manzaradaki elemanların çeşitliliği, bireyi ilgili ve meşgul tutacak yeterli bilgiye sahip olmasıdır. Çeşitlilik, keşfetme dürtüsünü harekete geçirir (Çakıcı, 2007).

Gizemlilik: Manzaranın yeni bilgi temin etme potansiyeli ya da merak uyandırma ve daha fazla bilgi sunma derecesidir. Örneğin düz bir yol yerine, kıvrımlı bir yolun bulunması keşfetme dürtüsünü artıracaktır (Şekil 1.13.).



Şekil 1.13. Gizemlilik (Kaplan vd., 1998)

Okunaklılık: Bir manzaranın elemanlarını sınıflandırma ve işleme kolaylığı ya da bireyin kaybolmadan çevreyi keşfetme kolaylığıdır. Mekânın okunaklılığı ile ilgili olarak en önemli konu belirginliktir. Bir mekânın okunaklılığını artırmak için, görüntünün odak noktası ya da nirengi barındırması gerekir. Bu elemanlar yönlenmeyi kolaylaştırırlar. Okunaklı bir mekânda birey yalnızca bir varış noktasına doğru değil aynı zamanda geldiği noktaya doğru da yolunu rahatlıkla bulabilir (Çakıcı, 2007).

Ulaşılabilirlik: Bir parkın ulaşılabilirliğinden bahsedildiğinde öncelikle park alanına dışarıdan rahat ve kolay bir ulaşımın olması, bunun yanında park alanının okunaklılığının kolay algılanması da önemlidir. Park alanlarına yaya, özel oto, bisiklet veya otobüs gibi değişik ulaşım araçlarıyla ulaşımın sağlanması gerekir. Ulaşılabilirlikle ilgili ikinci önemli konu; park ve çevresinin nasıl ilişkilendirildiğidir. Ulaşımın kolaylığı park içerisindeki yolların bağlanma modelleriyle ilişkilidir (Baljon, 1992). Park çevresi ve içerisindeki bağlantılar, parkın içerisi ve dışarısı arasında fonksiyonel bir birliğin oluşturulmasında önemlidir. Doğru yönlendirme de ulaşılabilirliği artırır ve fırsatları çoğaltır (Lynch, 1984). Herhangi bir parkla ilgili “ulaşılabilirlik” kriterlerinin değerlendirilmesi sürecinde aşağıdaki soruların göz önünde tutulması gereklidir.

- Parkın planı parkı ilk kez kullananlar için yeterince açık mıdır?

- Parkın içerisi dışarıdan görülebilir midir? Parkın giriş ve çıkış noktaları açık mıdır?
- Yollar ve patikalar insanları gerçekten gitmek istedikleri yerlere götürmekte midir?
- Park içerisinde iyi bir işaretleme sistemi var mıdır?
- Güvenlik ve fiziksel kontrol için yaya yolları ve bisiklet yolları birbirinden ayrılmış mıdır?
- İnsanlar parka kolaylıkla yürüyebilmekte midirler? İnsanlar parka ulaşabilmek için otobüs, tren, araba, bisiklet gibi ulaşım seçeneklerini kullanabilmekte midirler?
- Park yakınlarında otobüs durağı var mıdır?
- Parka araçlarıyla gelen kullanıcılar için yeterli otopark alanı var mıdır?

Ulaşılabilirlik kriteri içerisinde “*okunaklılık*” alt kriterleri söz konusu olmaktadır. Okunaklılık içinde bulunan yerin planının ne kadar kolay algılanabildiğidir. Okunaklılık, parkın fiziksel planı ve parkta yer alacak kullanım modellerinden etkilenecektir (Bentley vd., 1993). Belirli bir derinlik, iyi tanımlanmış bir mekân, düzgün tekstürler ve mekân boyunca iyi dağıtılmış ayırt edici elemanlar okunaklılığı artıracaktır. Okunaklılık etkili yaya sirkülasyonu için de önemlidir. Okunaklı yaya yolları; kolay ulaşım, açık yönlenme ve iyi tanımlanmış sınırları içerir.

Tutarlılık/ uygunluk: bir manzarayı oluşturan öğelerin düzenlilik ya da organizasyon seviyesidir. Tutarlı bir mekânın organizasyonu düzenlidir. Mekânı oluşturan farklı alanlar açık ve net biçimde algılanabilmektedir. İnsan, bu farklı alanları kolaylıkla ayırt edebilmektedir, bu da mekânı anlamayı ya da anlam çıkarmayı kolaylaştırır. Planlama ve tasarımda benzer temaların, dokuların ya da elemanların kullanılmasıyla tutarlılık elde edilebilir (Kaplan vd., 1998). Şekil 1.14.’de yüksek derecede tutarlılıkta ve Şekil 1.15. düşük derecede tutarlılıkta mekân örnekleri görülmektedir.



Şekil 1.14. Yüksek derecede tutarlılıkta bir mekân örneği (Kaplan vd., 1998)



Şekil 1.15. Düşük derecede tutarlılıkta bir mekân örneği (Kaplan vd., 1998)

Bu dört etkenin seviyesindeki artış, mekânın tercih edilebilirliğini de artırmaktadır. Kaplan ve Kaplan bu etkenleri insan-bilgi ilişkisinin iki yönünü temsil eden iki alana ayırmıştır. İlk alan insanın “anlama “ ve “keşfetme” gereksinimlerini içerir. İkinci alan ise bilginin ne kadar hazır olduğu ile ilgilidir; “anlık” (immediate) düzeyde bilgi doğrudan algılanır, çıkarsanmış (inferred) ve tahmini (predicted) düzeyde ise bilgi anlık görünümün gerisinde yer alabilir (Ungar, 1999). Bu iki alana ilişkin ortaya konulan “Tercih Matrisi” Çizelge 1.3’de gösterilmiştir.

Çizelge 1.3. Kaplan ve Kaplan Tercih Matrisi (Ungar, 1999)

	Anlama	Keşfetme
Anlık	Tutarlılık-Uygunluk	Karmaşıklık
Çıkarılmış, Tahmini	Okunaklılık	Gizemlilik

Konfor ve imaj

Konfor ve imaj, insanların bir yeri kullanırken ki bireysel tecrübelerini yansıtır. Güvenlik ve bakım gibi konular park konforu ve imajının şekillenmesinde etkilidir. Herhangi bir parkla ilgili “konfor ve imaj” kriterlerinin değerlendirilmesi sürecinde aşağıdaki soruların göz önünde tutulması gereklidir.

- Park iyi bir ilk izlenim vermekte midir?
- İnsanlar fotoğraf çekiyorlar mı? Fotoğraf çekmek için fırsatlar var mıdır?
- Park alanı içerisindeki yapısal tasarımlarda uygun malzemeler seçilmiş midir?
- Aktivite alanları tasarlanırken uluslararası standartlara dikkat edilmiş midir?
- Oturmak için yeterli sayıda yerler var mıdır? Oturma yerleri uygun olarak yerleştirilmişler midir?
- Park alanında su elemanının farklı şekillerde kullanımları var mıdır?
- Park içerisindeki bitkisel tasarımlarda çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi değişik kullanıcı grupları gözünde tutulmuş mudur?
- Kullanıcılara güneş, gölge ve rüzgârdan korunma olanakları sunulmuş mudur?
- Park içerisinde yönetim varlığı veya alanla görevli kişiler var mıdır?
- Park güvenli hissettirmekte midir? Park içerisinde bir güvenlik personeli var mıdır?

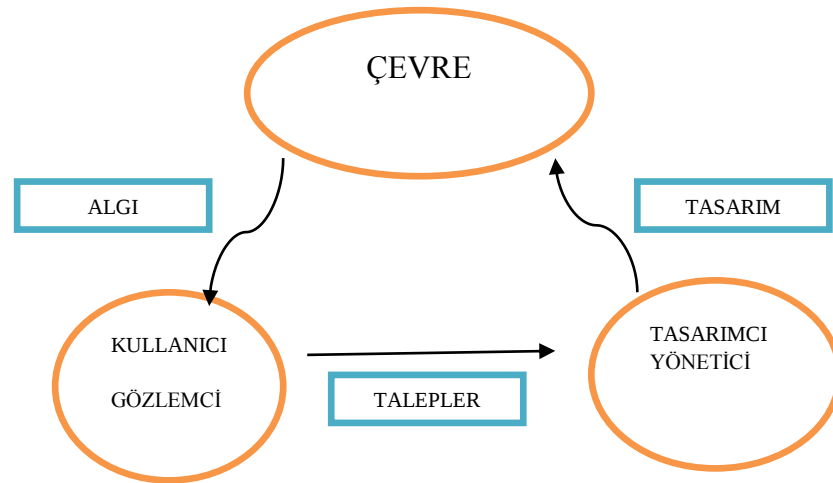
Konfor ve imaj kriteri içerisinde “güvenlik” ve “bakım” alt kriterleri söz konusu olmaktadır. Algılamalar, kontrol ve aktiviteler güvenli park çevreleri oluşturmada göz önünde bulundurulması gereken konulardır (Madden ve Wiley, 2002). Güvenliğin algılanması kullanıcılar için önemlidir. Kornblum’ un Central Park ile ilgili yaptığı bir çalışmanın sonuçlarına göre; New York halkı çoğunlukla güvenlik ve kirlilik nedeniyle Central Parkı kullanmadıklarını belirtmişlerdir (Prospect Park Alliance and Central Park Conservancy, 1996).

1.4.2.Kullanıcı karakteristiklerinin değerlendirilmesi

Zevk; Yüksek kullanım oranı parkın çekiciliği ve kullanıcı memnuniyeti ile doğru orantılıdır. Kalabalıklık aynı zamanda güvenliği de etkilemektedir. Parkın kullanım oranının saptanması ölçülmesi ve analizinin yapılması ile sağlanabilir. Genel toplam haricinde yaş gruplarına, günlere, saat dilimlerine, aktivite türlerine, kullanıcıların ikametine göre ayrımlar yapılabilir. Kullanımın az olduğu yönler dikkate alınarak, o alanlarda iyileştirmeler yapılabilir (Çakıcı, 2007).

Beklentiler; Kullanıcı ihtiyaçlarının giderilmesi, parkın kullanıcı beklentilerine cevap verebilme, kullanım oranının artmasını sağlamakla birlikte kullanıcı memnuniyetini de artırmaktadır (Çakıcı, 2007).

Tercih; Bireylerin görsel peyzaj tercihleri yalnızca çevreden etkilenmez, kullanıcıların sahip oldukları karakteristik özellikler de bu yargılar üzerinde etkilidir (Çakıcı, 2007). Şekil 1.16.'da halkın tercih modeline göre şekil oluşturulmuştur.



Şekil 1.16. Halk tercih modeli (Vining ve Stephens, 1986)

1.5.Algı

Rapoport (1977)'a göre; algı terimi, Latince'deki "percipere"den (bir arada tutmak, hissetmek, kavramak) gelir. Herhangi bir çevrenin elemanları, bir şema bağlamında organize edilip değerlendirilmeden önce mutlaka algılanmalıdır. Bu sebeple algı, insan ve çevresini ilişkilendiren en temel mekanizmadır (Bell, 1999; Kalın, 2004).

Çevrenin algılanması birkaç duyu (görme, işitme, duyma ve dokunma) yardımıyla gerçekleşirken bunların en önemlisi görme duyusudur. İnsanın duyuşal girdisinin %80'inden fazlası görme duyusundan sağlanır. Bu nedenle çevre algısı büyük bir ölçüde görsel olarak ortaya çıkar (Çakıcı ve Çelem, 2009). Görsel etki değerlendirme çalışmalarının temeli, tüm duyu organları bağlamında "görsel algılama ya da kavrama" olgusuna dayanmaktadır. İnsanlar, sürekli olarak çevreleriyle etkileşim halinde bulunmakta ve bu etkileşim sürecinde çevreden gelen uyarıcıların etkilerini tüm duyu organlarıyla algılamaktadır. Gözün, algılama sınırı en gelişmiş duyu organı olması nedeniyle, görsel yolla edinilen deneyimleri (görsel okumalar), diğer duyu organlarıyla edinilen deneyimlere göre daha baskındır (Ak, 2005). Çevrenin görülebilir yüzeyleri, görsel algılama ile insan duyu ve düşüncesinde "biçim" olarak tanımlanır. İnsan "biçim" yoluyla algıladığı kavradığı ve yorumladığı çevre ile iletişim kurarken onun taşıdığı ifade, görsel nitelik yolu ile beğeni duyumuna ya ulaşır ya da ulaşmaz (Kalın, 2004).

Algı, duyuşal yoluyla alınan bilginin seçilmesi, düzenlenmesi ve yorumlanması sürecidir (Porteous, 1996; Bell, 1999). Algı teorileri genel psikolojinin temelini oluştururlar ve pek çok farklı meslek disiplini tarafından da ilgili araştırmalarda kullanılırlar. Peyzaj ya da fiziksel çevrenin algısına yönelik kuramlar da çevre psikolojisi açısından önemli temeller oluştururlar. Çevrenin algılanışına ilişkin teoriler ve araştırmalar öncelikli olarak kendilerini neyin çevrelediğini daha iyi anlamaya ve yorumlamaya çalışan bireylerin zihinsel imgelerinin işlenmesi süreci ile ilgilendirir. Fiziksel çevrenin algılanması birçok yolla ve farklı düzeylerde gerçekleşir. En basit biçimde çevrenin algılanması duyuşal bilinç durumudur ve diğer tüm yaşamsal faaliyetler ve süreçler için bir önkoşuldur. Algı, pasif değil aktiftir ve çevre ile iki yönlü olarak ortaya çıkar (Berleant, 1992).

Algı, temel olarak iki şekildedir; Öznel merkezli (autocentric) duyuşal, insanın nasıl hissettiği ile ilişkilidir. Nesne merkezli (allocentric) duyuşal ise nesnelleştirme ve bilgi ile ilgilidir. Görme duyusu, özellikle de renk algısı büyük ölçüde nesne merkezlidir. Görme duyusu insanlarda en baskın duyuşal duyuşal ve diğer tüm duyuşalardan daha fazla bilgi sağlar. Görsel algı; mekâna, uzaklığa, ışık kalitesine, renge, biçime ve dokusal değişim ölçüsüne bağlı, karmaşık bir süreçtir (Porteous, 1996). Bu nedenle çevre algısı büyük bir ölçüde görsel olarak ortaya çıkar.

Görsel algı; çevreden çeşitli bilgiler alma süreci olarak da tanımlanan algılama, kişilere göre değişmekte, kişinin öznel nitelikleri, kültürü, çevresi ve içinde yaşadığı sosyal grup, algılamayı etkilemektedir. Algılama sürecinde kişi, çevresinden amaçlarına uygun bilgiler almaktadır. Bireyin fizyolojik yetenekleri onun çevreyi algılamasını, tanımasını, çevre hakkında düşünmesini ve çevreyi kullanmasını etkilemekte, kişilik özellikleri algılama sürecine öznel bir nitelik katmakta, algılama sürecinde ait olunan sosyal gruplar etkin rol oynamaktadır (Özcan, 2003).

Gurer (2004)' e göre baktığımız her şeyi görürüz fakat bir objeye dikkati topladığımızda, o obje diğerlerinden ayrı olarak bir nitelik taşımaya başlar; daha önceden bu objeye ait bilgilerimiz ve deneyimlerimiz de devreye girer. O halde algı için “geçmişte edindiğimiz deneyimlerle ve deneyimimizde depo ettiğimiz model ve tarzların bileşimi ve bunlara ilave edilen kişisel yetenekle ilgili bir mozaiktir de diyebiliriz.

İnsan ve çevre iliksileri çerçevesinde uyarı alma, algılama, kavrama sürecindeki değişkenliğin sınırsız olması nedeniyle öge seçiminin eksiksiz yapılabilmesi olasılığı yoktur. Önemli olan kullanıcıların sosyal, ekonomik, kültürel yapıları ile bütünleşebilen estetik değerlerin özümmlenebilmesinde yararlı ve yardımcı olabilecek bilgi toplama ve değerlendirme yöntemlerinin seçimi, uygulanması ve geleceğe yönelik sonuçların saptanmasıdır (Giritlioğlu, 1991).

İnsanlar kentsel çevre kalitesini değerlendirirken “iyi, orta ve kötü” gibi sıfatlarla çevreyi sınıflandırır. Bu sınıflandırmaya neden olan pek çok etken vardır. Bunlar zamansal, parasal, duysal ve anlamsal ya da ideolojik olabilir. Sonuçta kişi ya kişisel benliğin ya da yaşadığı toplumun bir uzmanı olarak çevreyi değerlendirir, kalite ve kimlik açısından onu bir sınıflandırmaya sokar. Çevrenin bireysel açıdan değerlendirilmesinde o kişiyi geçmiş, sosyal statüsü, çevresel deneyimi, dünya görüşü, yaşam biçimi önemli etkenler olabilir. Çevrenin grup kimliğine dayalı değerlendirilmesinde ise o kişinin yaşadığı toplumdaki ortak değer, sosyal kurallar ile bu değerlerin çevresel kalite ile bağdaşp, bağdaşması önem kazanmaktadır. Bu ikinci tur değerlendirmede kişilerden çok, kişinin içinde yaşadığı toplumun sosyo-kültürel özellikleri etkin rol oynar (Unlu, 1992).

Algılama insan beynindeki en karmaşık işlem olarak görülebilir. Temel biçimi itibari ile algılama, yaşamdaki olayları algılamak için belleğin kullanılmasını zorunlu kılar. Rapoport, 1977 algılamanın üç boyutu olduğunu ileri sürmüştür.

1. Bilginin nasıl elde edildiği konusu ile ilgili olan; doğrudan çevre algılama deneyimine dayanan 'çevre algılaması',
2. Çevreyi, zihin haritaları aracılığıyla algılama biçimi olan 'bilişsel algılama',
3. Çevre kalitesinin ve bundan dolayı da tercihin, seçimin, davranış ve kararların algılanması olan 'çevre değerlendirmesi ya da tercihi' (Aydınun, 2000).

Önem (2005)'e göre çevrenin algılanması, bilinmesi ve değerlendirilmesinin sürekliliği, çevrenin duyu organları ile hissedilmesi, çevrenin algılanış biçiminin anlaşılması ve çevrenin niteliklerinin tanınması sonucunda, seçim yapma, karar verme sürecidir. Çevre algılamanın biçimsel yaklaşımına göre çevreyi tanımlamak için, çevre bir bütün olarak derinliğine kavranıp, bir bütün halinde değerlendirilmelidir. Bir bütünü oluşturan parçaların her birinin ayrı bir özelliği ve kimliği vardır. Bu ayrı parçalar birleşip bütünü oluşturduğunda ise, o bölgeye ait kimlik oluşur. Bölgenin kimliğinin tam olarak belirlenebilmesi için, parçaların analiz edilerek çıkan sonuçlara göre kimlik tanımlanmalı ve bu tanımın sürdürülebilirliğinin sağlanması için gerekli ortamın sağlanması gerekir.

2.KAYNAK ÖZETLERİ

2.1.Görsel Peyzaj Kalitesine Yönelik Yapılan Çalışmalar

Smardon (1979), prototip görsel etki değerlendirme çalışmasında görsel eleman olarak renk, biçim, çizgi, doku, ölçü kavramlarını yüksek, orta, düşük ve etkisiz uyumluluk derecelerinde her bir elemanı kendi içinde puanlandırarak sayısallaştırmıştır. Çalışmasında peyzajı (bitki, düzlem-su yüzeyi ve yapı) olarak gruplandığı üç bileşen düzeyinde irdelemiştir. Görsel elemanların (renk, biçim, çizgi, doku ve ölçü) görüntüde her birinin kendi içindeki değerlendirme puanlarının (yüksek, orta, düşük ve hiç puansız) durumlarına göre 4 görsel değerlendirme grubuna ayrılmıştır.

Bu grupların oluşturulma kriterleri ise;

- Görsel beş elemandan 1 ile 3 tanesi kendi içinde yüksek puanlamalı ya da 3 görsel eleman orta puana sahip ise görüntü yüksek etki grubunda,
- Görsel beş elemandan 1 ile 2 tanesi kendi içinde orta puanlı ve diğer görsel elemanlar yüksek puana sahip değilse görüntü orta etki grubunda,
- Görsel beş elemandan 1 ile 3 tanesi kendi içinde düşük puanlı ve diğer görsel eleman yüksek puana sahip değilse görüntü düşük etki grubunda,
- Tüm görsel elemanlar hiç bir puan almışlarsa etkisiz değerlendirme grubunda değerlendirilmiştir.

Çalışmada elemanların görsel etkideki önceliği ise ölçü baskınlığı olarak irdelenmiş ve yüksek baskın, orta baskın, düşük baskın, baskın değil olarak sınıflandırılmıştır. Mekân içindeki görsel elemanlar etkisinin dağılımı ise peyzajın bütün görüntüsünde, peyzaj içinde konumlandığı bileşendeki yeri kavramı çok önemli, önemli ve önemsiz, görüntünün içine arka fondaki görüntü ile etkileşimi çok önemli ve önemsiz olarak sınıflandırmıştır. Bu sınıflamada bütünde, bileşende ve mekân gerisi ile uyum sorgulatılarak bütün ve bileşendeki 3'er sınıf ile görüntü geri planındaki 2 sınıf toplam 8 sınıf için; 2-3 değer çok önemli ise yüksek baskın, 1 değer çok önemli ya da 2 değer önemli ise orta baskın, 1 önemli değer varsa baskın, tüm değerler önemsiz ile sınıflanmışsa düşük baskın olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada görsel eleman etki değerleri sınıflama puanları toplanarak toplam uyum puanı bulunmaktadır. Bu

sınıflama puanları ölçü baskınlığı puanı ve mekânsal baskınlık puanları ile toplanarak görsel etki değerlendirme puanları bulunmuştur. Görsel etki değeri puanları çok güçlü, güçlü, normal, güçsüz, önemsiz görsel etki değeri grupları sayısal değer aralıkları ile sınıflandırılmıştır. Çalışmada mevcut mekânların görüntüleri ve grafik çizimleri formlara aktarılmış ve her bir eleman için ayrı ayrı değerlendirme formlarında puanlatılmıştır.

Ak (2005), geleneksel, doğal ve kültürel değerleri bakımından önem taşıyan Çanakkale kent peyzajını irdelemiştir. Çanakkale Saat Kulesi örneğinde bilgisayar destekli görsel analiz yapılmış ve gelecek kuşaklara yaşanabilir bir çevre bırakmak için Çanakkale kent merkezindeki dış mekânları peyzaj mimarlığı meslek disiplini çerçevesinde irdelenmiştir.

Bliven ve Kelty (2005), iskele, küçük rıhtım ve kıyı alanlarda görsel etki değerlendirme çalışma raporunda, New York'taki Lloyd Harbor yarımadası güney kıyılarının görsel etki değerlendirilmesi araştırılmıştır. Çalışmada renk, biçim, doku, çizgi ve ölçü görsel elemanlarının uyumluluğu yapılan yöntemde örneğin peyzaj içinde iki ya da üç boyutlu biçimlerin uyumluluğu, renklerin çeşitliliği ve parlaklığının uyumluluğu vb.) kriterler, bölgede yaşayan halkın bilgisine sunulurken, elde edilen veriler hazırlanan tablolarda değerlendirilmiştir. Yöntem ile görsel etki bozulmalarının tespiti ve yeni önerilerin simülasyonlarının hazırlanması, mevcut görsel etki değerinin tespit ve sınıflandırılması yapılmıştır. Çalışmada yasal sınırlar göz önüne alınarak araştırmada peyzajın incelenmesinde bitki, düzlem ve su yüzeyi, kültürel ve doğal yapı bileşenleri göz önüne alınarak 4 millik kıyı alanında görsel etki değerini araştırmıştır. Araştırmasında rıhtım ve iskelelerin kıyılardaki mevcut görüntüleri ve bilgisayar ortamında hazırladığı mekânların önerilerini değerlendirmelerde kullanmıştır. Çalışmasında renk, biçim, doku, çizgi elemanlarını anlamlı olarak farklılaşan renklerin ton, değer, parlaklıklarının değerleri, birbirine uymayan 2 ve 3 boyutlu peyzaj elemanlarının biçimlerinin karşılaştırılması, birbirine uymayan çizgileri ve silüet çizgilerinin karşılaştırılması, birbirine uymayan dokuların yoğunluk, düzenlilik durumlarının karşılaştırmasını incelemiştir. Görsel elemanları estetik niteliklerine göre puanlamada 3, 2, 1, 0 değerlerini kullanmıştır. Genel peyzaj görüntüsünde peyzaj tanımını karşılama, zorunluluk fonksiyonellik, genel ölçüde belli sınırlar içinde kabul edilebilirlik, peyzaj değerlerinin önemli ya da önemsiz

olarak uyumlu ölçülerinde bölümlendirmiştir. Peyzajda mevcut konumlarının etkinliklerini çok olumlu, olumlu, az olumlu ve olumsuz olarak sınıflandırılmıştır.

Çakıcı (2007), çalışmasında kentsel açık ve yeşil alanların, özellikle kent parklarının planlanması ve tasarlanması aşamalarında hem kullanıcı görüşlerini hem de uzman değerlendirmelerini dikkate alan ve bu sayede kullanıcının tatmin olmasını da sağlayan mekânlar yaratılmasında kullanılacak bir yöntem geliştirmeyi ve yönlendirici mekân tipolojileri ortaya koymayı hedeflemiştir. Bu araştırma kapsamında peyzaj algısı yalnızca görsel boyutta ele alınmıştır.

Temelli (2008), çalışmasında Çukurova Üniversitesi yerleşkesinde, kullanım yoğunluğu yüksek ve üniversitenin sosyal dış mekân yaşamını yansıtan önemli mekânlar örneğinde, görsel etki değerinin saptanmasında kullanılabilecek bir yöntem geliştirmeyi amaçlamıştır. Mekânların görsel değerlerinin araştırılmasında görsel öğelerinin tasarım ilkeleri ile bir araya getirilerek oluşturdukları görüntüler, mekân kompozisyonu içinde peyzaj bileşenleri düzeyinde değerlendirilerek mekânların görsel analizi, mevcut görsel etki değeri ve etki arttırıcı önerilerin oluşturulması sağlanmıştır. Oluşturulan yöntem ile mekânların mevcut görsel etki değerleri ile öneri etki değeri arasında %30 -33 arasında artış sağlanmıştır. Çalışmada hedeflenen en yüksek görsel etki değerine, her bir mekânlar düzeyinde %12-17 kadar yaklaşmıştır.

2.2.Parkların Kalite Kriterlerine Yönelik Yapılan Çalışmalar

Berleant (1992), “The Aesthetics of Environment” isimli kitabında felsefe-sanat-estetik ve çevre arasındaki ilişkiyi incelemiş ve çevrenin estetiğini kuramsal olarak tartışmıştır. Nasar (1992), editörlüğünü yaptığı “Environmental aesthetics: theory, research and applications” isimli kitabında çevre algısı ve tercihlerini farklı ölçeklerde ve kapsamlarda ele alan ve teorik, deneysel ve uygulama çalışmalarına yönelik makaleleri derlemiştir. Bu kitap içerisinde yer alan ve yine Nasar tarafından yapılan “Visual preferences in urban street scenes: a cross cultural comparison between Japan and the United States” başlıklı çalışmada Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri’nde yer alan büyük kentlerin önemli kentsel arterleri hakkındaki kullanıcı tercihlerinin kültürlerarası karşılaştırması yapılmıştır. Çalışma Japonya’da

29 lisansüstü öğrencisi ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 17 lisansüstü öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucuna göre ilgi çeken noktalardan en önemlisi katılımcıların kendi ülkelerinden olmayan görüntüleri daha çok tercih etmiş olmalarıdır. Düzenlilik, doğal elamanların baskınlığı ve alanın bakımlı olup olmaması ve mekânın açıklığı da tercihleri etkileyen diğer önemli değişkenlerdir.

Porteous (1996), “Environmental Aesthetics: ideas, politics and planning” isimli kitabında çevre estetiği konusunu kapsamlı bir biçimde ele almış ve peyzaj estetiği ve değerlendirilmesi çalışmalarının tarihsel gelişimini, farklı anlayışların bu değerlendirmelere yansımalarını ortaya koymuştur.

Kaplan vd. (1998), “With People in Mind” isimli çalışmalarında insan ve doğa arasındaki ilişkiyi, bu ilişkinin peyzaj tercihleri ile bağlantısını incelemişlerdir. Çalışmada insanın çevresinden bilgi alma karakteristiğine dayanarak, ortaya koydukları çevre tercih modeli ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Bilici (2001), Tarihi Antakya Parkının rekreasyonel potansiyelinin ve park içerisinde yer alan mekânların rekreasyonel kullanıma etkilerinin belirlenmesi konusunda çalışmıştır. Park içerisinde yer alan bitki türleri belirlenmiş ve Antakya ekolojik koşullara uyum göstermiş türlerin envanteri çıkarılmıştır. Ayrıca bitki kompozisyonunun estetik ve fonksiyonel etkilerinin belirlenmesi amacıyla bitkilerin plantasyondaki yerleri belirlenmiştir. Bunlardan ayrı olarak, kullanıcıların kullanım eğilim ve beklentilerini belirlemek için bir anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışmasının sonucu parkın ticari bir kimlik kazandığı ve yapılan rekreasyonel düzenlemelerin çok yetersiz kaldığını göstermiştir.

Daniel (2001), makalesinde peyzaj kalitesi değerlendirme çalışmaları kapsamında peyzajın estetik değerinin belirlenmesinin gerekliliğini vurgulamış ve sosyal ve kültürel boyutları ihmal eden biyofiziksel planlama yaklaşımları yerine, insan algısı ve tercihlerini de kapsayan psikofiziksel yaklaşımların kullanılmasının önemini belirtmiştir.

Polat (2001), kent parklarının kentlerin doğal güzellikleri ve özellikleri yönünden en seçkin yerlerinde, her yaş grubu için her türlü aktif ve pasif rekreasyon olanaklarına

ve tesislerine sahip olacak şekilde planlanması gerektiğini belirtmiştir. Kent parklarının korumaya, kullanmaya, sağlığa ve eğitime olanak sağladığı, toplumsal yaşamı da düzenlediği sonucuna varmıştır.

Yücel ve Yıldızcı (2006), kent parklarında kullanıcılar için kaliteli bir yaşam çevresi oluşturmada etkin olan kalite ölçütlerinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Bu ölçütler; aktivite ve kullanımlar (çeşitlilik), ulaşılabilirlik (okunaklılık), konfor ve imaj (güvenlik ve bakım) ve sosyallik (sahiplik hissi) olarak belirlenmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda oluşturulan kalite ölçütlerini değerlendirebilmek için “standart formlarda yerinde anket yöntemi” uygulanmıştır. Anket formunda elde edilmesi hedeflenen bilgiler, altı ana grupta ele alınmıştır. Birinci grupta kullanıcıların sosyo-ekonomik yapılarını belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Diğer beş grupta ise denegin, faaliyet ve kullanımlar, ulaşılabilirlik, konfor ve imaj, sosyallik ve genel beğeni ölçütlerine ilişkin algılamaya dayanan değerlendirmelerini içeren kullanıcıya ait öznel değişkenler vasıtasıyla, denegin belirlenen kalite ölçütlerine ilişkin görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır. Anket çalışmasında, öncelikle her üç parktaki kullanıcıların sosyo-demografik özellikleri belirlenmiş, ardından kalite ölçütleri ile ilgili sorular değerlendirilmiş ve hipotezlerin testi yapılmıştır. Son olarak, ankete katılan kullanıcıların sosyo-demografik özelliklerindeki farklılıklara göre kalite ölçütleri ve genel beğeni değerlendirmeleri arasında ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, belirlenen kalite ölçütlerinden konfor, imaj, güvenlik, bakım ve sosyallik ölçütlerinin kullanıcıların parkları kaliteli olarak algılamalarında etkili önemli ölçütler olduğu sonucuna varılmıştır. Çeşitlilik ölçütünün ise kullanıcıların genel beğenilerini, dolayısıyla da parkı kaliteli olarak algılamalarını etkilemeyen bir ölçüt olduğu, kullanıcıların sosyo-demografik özelliklerdeki farklılaşmanın genel beğeni algılamalarını etkilemediği, kalite ölçütleri algılamalarını etkilediği belirlenmiştir.

Kızılaslan (2007), Trabzon’ daki parkların insan gereksinimlerine ne derece cevap verdiği ve ekolojik dengenin sağlanması açısından sahip olduğu önemin açıklanabilmesi amacıyla, parkların tasarımında göz önünde bulundurulması gereken kriterler saptanmıştır. Bu kriterlere göre kentin önemli parkları irdelenmiştir.

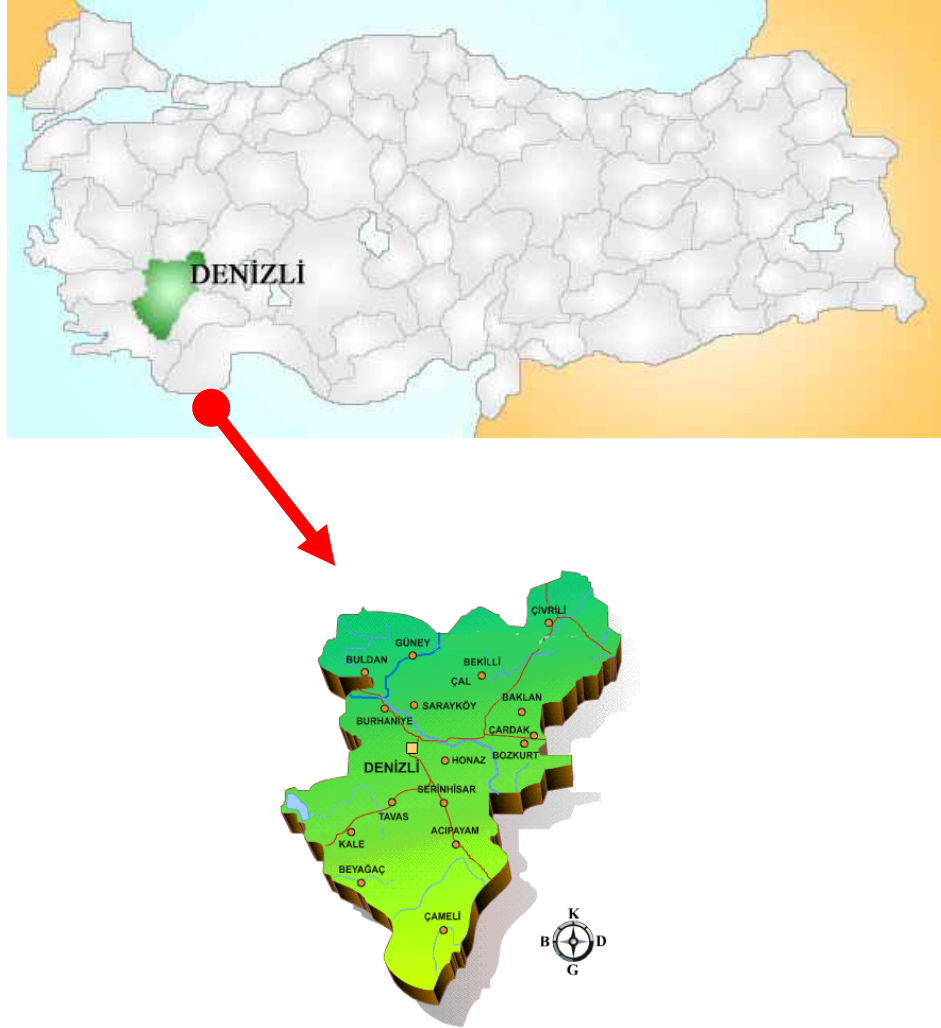
Özkır (2007)'e göre kent parklarının ülkemiz koşullarında sürdürülebilir kentsel yeşil alan sistemleri açısından önemini ortaya koymak ve bu çerçevede doğrultusunda tanımlanmış yeşil alanların kalite standartlarının korunması için yönetim modelinin geliştirilmesi amacıyla yürütülmüştür.

Özdemir (2009), kent parklarının önemli bir işlevi de kültürel ve kişisel çeşitliliğin sergilenmesi, demokratik ve açık görüşün vurgulanmasıdır. Tanımlı kent boşlukları olarak işlev gören kent parkları, insanları bir araya getiren yerler ve simgeler olmaları nedeniyle birey ile toplum arasında iletişimin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Araştırmacıya göre birden fazla insanın aynı mekânda bir araya gelmesi her an bir sosyal aktivite oluşturmaktadır. Bu kapsamda, insanların kentsel açık mekânda geçirdikleri süre ne kadar çok olursa, diğer kentlilerle karşılaşma olasılığı o kadar artacaktır. Yetersiz rekreasyon alanlarına sahip kentlerdeki alan bakımından büyük ve çeşitli kullanıcılara hizmet etmesi beklenen kent parklarında halkın taleplerinin belirlenmesi, bireylerin serbest zamanlarında kent parkını ne düzeyde kullandıkları ve hangi rekreasyon eğilimlerine sahip olduklarının saptanması büyük önem taşımaktadır. Böylece mevcut kullanımların fiziksel özellikleri dikkate alınarak halkın taleplerini karşılayabilecek gelişmelerle parkın kullanım yeteneğinin artırılması sağlanabilmektedir.

3.MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Araştırma alanı olarak; Denizli kenti sınırları içinde yer alan, ana merkeze yakın mesafede olan, dış mekân sosyal yaşamını yansıtan, kullanım yoğunluğu yüksek, kültürel etkinliklerin sürdürüldüğü İncilipınar parkı ve Adalet parkı ele alınmıştır. Bu iki parkın ortak özelliği Denizli ilinde en çok tercih edilen parklar olmasıdır. Çalışmanın ana unsurunu kent parklarına ait 20 adet fotoğraf oluşturmaktadır. Ölçütlerin ve fotoğrafların görsel etki puanlarının belirlenmesinde anket formlarından yararlanılmıştır.



Şekil 3.1. Denizli İlinin Genel Coğrafi Konumu



Şekil 3.2. Araştırma Alanı Uydu Görüntüsü (Google Earth, 2010)

3.1.1. Denizli ilinin doğal ve kültürel özellikleri

Denizli, Türkiye'nin Ege Bölgesi'nin güneydoğusunda bulunan, turizm ve sanatsal açıdan gelişmiş bir ildir. Denizli şehri, ilk defa bugün şehrin 6 km kuzeyinde, Eskihsar Köyü civarında kurulmuştur. Bu şehir M.Ö. 261 - 245 yılları arasında, Suriye Kralı II. Antiokhos tarafından kurulmuştur. II. Antiokhos kente karısı Laodike'nin adını vermiştir. Laodike'nin kenti anlamına gelen "Laodikeia" adını alan kent, M. S. 7. yüzyılda büyük bir depremle yıkılınca, kent bugünkü Kaleiçi mevkiine taşınmıştır. Türkler Denizli havalisini zapt ettikten sonra, kenti "Ladik" adıyla anmışlardır. Denizli adına, tarihi kaynaklarda başka başka isimler olarak rastlamaktayız. Selçuklu kayıtları ve Denizli mahkemesi seciye sicilleri Ladik ismini vermektedir. İbni Batuta'nın seyahatnamesinde Tunguzlu denilmektedir. Mesalikullebsar'da da Tunguzlu olarak kaydedilmiştir. Timurlenk'in zafernemesini yazan, Serafettin Zemdi Tenguzlug ve Tonguzlug gibi iki isimden bahsetmektedir. Tensiz kelimesi eski Türkçe'de Deniz demektir. Tunguzlu ise bugünkü imlasıyla Denizli demektir. Netice olarak Denizli adı, Tenguzlu ve Tunguzlu kelimelerinin zamanla ağızdan ağıza, Denizli kelimesi haline gelmesinden bugünkü şeklini almıştır (Anonim, 2004).

Coğrafi konumu

Anadolu Yarımadası'nın güneybatı, Ege Bölgesi'nin güneydoğusunda yer almaktadır. Ege, ve Akdeniz Bölgeleri arasında bir geçit durumundadır. Denizli İli'nin her iki bölge üzerinde de toprakları vardır. Denizli ili 28°38' - 30°05' doğu meridyenleri (doğu uç noktası; Çivril ilçesi Gümüşsu - Gökgöl Koyu Dinar sınırında Efekli Tepe, batı uç) Aydın, Manisa; güneyde Muğla; kuzeydoğuda Uşak illeri ile komşudur. Yüzölçümü 11.868km², denizden yükseltisi ise 428m'dir (Anonim, 2004).

İklimi

İl Ege Bölgesi'nde olmasına rağmen, Ege Bölgesi'nin iklimi tamamen görülmez. Kıyı kesimlerinden iç bölgelere geçit yerinde olduğundan az da olsa iç bölgelerin iklimi hissedilir. Ege Bölgesi ikliminden sıcaklık olarak biraz düşük farklılıklar görülebilir. Denizli'de dağlar genel olarak denize doğru dik olduğundan, denizden gelen rüzgârlara açık bulunmaktadır. Kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. İlde yıllık sıcaklık ortalaması 15,8 °C'dir. Bitki örtüsü Denizli'nin yarısı (% 59'u) ormanlarla kaplıdır. Çayır ve meralar % 10, ekili ve dikili arazi % 43'tir. Ekime müsait olmayan kısmı sadece % 1'dir. İlin bitki örtüsünü çoğunlukla orman ağaçları ile Akdeniz iklimine has makiler meydana getirir. Ormanlarda karaçam, kızılçam, sedir, ardıç, meşe, kayın, çınar ve dişbudak gibi ağaçlar bulunur. Ormanların başladığı sınırların altında kalan dağ eteklerindeki geniş alanlar çalılık ve fundalıklarla kaplıdır (Anonim, 2004).

Nüfus

İlin 2000 yılı nüfus sayımı sonucuna toplam nüfusu 850.029 kişidir. İl Merkezi nüfusu 275.480, İlçe ve Beldeler nüfusu toplamı 410.796, Köyler nüfusu 432.346'dır. Nüfus yoğunluğu % 73'dür. Merkez hariç 18 ilçe, 100 Belediye, 372 köyü vardır (Anonim, 2004).

Ulaşım

Denizli ili kara, demir ve havayolu ulaşımı olanaklarına sahiptir. Denizli iki ayrı kara yolu ile İzmir'e bağlanmıştır. Bunlardan biri Manisa üzerinden, diğeri Aydın üzerinden kurulan bağlantılardır. Denizli - Aydın - İzmir karayolunu izleyen demiryolu da kentin, Ege Bölgesi'nin en büyük kenti İzmir ile bağlantısını sağlamaktadır. Denizli'nin Ankara ile karayolu bağlantısı Afyon üzerinden, demiryolu bağlantısı ise Afyon - Kütahya - Eskişehir üzerinden kurulmuştur (Anonim, 2002).

Ekonomik Yapı

Ege Bölgesi'nde İzmir ve Manisa'nın ekonomik yığılma avantajına karşın Denizli'nin bir sanayi merkezi olarak gelişmesi şaşırtıcı bir olgudur; Devlet Planlama Teşkilatınca, bu gelişme olağan dışı olarak değerlendirilmekte ve ülkenin geri kalmış yörelerinin gelişiminde model olarak önerilmektedir. Denizli'de dokumacılık üzerine gelişen ticari etkinlikler sonucunda elde edilen birikimler, devlet teşvikleriyle desteklenmiş ve günümüzdeki Denizli sanayisinin temelleri atılmıştır. Denizli ekonomik bakımdan tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinin her üçünün de dinamik bir görünüm sergilediği önemli merkezlerden biridir. Denizli'de elde edilen Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla'nın %60'ı ticaret ve hizmetler, %18'i tarım, %22'si sanayi sektöründen sağlanmaktadır. Son yıllarda ihracata dayalı sanayi sektörü ile öne çıkmıştır. Fakat ihracata dayalı ekonomik yapısı ve Türkiye'de uygulamaya konulan 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki kanununun getirdiği olumsuzlukların etkisinde kalmıştır. Kendi imkânlarıyla gelişmesi ile Türkiye'de model olarak gösterilen Denizli, ekonomik faaliyetler bakımından iller arasında ilk 13, sanayi bakımından ise ilk 9 il arasında yer almaktadır. Denizli sanayisi küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Ekonomik faaliyetler sonucu Denizli'de yaratılan katma değerin %31'i sanayi sektöründen kaynaklanmaktadır. Denizli ekonomisine yön veren sektörlerin en başında tekstil sektörü yer alır. Tekstil sanayisi yüksek istihdam hacmi ve aynı zamanda yarattığı katma değer büyüklüğü bakımından Denizli'nin önce gelen sanayi sektörü durumundadır. Ayrıca Denizli'de çırçır ve dokuma sanayisi de çok ileri durumdadır. Denizli'nin tekstil alanında gerçekleştirdiği büyük sanayi atılımlarında kullandığı kaynaklar; kredi ve diğer yatırım teşvikleri

olmaktan çok, kazançların rasyonel bir şekilde değerlendirilmesi ile elde edilen öz kendi finansal kaynaklarıdır(Anonim, 2000).

Tarımsal alanlar

İlimiz toplam tarım alanı (376.738) ha olup; (105.566) hektar sulanan alan,- (217.703) hektar sulamaya açılacak alan, (51.963) hektar alanın proje çalışması DSİ ve Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünce sürdürülmektedir. Denizlide sulamada gerçekleştirilen önemli yatırımlarla her geçen gün sulanan alan miktarı artmakta, bu sahalarda Denizli Tarım İl Müdürlüğünce yapılan çalışmalarla alternatif ürün yetiştiriciliği özendirilmiş böylece tarımsal ürünlerde çeşitlilik ve rekolte artışı sağlanmıştır. Özellikle sanayi bitkilerinin (tütün, şeker pancarı, pamuk gibi) yerine kapari, kekik, mısır, kapalı ve açık seracılık gibi yüksek gelir sağlayan ürünler yetiştirilmesi özendirilmektedir. Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik kapsamında, Belediye İmar Planı ve Köy Yerleşim Alanları Uygulamaları ile Sanayi Tesisleri Tarımsal Etüt Raporları düzenlenerek Tarım ve Köy işleri Bakanlığına sunulmuştur. Yine 1998 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 4342 sayılı Mera Kanunu gereğince 34 köyde 6270 dekar mera alanı tespit edilmiştir (Anonim, 2001).

3.1.2.İncilipınar parkı

Park şehir merkezine 2km uzaklıkta bulunmaktadır. Arazide mevcut doğal su kaynaklarının da bulunması tasarım sürecinde su oyunları, gölet vb. mekânların tasarlanmasında öncü etken olmuştur.



Şekil 3.3. İncilipınar eski hali (Efesoy, 2010)

Merkez ilçede kent merkezinde bulunan İncilipınar, büyük çınar ağaçlarıyla birlikte, soğuk su kaynaklarının, havuzların, çocuk parklarının, piknik alanlarının ve spor alanlerinin bulunduğu bir mesire yeridir. Bugün tamamen bitirilen 174 bin metrekare alanı bulunan parkta 1 adet ana gölet, 3 adet küçük gölet, kameriyeler, koşu parkuru, çocuk oyun alanları ve dinlenme noktaları bulunmaktadır. İncilipınar Parkındaki doğal kaynaklardan elde edilen su, projede yapılan gölette toplanıp buradan da çimlendirilen orta kaldırım ve park alanı sulanmaktadır (Denizli Deha Gazetesi, 2010).



Şekil 3.4. İncilipınar Parkı Uydu görüntüsü (Google Earth, 2010)

İncilipınar parkının sahip olduğu yapısal peyzaj alanları;

- Yaya Yolları
- Otoparklar
- Büfeler
- Spor Alanları
- Meydanlar
- Çocuk Oyun Alanları
- Piknik Alanları
- Çay Bahçeleri
- Teras Alanları
- Çok Amaçlı Alanlar

İncilipınar parkı alan kullanım çeşidi;

- Çocuk oyun alanı (0-6 yaş)
- Çocuk oyun alanı (6-14 yaş)
- Spor alanları
- Sert yüzeyli oyun alanları
- Piknik alanları
- Serbest oyun alanları
- Doğal alanlar
- Yapısal elemanlar
- Sergi ve gösteri alanları
- Teraslar ve dinlenme alanları
- Su yüzeyleri
- Otoparklar
- Yeşil alan
- Gölet

3.1.3.Adalet parkı

İlk hali tamamen işlevsiz ve hiçbir niteliğe sahip olmayan boş bir arazi iken şu anda Denizli'nin 2. büyük park olma unvanını taşımaktadır. 162 bin 554 m² alana sahip ve bunun 27 bin m²'si meydan ve gezinti alanıyken 70 bin m²'si sadece yeşil alandır.



Şekil 3.5. Adalet parkı eski hali (Efesoy, 2010)

Yeşil alanın tamamı otomatik sulama sistemiyle sulanmaktadır. 50 bin mevsimlik çiçek, 30 bin çalı ve 1000 ağaç dikimi yapılan parkta, 3 bin m² yapay gölet, şelale ve süs havuzları da vardır. Parktaki tüm su ihtiyacı, alan içerisindeki sondaj kuyularından karşılanmaktadır. Adalet Parkı'nda, 7'den 70'e herkese hitap edecek spor ve gezinti alanları da yer almaktadır. 690 m², 260 m² ve 240 m² alana sahip 3 çocuk oyun alanı, 394 m² alana sahip fitness alanı, 1470 m² alana sahip 2 tenis kortu, 464 m² basket ve voleybol sahaları ve daha önce yapılan parklarda olmayan 64 m² alana sahip 1 squash alanı (duvar tenisi), toplam 1420 m² alana sahip 3 mini golf sahası, biri 18 diğeri 6 metrelik tırmanma duvarı, 2 kayak pisti, 2 satranç sahası bulunmaktadır. Koşu ve bisiklet yolunun ise uzunluğu 1000 metre ve eni ise 3.5 metredir. Park yapımında kullanılan malzemelerin Denizli'de üretim yapan şirketlerden alınması da ayrı bir önem taşımaktadır. Böylelikle hem şehrin sanayisini desteklemiş hem de maliyeti büyük bir ölçüde azaltılmış olundu. Parkta ayrıca vatandaşların dolaşırken ihtiyaçlarını karşılamak adına 2 büfe, 2 kafeterya, wc'ler, 4 çeşme, 350 m²'lik piknik alanı, 650 kişi kapasiteli amfi tiyatro, 6 pergola, 5 kameriye ve bank-oturma alanları da bulunmaktadır. Aydınlatmaya ise ayrı bir önem verilerek 4,8,10 ve 14 metrelik elektrik direği kullanılmıştır. Alandaki mevcut doğal dere yatağı bozulmadan üzerine ulaşımın kolay sağlanabilmesi amacıyla 5 çelik köprü yapılmıştır (Denizli Deha Gazetesi, 2010).

Şekil 3.6. Adalet Parkı uydu görüntüsü (Google Earth, 2010)

Adalet parkının sahip olduğu yapısal peyzaj alanları

- Yaya Yolları
- Otoparklar
- Büfeler
- Spor Alanları
- Meydanlar
- Çocuk Oyun Alanları
- Piknik Alanları
- Çay Bahçeleri
- Teras Alanları
- Çok Amaçlı Alanlar
- Amfi

Adalet parkı alan kullanım çeşidi

- Çocuk oyun alanı (0-6 yaş)
- Çocuk oyun alanı (6-14 yaş)
- Spor alanları
- Sert yüzeyli oyun alanları
- Piknik alanları
- Serbest oyun alanları
- Doğal alanlar
- Yapısal elemanlar
- Sergi ve gösteri alanları
- Teraslar ve dinlenme alanları
- Su yüzeyleri
- Otoparklar
- Yeşil alan

3.2.Yöntem

Bu çalışmada, Denizli İlindeki İncilipınar ve Adalet parklarından yararlanan ziyaretçilerin görsel peyzaj algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Görsel peyzaj değerlendirmesi konusunda gerekli literatür araştırması yapılarak incelenmesi gereken alt başlıklar ortaya konmuş ve konuyla ilgili çalışan kişi ve kurumlarla bağlantıya geçilerek yaptıkları çalışmalar ve uygulamalar hakkında bilgi toplanmaya çalışılmıştır. Literatür araştırmasında, konularla ilgili olarak çapraz kaynak taraması yapılmış incelenmesi gereken kaynak kitap, tez, makale ve bildiriler ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen kitap ve makaleler incelenerek konuyla ilgili teorik alt yapı ve yöntem geliştirilmeye çalışılmıştır.

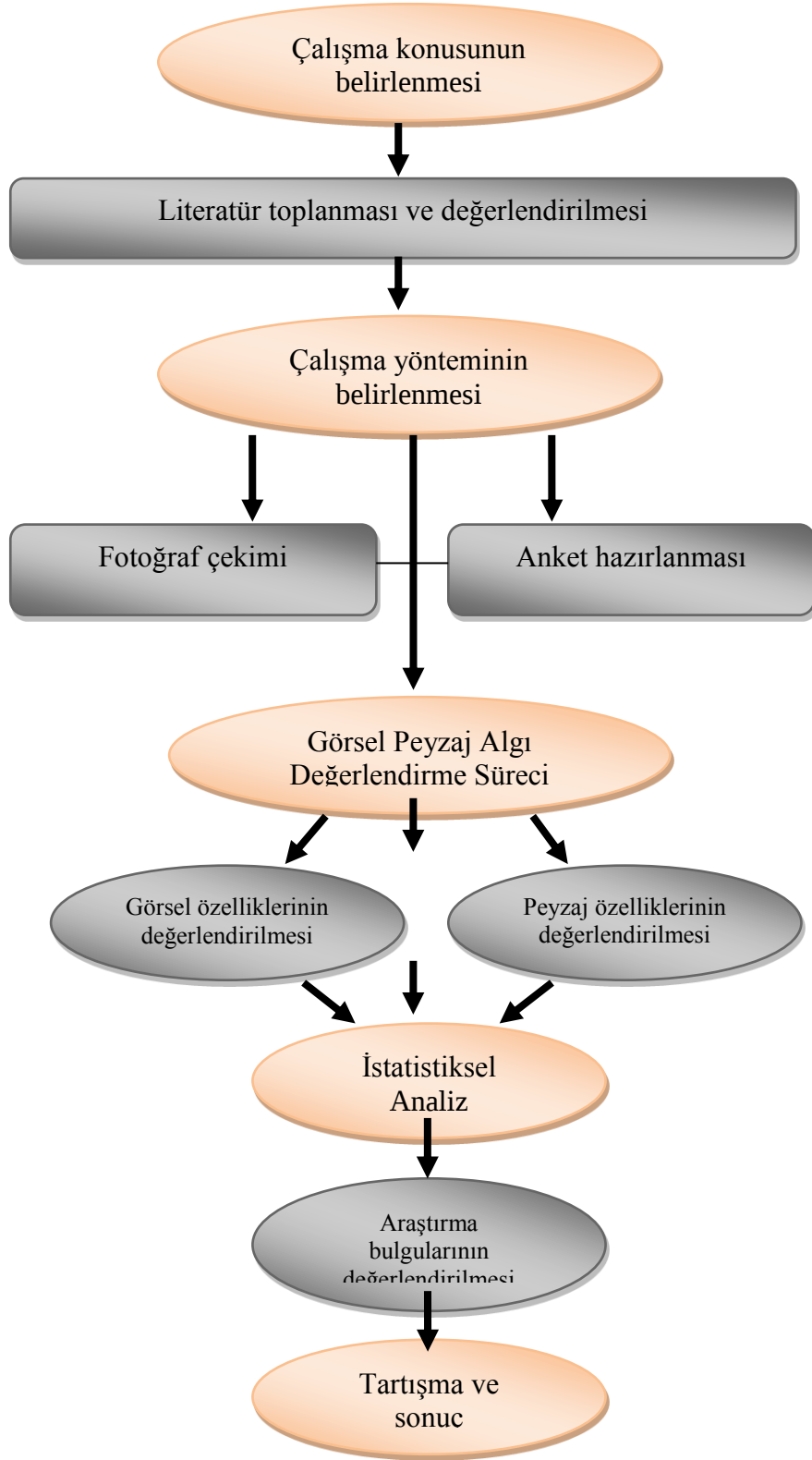
Araştırma sürecinde cevaplanması hedeflenen araştırma soruları aşağıdaki gibidir;

- Kullanıcıların peyzaj algısı ve tercihlerine dayanarak kent parkları için mekân tipolojileri elde etmek ya da geliştirmek mümkün müdür?
- Bu mekân tipolojilerini oluşturmada kullanıcı fikirleri ile uzman değerlendirmeleri arasında ilişki kurulabilir mi?
- Kullanıcıların kent parklarında tercih ettikleri peyzaj özellikleri nelerdir?

Tezin yönteminin belirlenmesinde Çakıcı (2007), Temelli (2008) ve Elinç (2011) kaynaklarından yararlanılmıştır. Araştırma yönteminin temel aşaması olan görsel peyzaj algısının değerlendirilmesinde görsel kalite değerlendirmesi için geliştirilen Manzara Güzelliği Değerlendirme Yöntemi (Scenic Beauty Estimation Method) en çok kullanılan yöntemdir (Bergen vd.1995; Clay and Daniel 2000; Clay and Smidt 2004). Bu yöntemden yola çıkarak Bergen vd.(1995), Habron (1998), Clay and Daniel (2000), Tahvanainen vd. (2001), Arriaza vd.(2004), Clay and Smidt (2004), Meitner (2004) Fuente de Val vd. (2005), Acar ve Kurdoglu (2005), ve Bulut (2006)'nın yapmış olduğu çalışmalardan yararlanılmıştır.

Çalışmanın bir diğer unsurunu da anketlerin uygulandığı kullanıcı ve uzman grupları oluşturmaktadır. Çalışma olanakları çerçevesinde kullanıcı grubunda 200 ve uzman grubunda 50 adet anket gerçekleştirilmiştir. Kullanıcılara toplam 17 soru yöneltilmiştir. Çalışma alanında ziyaretçi profilini ve eğilimlerini belirlemek amacıyla kullanıcılarla birebir anket çalışması yapılmıştır. Anket verileri karşılıklı

görüş tekniği kullanılarak anket formlarıyla birlikte toplanmıştır. Kullanıcı grubu Denizlide ikamet eden ve etmeyen parkı aktif olarak kullanan kişilerden oluşturulmuştur. Uzman grubunu Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı ve Orman Mühendisliği Bölümü öğretim üyeleri, serbest çalışan peyzaj mimarları ve Denizli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü çalışanları oluşturmaktadır. Şekil 3.7.'de çalışma yöntemi akış şeması verilmiştir.



Şekil 3.7. Çalışma yöntemi akış seması

3.2.1. Fotoğraf çekimi

Fotoğraflar araştırmacıya pek çok avantaj sağlamaktadır. Fotoğraflar fiziksel çevreye ait koşulların kontrol edilmesini ve gereken uygun koşulların sağlanmasını kolaylaştırır. Bu nedenle çalışma sahalarından farklı mevsimlerde, gündüz 11:00 ve 16:00 gece 20:00 ve 21:00 saatleri arasında iki parktan eşit sayıda olmak üzere toplamda 800 fotoğraf alınmıştır. Fotoğraf çekimi, her bir park alanı için parkın kenar kısımlarından merkezine doğru, ana akslar ve önemli bakış noktalarından gerçekleştirilmiştir. Fotoğraflar alınırken ışık özellikleri irdelenmiş özellikle ışık etkisinin belirgin ve sürekli olduğu güneşli günlerin fazla olduğu yaz mevsiminde, hava koşulları açısından uygun ortamın bulunduğu bir gün, ışık alma durumu ve bakı özellikleri dikkate alınarak önceden belirlenmiş ve fotoğraflar çekilmiştir.

3.2.2. Fotoğraf – anket tasarımı ve uygulanması

Anket formunun oluşturulmasında araştırma sonunda ulaşılmak istenen amaçlar göz önünde bulundurulmuştur. Tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen “Kent Parklarının Görsel Peyzaj Algısının Denizli İli Örneğinde İrdelenmesi Anketi ” ile uzmanların ve kullanıcıların kent parkları ile görsel algılarının değerlendirilmesi, yeni yapılacak kent parkları için kullanıcıya yönelik önerilerin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Anket sorularının hazırlanması aşamasında yerli ve yabancı anket formları incelenmiş, uzman görüşleri alınmış ve çalışmada kullanılmak üzere ön anket formu hazırlanmıştır. Ön anket formunda uygulama sorunlarının belirlenmesinden sonra tekrar uzman görüşüne başvurulmuş ve anket formuna son şekli verilmiştir (Ek A).

Fotoğraf alımı safhasından elde edilen 800 fotoğraf uzman kişilerden oluşan bir grup tarafından değerlendirilerek araştırmada kullanılacak olanlar seçilmiştir. İncilipınar Parkı için 10 ve Adalet Parkı için 10 adet olmak üzere toplamda 20 fotoğraf seçilmiştir. İncilipınar Parkı ve Adalet Parkı için seçilen fotoğraflar Şekil 3.8 ve 3.9’da verilmiştir. Fotoğraf seçiminde parkların işlevsel, görsel ve mekânsal anlamda aynı özellikleri sunması dikkate alınmıştır. Fotoğraf-anket her iki park için ayrı ayrı hazırlanmıştır.

Anket, kullanıcıların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, meslek, gelir durumu, ikamet yeri gibi demografik özelliklerini içeren sorularla birlikte renk, biçim, doku, ölçü ve çizgi gibi tasarım öğelerini ve tekrar-ritim, uyum, denge, sıradüzen hiyerarşi, egemenlik, birlik, karşıtlık gibi tasarım kriterlerini sorgulayacak şekilde tasarlanmıştır.

Kullanıcılar park ortamında rastgele seçilmiştir. Öncelikle, araştırma hakkında katılımcılar bilgilendirilmiş, parametreler ve puanlandırma ölçeği hakkında kısa açıklamalar yapılmıştır. Anketler İncilipınar Parkında 200 katılımcıyla ve Adalet Parkında 200 katılımcıyla yapılmıştır. Anketlerin değerlendirilmesinde 'SPSS 13,0' istatistik paket programı ki-kare testi kullanılmıştır. Analizlerde sayı-yüzde dağılımları alınmıştır.

Anket yapılacak denek sayısı, Denizli kent merkezi nüfusu dikkate alınarak %95 güven aralığında 122 olarak belirlenmiştir. Bu rakamın hesaplanmasında aşağıdaki formül kullanılmıştır (Kalıpsız, 1981).

$$n = \frac{Z^2 NPQ}{ND^2 + Z^2 PQ}$$
$$n = \frac{1.96^2 \times 500000 \times 0.95 \times 0.05}{500000 \times 0.005^2 + 1.96^2 \times 0.95 \times 0.05} = 122$$

n= Örnek büyüklüğü

Z= Güven katsayısı

P= Ölçmek istediğimiz özelliğin kütlede bulunma ihtimali (çalışmada 95 olarak alınmıştır)

Q= 1-P

N= Ana kütle büyüklüğü (500000)



Şekil 3.8. Adalet Parkı görsel analiz için belirlenen fotoğraflar



Şekil 3.9. İncilipınar parkı görsel analiz için belirlenen fotoğraflar

3.2.3.Görsel peyzaj algı değerlendirme süreci

Tez çalışmasında da anket çalışması için kontrol kolaylığından dolayı Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünde öğrenim görmekte olan 1, 2. ve 3.sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 90 öğrencinin, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı ve Orman Mühendisliği Bölümü öğretim üyelerinin, peyzaj mimarları ve Denizli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü çalışanlarının görüntüler hakkındaki önerileri alınmış ve değerlendirilmiştir.

Uzman Modeli: Peyzaj kalitesinin peyzaj mimarları, tasarımcılar, kaynak yöneticileri vb. gibi bu konuda eğitilmiş ve yetkili uzmanlar tarafından değerlendirildiği tekniklerdir. Bu çalışmada uzman grubu peyzaj mimarları ve Denizli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü çalışanları ve Karadeniz Teknik Üniversitesi peyzaj mimarlığı bölümü öğretim üyeleri oluşturmaktadır. Uzmanlara yönelik yapılan bu değerlendirmede amaç görsel peyzaj özellikleri ile tercihler arasında bir bağ olup olmadığını ortaya koymaktır. Algıya dayalı parametreler doğallık, çeşitlilik, açıklık, karmaşıklık, gizem, güven, düzen, manzara güzelliği olarak Çizelge.3.1.'de görüldüğü şekilde değerlendirmeye alınacaktır.

Çizelge.3.1.Uzman anketi puan değerlendirmesi

P ua n	Doğallık	Çeşitlik	Açıklık	Karmaşı klık	Gizem	Güven	Düzen	Manzar a güzelliği
5	Çok doğal	Çok çeşitli	Çok açık	Çok karmaşı k	Çok gizemli	Çok güvenli	Çok düzenli	Çok iyi
4	Doğal	Çeşitli	Açık	Karmaşı k	Gizemli	Güvenli	Düzenli	İyi
3	Doğallı k yapaylı k dengede	Çeşitlili k dengede	Açıklık kapalı k dengede	Karmaşı klık dengede	Gizemli lik dengede	Güvenli lik orta derecede	Düzen düzensi zlik dengede	Orta derecede iyi
2	Az doğal	Az çeşitli	Kapalı	Az karmaşı k	Az gizemli	Az güvenli	Az düzenli	Fena değil
1	Yapay	Çeşitlili k yok	Çok kapalı	Karmaşı klık yok	Gizem yok	Güvensi z	Düzensi z	Kötü

Kullanıcı modeli: Bu model peyzaj algısı ve tercihlerini araştırmak ve öğrenmek amacıyla genellikle uzman olmayan ya da halktan seçilen gözlemcilerin cevaplarının ölçülmesine dayanır (Zube, 1986). Bu yaklaşım deneysel psikolojide yaygın olarak kullanılan uyarım tepkisinden (stimulus response) elde edilen yargıları kullanır. Burada uyarı kaynağı cevredir. Davranışsal model Arthur vd. (1977) ve Daniel ve Boster (1976) tarafından “halk tercih modeli” olarak adlandırılmıştır. Bu modelin kavramsal temeli daha sonra Vining ve Stephens (1986) tarafından çizilmiş ve şekillendirilmiştir. Likert ölçeklerinde 0,95 güven aralığında çıkan sonuçların güvenilirliği oldukça yüksektir. Bu nedenden dolayı kullanıcılara anketin işleyişi ve puanlandırma sistemi hakkında kısaca bilgi verilmiş ve her fotoğraf için ayrı ayrı 1 (en düşük), 5 (en yüksek) olmak üzere Çizelge 3.2.’deki gibi puanlandırmaları istenmiştir.

Çizelge.3.2. Kullanıcı anketleri beğeni durumları puan değerlendirmesi

Puan	Beğeni durumu
5	Çok beğendim
4	Beğendim
3	Orta derecede beğendim
2	Az beğendim
1	Beğenmedim

3.2.4.İstatistiksel analizler

Fotoğraf – anket uygulamasından elde edilen veriler Microsoft Excel programında düzenlenmiştir. Verilerin istatistiki olarak değerlendirilmesinde SPSS 13.0 istatistik programı kullanılarak incelenen özelliklere ait tanımlayıcı istatistikler ile analizi yapılmıştır. Analizlerde ise ortalama değer alınarak Spersman’s korelasyon testi ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Analizler değerlendirilerek ki-khare testi ile 0.05 önem aralığında anlamlı sonuçlar elde edilip edilmediğine bakılmıştır.

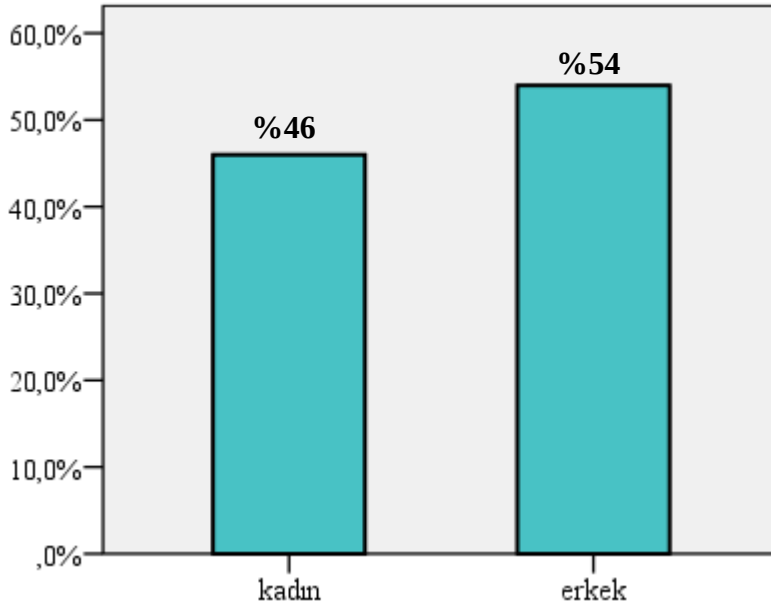
4.ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1.Kullanıcı Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları

4.1.1.Adalet parkının kullanıcı anketi sonuçları

Park kullanıcılarının cinsiyete göre dağılımı

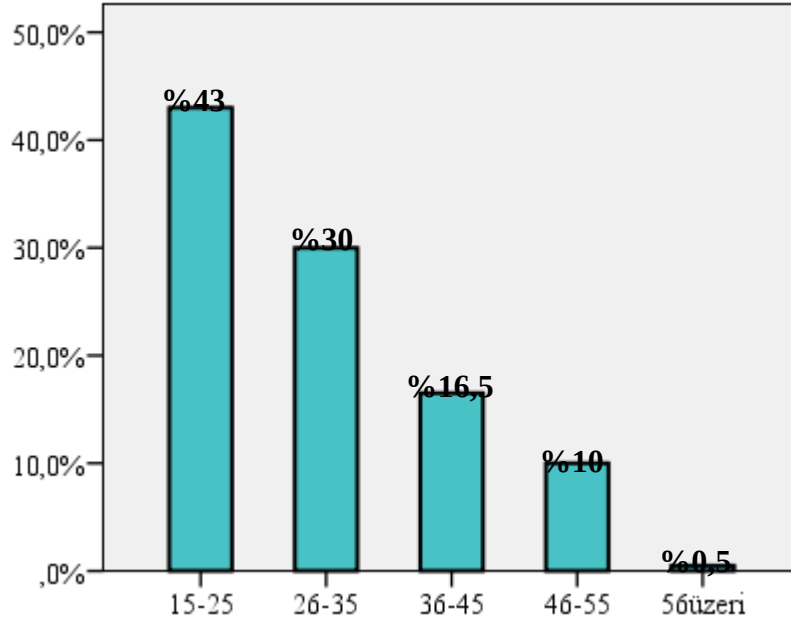
Parka gelen kullanıcıların cinsiyetlerine göre dağılımları Şekil 4.1.'de görülmektedir. Şekil 4.1.'e göre % 46'sı kadın, % 54'ü erkektir. Yapılan anket sonucunda erkekler, Adalet Parkı'nı kadınlardan daha çok ziyaret etmektedirler.



Şekil 4.1. Adalet Park'ını ziyaret edenlerin cinsiyete göre dağılımları

Park kullanıcılarının yaş grupları

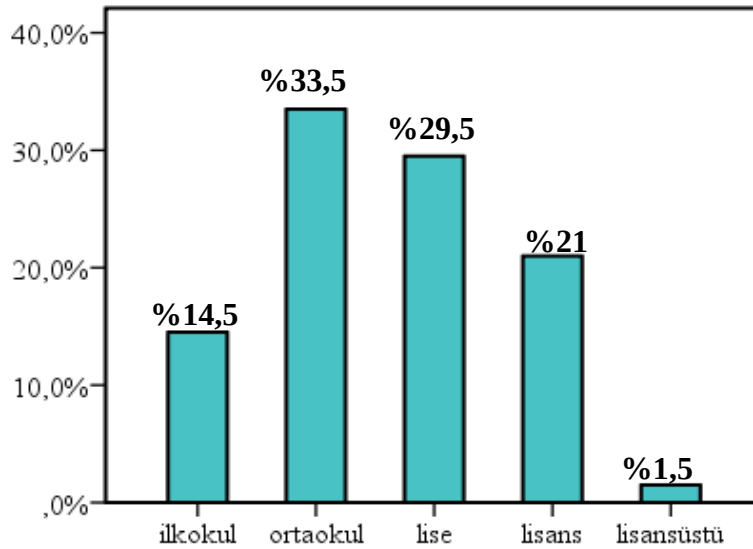
Park kullanıcılarının yaş grupları Şekil 4.2.'de görülmektedir. Şekil 4.2.'ye göre Adalet Parkı kullanıcılarının en büyük kısmını % 43 oranla 15-25 yaş grubu oluşturmaktadır. Bunu daha sonra sırasıyla % 30 oranla 26-35 yaş grubu, % 16,5 oranla 36-45 yaş grubu, % 10 oranla 46-55 yaş grubu, % 0,5 oranla 56 üzeri yaş grubu izlemektedir. Tablodaki verilere dayanarak kişilerin yaşları arttıkça parkı ziyaret etme sıklıklarının giderek azaldığını söyleyebiliriz.



Şekil 4.2. Adalet Park'ını ziyaret edenlerin yaşlarına göre dağılımları

Park kullanıcılarının öğrenim durumları

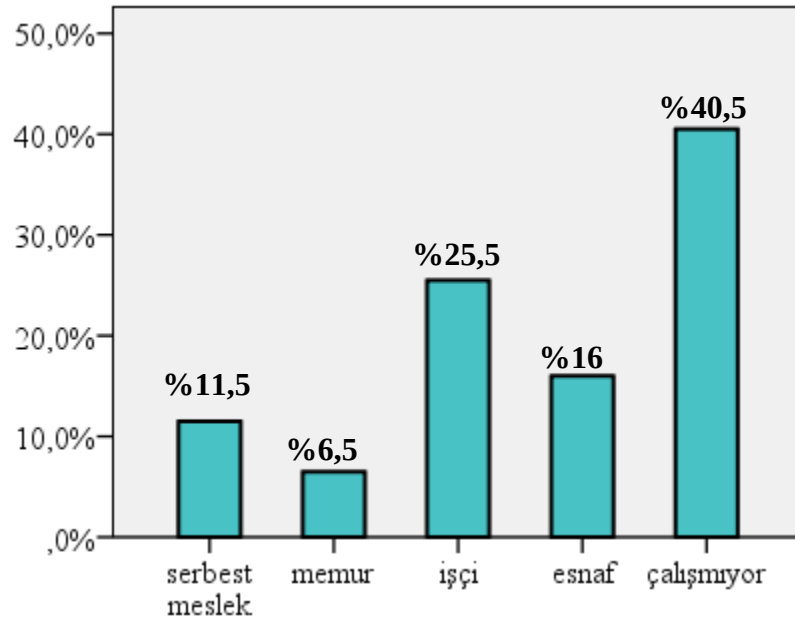
Park kullanıcılarının eğitim durumu Şekil 4.3.'de görülmektedir. Şekil 4.3.'e göre Adalet Parkı kullanıcılarının büyük bölümünü ortaokul mezunları oluşturmaktadır. Ortaokul mezunlarının oranı % 33 iken ilkokul mezunları %14,5, lise mezunları %29,5, üniversite mezunları toplamı ise %22,5'luk bir oranı kapsamaktadır.



Şekil 4.3. Adalet Park'ını ziyaret edenlerin öğrenim durumları

Park kullanıcılarının mesleki durumları

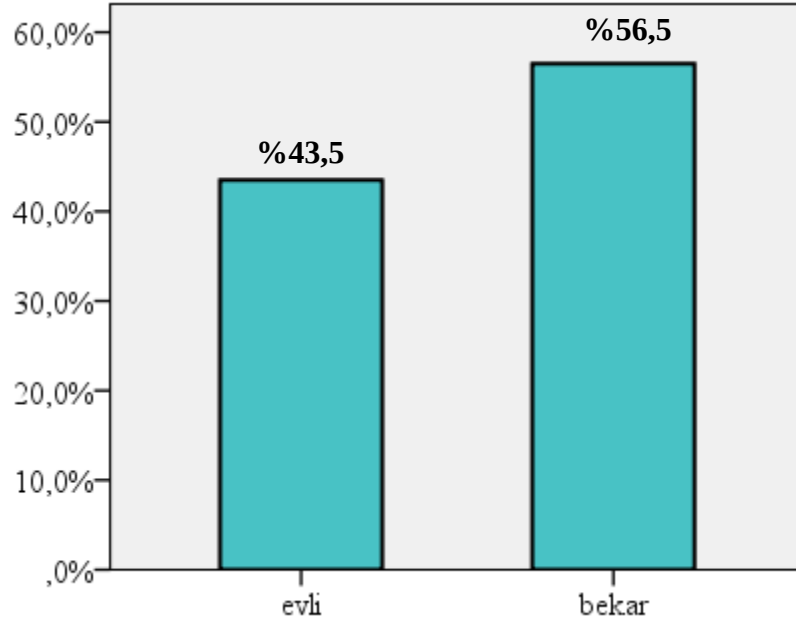
Parkı ziyaret eden kullanıcıların mesleki dağılımları Şekil 4.4.'te görülmektedir. Şekil 4.4'e göre park kullanıcılarının % 59,5'ünü çalışanlar oluşturmaktadır. Çalışmayan kullanıcıların oranı ise % 40,5'dur. En yoğun çalışan kullanıcı grubu ise % 25,5 oranla işçi grubudur.



Şekil 4.4. Adalet Park'ını ziyaret edenlerin mesleki durumları

Park kullanıcılarının medeni durumları

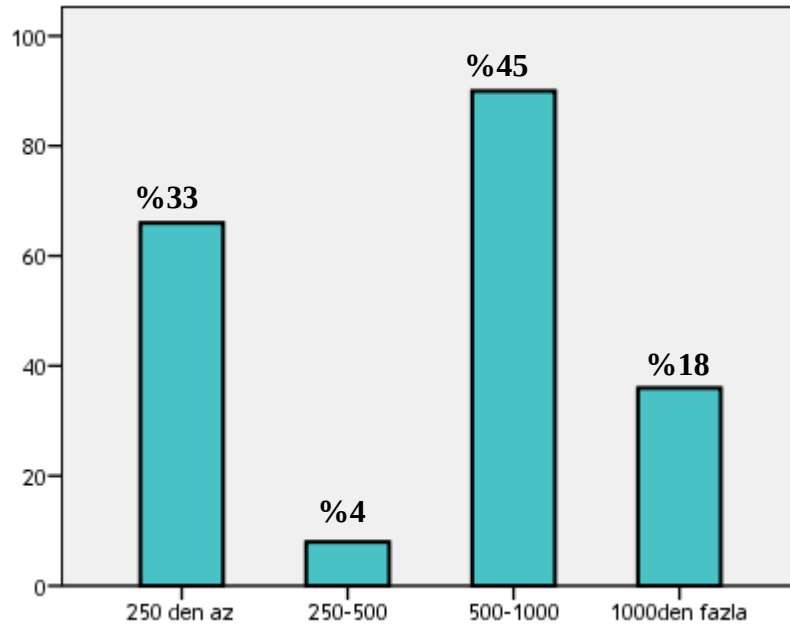
Adalet Parkı'na gelen kullanıcıların medeni durumları Şekil 4.5.'de görülmektedir. Şekil 4.5.'e göre Adalet Parkı kullanıcılarının % 43,5'ini evlilerin, % 56,5'ünü bekârların oluşturduğu görülmektedir. Kullanıcılar arasında bekârların oranı evlilerin oranından daha yüksektir. Buna göre bekârların bu parkı daha fazla tercih ettiği görülmektedir.



Şekil 4.5. Adalet Park'ını ziyaret edenlerin medeni durumları

Park kullanıcılarının gelir durumları

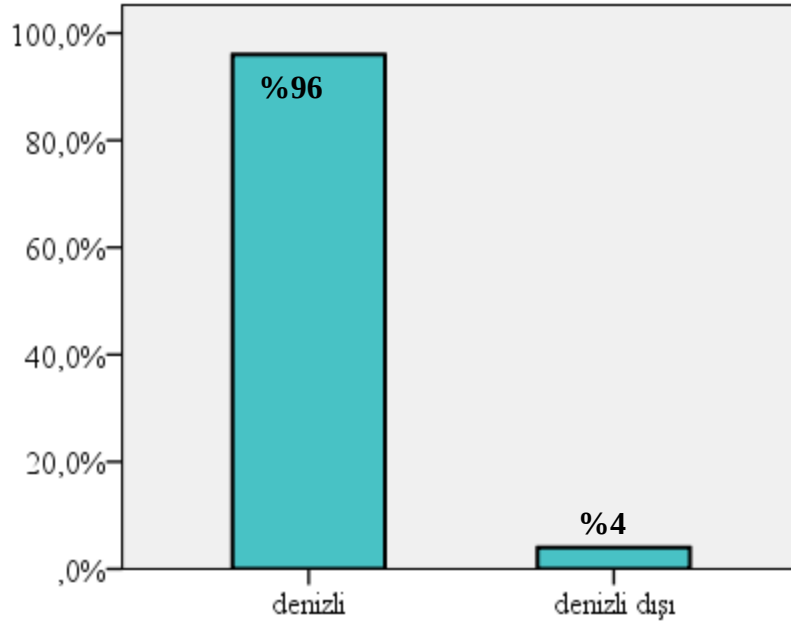
Şekil 4.6.'da park kullanıcılarının gelir durumları incelendiğinde büyük bölümünün % 45'i 500-1000₺ grubu ve % 33'ü 250₺ den az grubunda yer almaktadır. 250-500₺ arasında geliri olan kullanıcıların oranı % 4 ve yüksek gelir grubu sayabileceğimiz 1000 TL üstü geliri olan kullanıcıların oranı % 18'dir.



Şekil 4.6. Adalet Park'ını ziyaret edenlerin gelir durumları

Park kullanıcılarının ikamet durumları

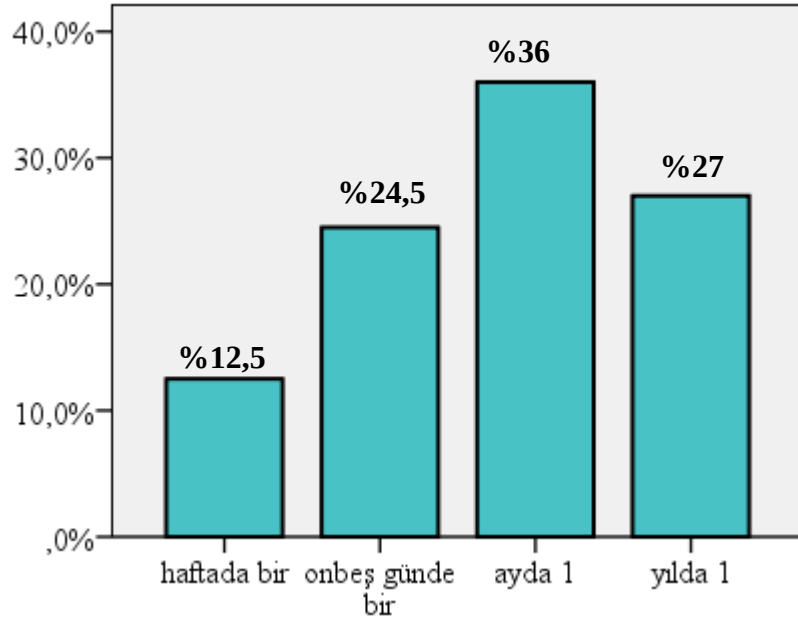
Şekil 4.7.'ye göre park kullanıcılarının ikamet durumları incelendiğinde % 96'lık bir oranını Denizli içinde yaşayan halkın oluşturduğu görülmektedir. Denizli dışından gelen kullanıcıların oranı ise % 4 olarak belirlenmiştir.



Şekil 4.7. Adalet Park'ını ziyaret edenlerin ikamet durumları

Park kullanıcılarının parka geliş sıklıkları durumu

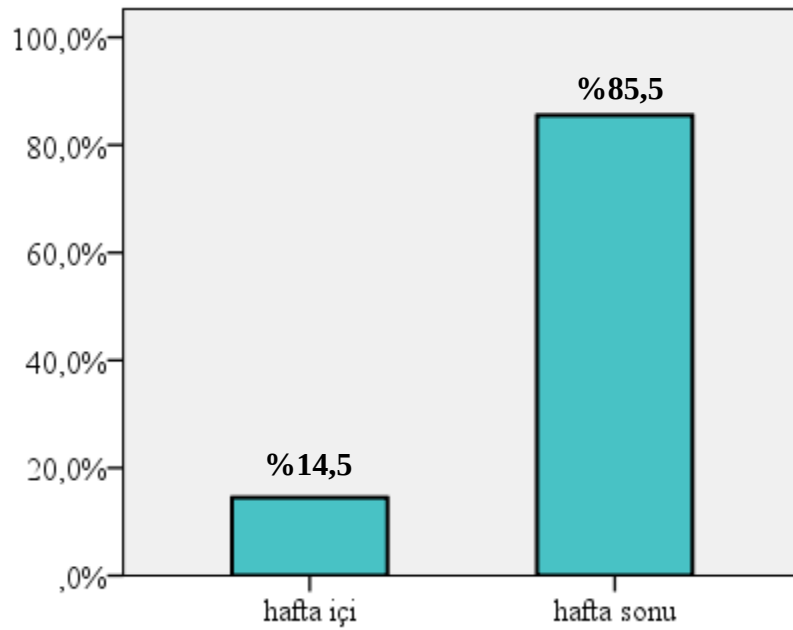
Kullanıcıların parkı ziyaret etme sıklıkları Şekil 4.8.'de görülmektedir. Şekil 4.8.'e göre park kullanıcılarının büyük bölümünün % 36 luk bir oranla ayda bir ziyaret ettiği görülmüştür. Katılımcılardan % 12,5 'u haftada bir, %24,5'u onbeş günde bir ve % 27'si yılda bir ziyaret ettiğini söylemiştir.



Şekil 4.8. Adalet Park'ını ziyaret etme sıklığı

Park kullanıcılarının parkı ziyaret etme zamanları

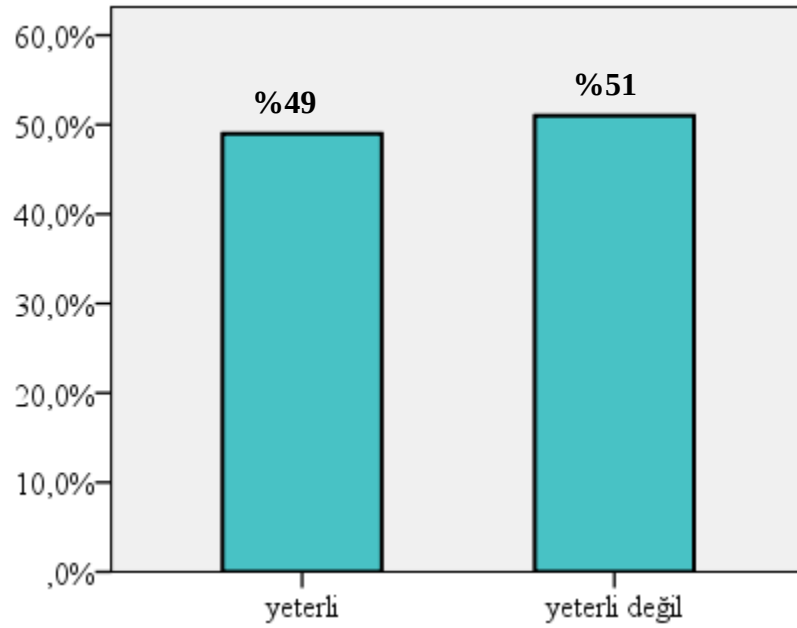
Kullanıcıların parkı ziyaret etme zamanları Şekil 4.9.'da görülmektedir. Şekil 4.9.'a göre park kullanıcılarının %85,5 lik oranla parkı hafta sonu ziyaret ettiğini söylemiştir. Hafta içi ziyaret eden kullanıcı sayısı %14,5'tur.



Şekil 4.9. Adalet Park'ını ziyaret etme zamanları

Park içerisindeki otopark yeterliliği

Şekil 4.10.'a göre parkı ziyarete gelen kullanıcılar incelendiğinde % 49 oranla otoparkların yeterli olduğunu, % 51'lik kısım ise otoparkların yeterli olmadığını söylemiştir.



Şekil 4.10. Adalet Park'ındaki otopark yeterliliği

Parkın donatı elemanları yeterlilik durumu

Çizelge 4.1.'de parkın donatı elemanları incelendiğinde bankların %39 oranla yeterli olmadığı, aydınlatmaların %41 oranla yeterli olduğu, çöp kutularının %41 oranla orta derecede yeterli olduğu ve yönlendirme işaretlerinin %40,5 oranla orta derecede yeterli olduğu gözlenmiştir.

Çizelge 4.1. Adalet parkının donatı elemanlarının yeterlilik durumu

	Yeterli (%)	Orta (%)	Yeterli değil (%)
Banklar	30	31	39
Aydınlatmalar	41	41	18
Çöp kutuları	35	41	24
Yönlendirme işaretleri	37	40,5	22,5

Çocuk oyun alanları

Çizelge 4.2.'e göre çocuk oyun alanlarının %43 oranla orta derecede yeterli olduğu, oyun alanlarının bakımının %44 oranla bazen yapıldığının, oyun elemanlarının kalitesinin %65 oranla orta derecede iyi olduğunun ve çocuk oyun alanlarında kullanılan ağaçların %32,5 oranla parka uygun olduğu ama %36 oranla gölge vermediği sonucuna varılmıştır.

Çizelge 4.2. Çocuk oyun alanlarının durumu

Çocuk oyun alanları	%41,5 yeterli	%43 orta	%15,5 yeterli değil	
Çocuk oyun alanı bakımı	%34,5 evet	%21,5 hayır	%44 bazen	
Çocuk oyun alanlarının kalitesi	%18,5 kötü	%65 orta	%16,5 iyi	
Kullanılan ağaçlar	%32,5 uygun	%3 uygun değil	%36 gölge vermiyor	%28,5 yeterli değil

Kullanıcıların Adalet parkını ziyaret etme nedenleri

Çizelge 4.3.'e göre kullanıcıların parkı ziyaret etme nedenleri incelendiğinde %42 oranla yakınlık derecesinin en önemli etken olduğu ve %38 oranla en önemsiz etken olduğu ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.3. Kullanıcıların Adalet parkını ziyaret etme nedenleri

	1	2	3	4	5
Yakınlık	%42	%25,5	%6,5	%1,5	%24,5
Doğal Güzellik	%32,5	%29,5	%30,5	%3	%4,5
Ağaçlık Olması	%28	%24,5	%31	%9	%7,5
Güvenli Olması	%12,5	%10	%16	%46	%15,5
Temiz ve Bakımlı Olması	%10	%6	%13,5	%32,5	%38

Kent parkları nelere sahip olmalı ya da olmamalıdır

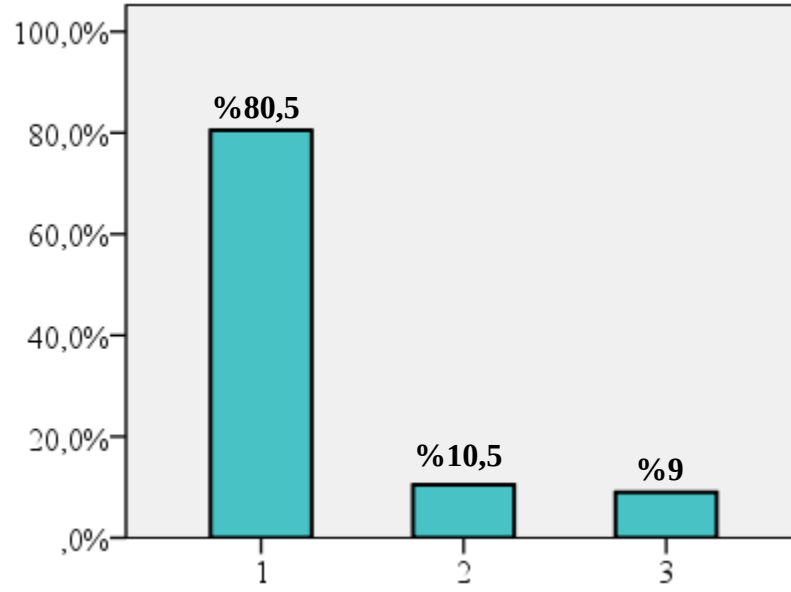
Çizelge 4.4.'e göre kullanıcıların Adalet parkında sahip olmasını istediği kriterlerin başında %50,5 oranla ağaç ve %54,5 oranla çiçek gelmektedir.

Çizelge 4.4. Kullanıcıların Adalet parkında olmasını istediği kriterler

	Sahip Olmalı (%)	Sahip Olmamalı(%)
Daha çok ağaç	50,5	49,5
Daha çok meyveli ağaç	34,5	65,5
Daha çok yaprak döken ağaç	12	88
Daha çok çiçek	54,5	45,5
Daha çok yönlendirme işareti	22,5	77,5
Daha iyi aydınlatma	35	65
Seyir terası	30	70
Değişik renk ve şekilde zemin döşemesi	30	70
Su elemanı	25,5	74,5
Daha çok bank	49,5	50,5
Daha çok büfe ve hizmet binası	30,5	69,5
Daha çok spor alanları	50	50
Satranç alanı	26,5	73,5
Heykel	27	73
Seçilen kriterlerin hepsi	19	81

Parktaki su öğelerinin kullanım amacı

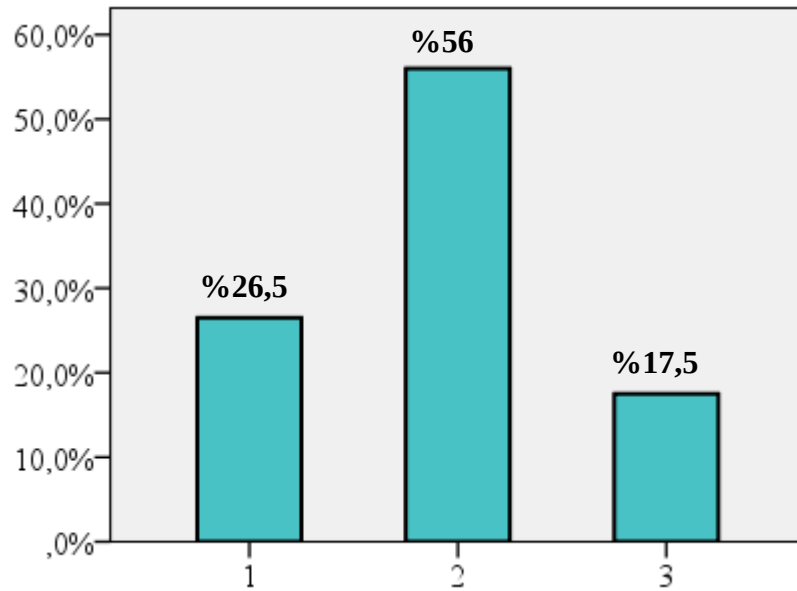
Şekil 4.11.'e göre park kullanıcılarının su öğelerinde kullanım amacı incelendiğinde %80,5 oranla görsel olarak, %10,5 oranla işitsel olarak ve % 9,0 oranla serinletici olarak kullandıkları sonucuna varılmıştır.



Şekil 4.11. Adalet Park’ındaki su öğelerinin kullanım amacı

Parktaki su öğelerinin büyüklükleri hakkında bilgi

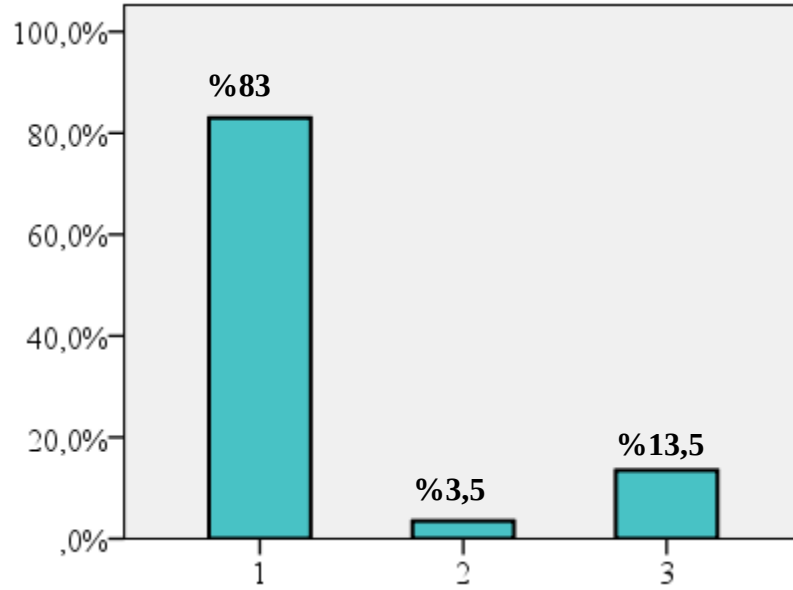
Şekil 4.12.’e bakıldığında park kullanıcılarının su öğelerinin büyük çoğunlukla orta büyüklükte olduğunu düşünmektedir. Şekil 4.12.’ye göre kullanıcıların %26,5’u büyük, %56,0’sı orta ve % 17,5’u küçük olduğunu söylemektedir.



Şekil 4.12. Adalet Park’ındaki su öğelerinin büyüklükleri

Parkın manzara kalitesi hakkında bilgi

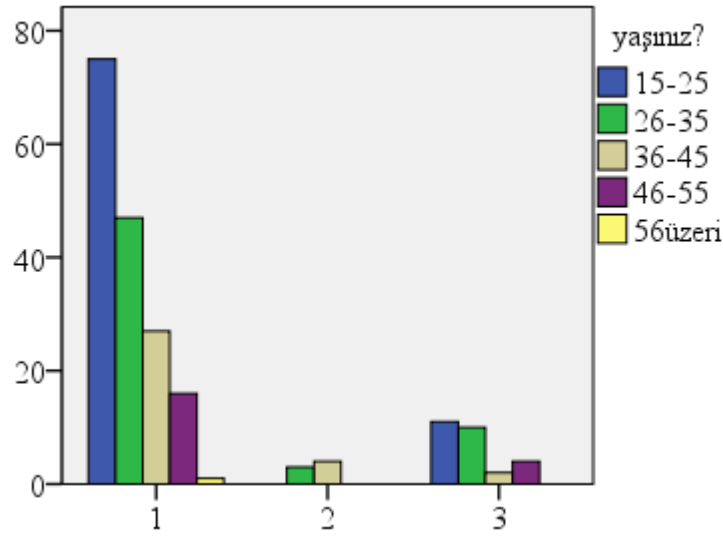
Şekil 4.13.'e bakıldığında park kullanıcılarının büyük çoğunluğunun parkın manzara kalitesinin önemli olduğunu düşündüğünü göstermektedir. Şekil 4.13'e göre ziyaretçilerin %83,0' ı önemli olduğunu, %3,5'i önemsiz olduğunu düşünmekte, %13,5'u ise herhangi bir fikrinin olmadığını söylemiştir.



Şekil 4.13. Adalet Parkı manzara kalitesi

4.1.2. Adalet parkına ait çapraz tablolar

Parkın manzara kalitesi ile kullanıcı yaş grupları arasındaki ilişki Şekil 4.14.'de görülmektedir. Çizelge 4.5.'e göre parkın manzara kalitesinin önemli olduğunu düşünen yaş grubu %37,5 oranla 15-25 yaş grubudur. %23,5 ile 26-35 yaş grubu, %13,5 ile 36-45 yaş grubu, %8 oranla 46-55 yaş grubu ve %0,5 oranla 56 ve üzeri yaş grubu manzara kalitesinin önemli olduğunu söylemiştir. %1,5 oranla 26-35 ve %2 oranla 36-45 yaş grubu manzara kalitesinin önemsiz olduğunu söylemiştir. Parkın manzara kalitesi hakkında bir fikirde bulunmayanlar ise %5,5 ile 15-25 yaş grubu, %5 ile 26-35 yaş grubu, 51 ile 36-45 yaş grubu ve %2 ile 46-55 yaş grubudur.



Şekil 4.14. Kullanıcı yaş grupları ve manzara kalitesi

Çizelge 4.5. Kullanıcı yaş grupları ve manzara kalitesi

	Yaşınız?					
	15-25	26-35	36-45	46-55	56üzeri	
Önemli (1)	75	47	27	16	1	166
Önemsiz (2)	0	3	4	0	0	7
Fikrim yok (3)	11	10	2	4	0	27
	86	60	33	20	1	200

- Kullanıcı yaş grupları ile parkın manzara kalitesi arasındaki ilişkisinde;

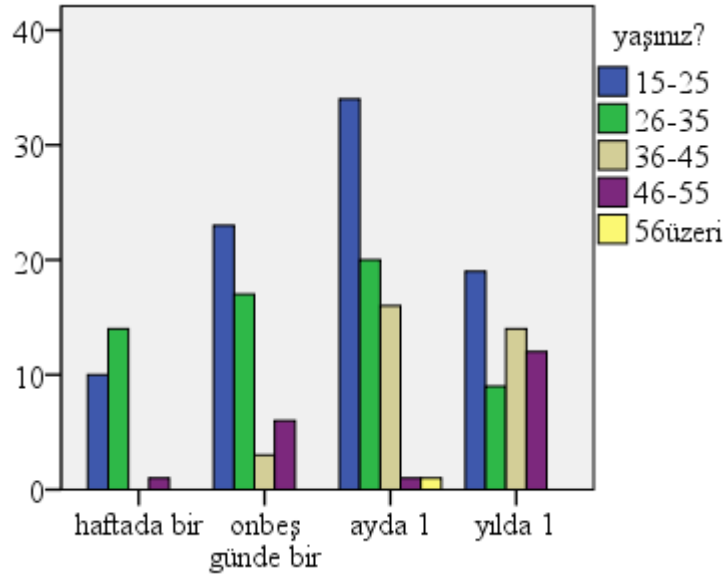
Khi-kare değeri: 14.13

Df : 8

P :0,078 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcı yaş grupları ile kullanıcıların parka gitme sıklıkları arasındaki ilişki Şekil 4.15.'te görülmektedir. Çizelge 4.6.'a göre kullanıcıların parkı haftada bir ziyaret edenlerin %5'i 15-25 yaş grubu, %7'si 26-35 yaş grubu ve %0,5'i 46-55 yaş grubudur. Parkı on beş günde bir ziyaret edenlerin %11,5'i 15-25 yaş grubu, %8,5'u 26-35 yaş grubu, %1,5'u 36-45 yaş grubu ve %3'ü 46-55 yaş grubundadır. Ayda bir ziyaret edenlerin %17'si 15-25 yaş grubu, %10'u 26-35 yaş grubu, %8'i 36-45 yaş grubu, %0,5'i, 46-55 yaş grubu ve %0,5'i 56 üzeri yaş grubundadır. Yılda bir ziyaret

edenlerin %9,5'u 15-25 yaş grubu, %4,5'u 26-35 yaş grubu, %7'si 36-45 yaş grubu ve %6'sı 46-55 yaş grubundadır.



Şekil 4.15. Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları

Çizelge 4.6. Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları

Hangi sıklıkta parka gidersiniz?		Yaşınız?					
		15-25	26-35	36-45	46-55	56üzeri	
	Haftada bir	10	14	0	1	0	25
	Onbeş günde bir	23	17	3	6	0	49
	Ayda bir	34	20	16	1	1	72
	Yılda bir	19	9	14	12	0	54
		86	60	33	20	1	200

- Kullanıcı yaş grupları ile parka gitme sıklıkları arasındaki ilişkisinde;

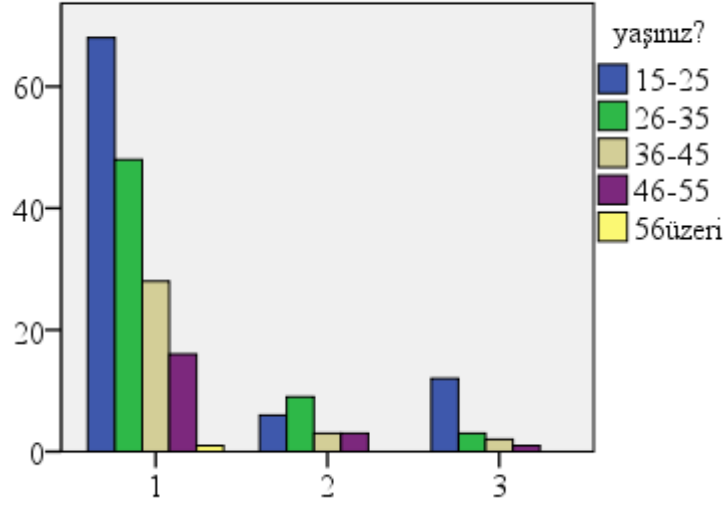
Khi-kare değeri: 38.60

Df : 12

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcı yaş grupları ile kullanıcıların parktaki suyu kullanım amaçları arasındaki ilişkileri Şekil 4.16.'te görülmektedir. Çizelge 4.7.'ye göre parktaki suyu görsel olarak kullandığını söyleyen %68 oranla 15-25 yaş grubudur. Daha sonra %48'i 26-

35 yaş grubu, %28'i 36-45 yaş grubu, %16'sını 46-55 yaş grubu ve %1'ini 56 üzeri yaş grubu oluşturmaktadır. Parktaki suyu işitsel olarak kullandığını söyleyenlerin %6'sı 15-25 yaş grubu, %9'u 26-35, %3'ü 36-45 ve %3'ü 46-55 yaş grubundandır. %12 15-25 yaş grubu, %3 26-35 yaş grubu, %2 36-45 yaş grubu ve %1 46- 55 yaş grubu parktaki suyu serinletici etkisinden dolayı kullandıklarını söylemiştir.



Şekil 4.16. Kullanıcı yaş grupları ve parktaki su öğeleri kullanım amacı

Çizelge 4.7. Kullanıcı yaş grupları ve parktaki su öğeleri kullanım amacı

Parkta yer alan su kullanımlarının hangi özelliklerinden faydalaniyorsunuz?	Yaşınız?					
	15-25	26-35	36-45	46-55	56 üzeri	
Görsel (1)	68	48	28	16	1	161
İşitsel (2)	6	9	3	3	0	21
Serinletici(3)	12	3	2	1	0	18
	86	60	33	20	1	200

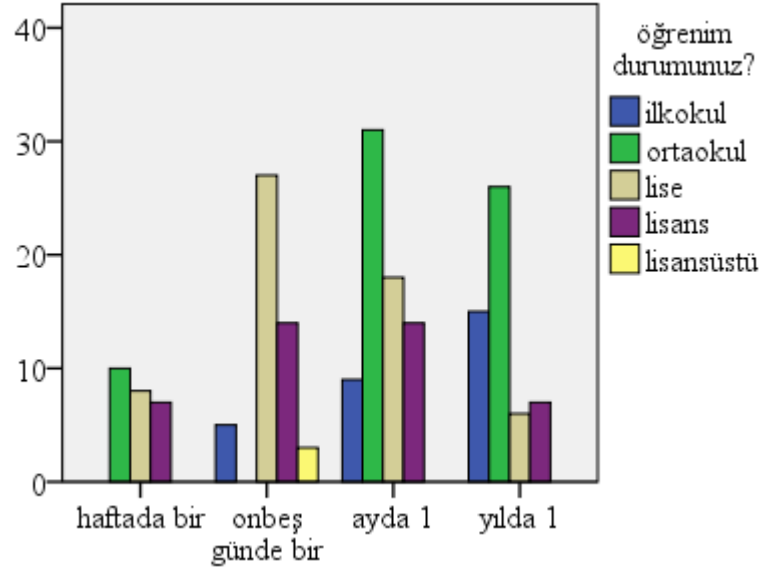
- Kullanıcı yaş grupları ile parktaki su öğeleri kullanım amacı arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 7.05

Df : 8

P :0,531 olup, $p > 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Kullanıcıların öğrenim durumları ile parka gitme sıklıkları arasındaki ilişki Şekil 4.17.'de görülmektedir. Çizelge 4.8.'e göre parkı haftada bir ziyaret edenlerin %5'i ortaokul, %4'ü lise ve %3,5'u lisans mezunudur. On beş günde bir ziyaret edenlerin %2,5'u ilkokul, %13,5'u lise,%12'si lisans ve %1,5'u lisan üstü mezunudur. Kullanıcıların %4,5'u ilkokul, %15,5'u ortaokul %9 lise ve %7 lisans mezunları parkı ayda bir ziyaret ettiklerini söylemiştir. Yılda bir ziyaret edenlerin ise %7,5'u ilkokul, %13'ü ortaokul, %3'ü lise ve %3,5'u lisans mezunudur.



Şekil 4.17. Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları

Çizelge 4.8. Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları

Hangi sıklıkta parka gidersiniz?		Öğrenim durumunuz?					
		ilkokul	ortaokul	lise	lisans	lisansüstü	
	Haftada bir	0	10	8	7	0	25
	onbeş günde bir	5	0	27	14	3	49
	Ayda bir	9	31	18	14	0	72
	Yılda bir	15	26	6	7	0	54
		29	67	59	42	3	200

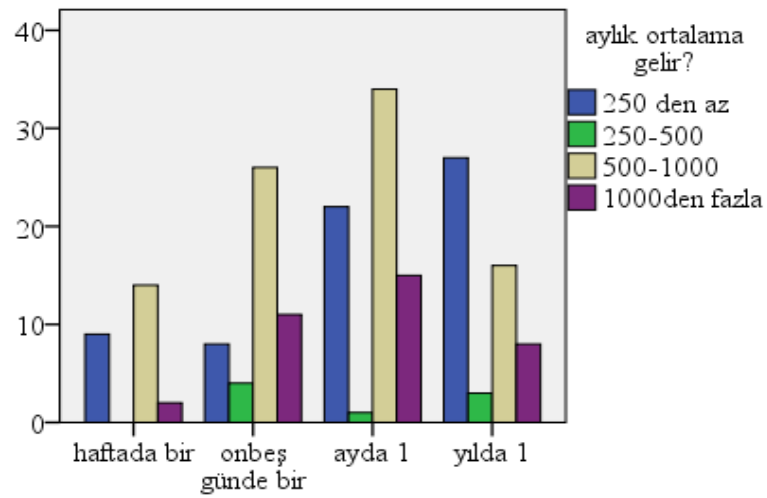
- Kullanıcı öğrenim durumları ile parka gitme sıklıkları arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 63.70

Df : 12

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcıların gelir durumları ve parka gitme sıklıkları arasındaki ilişki Şekil 4.18.'de görülmektedir. Çizelge 4.9.'a göre parkı haftada bir ziyaret edenlerin gelir durumları %4,5'unda 250 ₺'den az, %7'sinde 500-1000₺ arasında ve %1'inde 1000 ₺'nin üzerindedir. On beş günde bir ziyaret edenlerin gelir durumları %4'ünde 250₺ 'den az, %2'sinde 250-500₺ arasında, %13'ünde 500-1000₺ arasında ve %5,5'unda 1000₺ üzerindedir. %11'i 250₺'den az,%0,5'i 25-500₺ arası, %17'si 500-1000₺ arası ve %7,5'i 1000₺ arası gelir durumuna sahip olduğunu söylemiştir. Yılda bir ziyaret edenlerin gelir durumları %13,5'unda 250₺'den az, %1,5'unda 250-500₺ arasında, %8'inde 500-1000₺ arasında ve %4'ünde ise 1000₺ üzerindedir.



Şekil 4.18. Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları

Çizelge 4.9. Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları

Hangi sıklıkta parka gidersiniz?		Aylık ortalama gelir?				
		250 den az	250-500	500-1000	1000den fazla	
	Haftada bir	9	0	14	2	25
	onbeş günde bir	8	4	26	11	49
	Ayda bir	22	1	34	15	72
	Yılda bir	27	3	16	8	54
		66	8	90	36	200

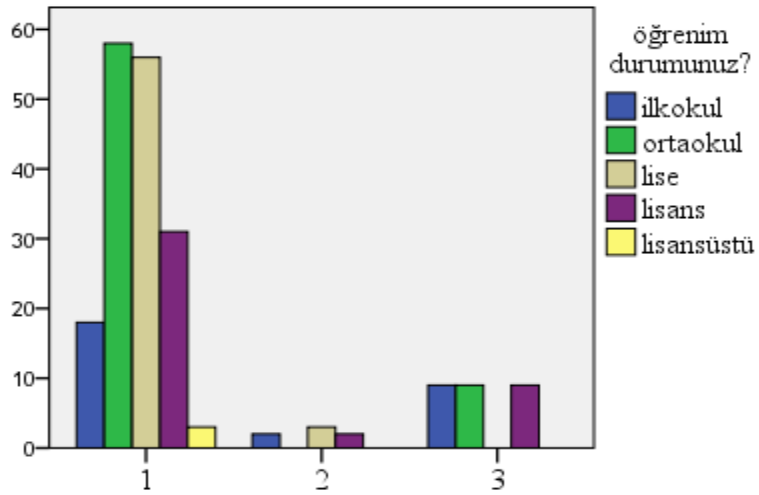
- Kullanıcı gelir durumları ile parka gitme sıklıkları arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 20.59

Df : 9

P :0,015 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi hakkındaki ilişki Şekil 4.19.'da görülmektedir. Çizelge 4.10.'a göre parktaki manzara kalitesinin önemli olduğu düşünen kullanıcıların %9'u ilkokul, %29'u ortaokul, %28'i lise, %15,5'u lisans ve %1,5'u lisansüstü mezunudur. Manzara kalitesinin önemsiz olduğunu düşünen kullanıcıların ise %1'i ilkokul, %15'u lise ve %1'i lisans mezunudur. %4,5 ilkokul, %4,5 ortaokul ve %4,5 lisans mezunu kullanıcıların da fikrim yok dediği saptanmıştır.



Şekil 4.19. Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi

Çizelge 4.10. Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi

Buradaki manzara kalitesi sizin için önemlidir?	Öğrenim durumunuz?					
	İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Lisansüstü	
1	18	58	56	31	3	166
2	2	0	3	2	0	7
3	9	9	0	9	0	27
	29	67	59	42	3	200

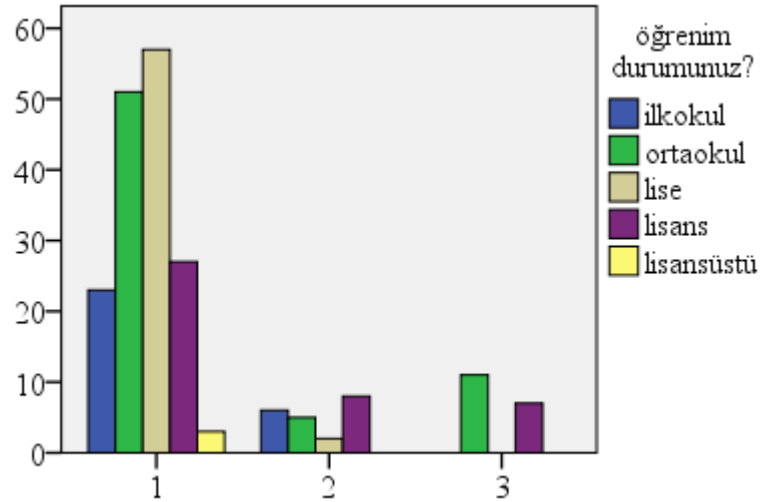
- Kullanıcı öğrenim durumları ile manzara kalitesi arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 24.12

Df : 8

P :0,002 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcıların öğrenim durumları ve parktaki su kullanım amaçları arasındaki ilişki Şekil 4.20.'de görülmektedir. Çizelge 4.11.'e göre parktaki su öğelerini görsel olarak kullanan kullanıcıların %11,5'u ilkokul, %25,5'u ortaokul, %23,5'u lise, %13,5'u lisans ve %1,5'u lisans üstü mezunudur. İşitsel amaçlı kullananların %3'ü ilkokul, %2,5'u ortaokul, %1'i lise ve %4'ü lisans mezunudur. %5,5 ortaokul mezunları ve %3,5 lisans mezunları su öğelerinin serinletici etkisi yüzünden kullanmaktadır.



Şekil 4.20. Kullanıcı öğrenim durumları ve parkta su öğeleri kullanım amacı

Çizelge 4.11. Kullanıcı öğrenim durumları ve parkta su öğeleri kullanım amacı

Parkta yer alan su kullanımlarının hangi özelliklerinden faydalaniyorsunuz?	Öğrenim durumunuz?					
	İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Lisansüstü	
Görsel (1)	23	51	57	27	3	161
İşitsel (2)	6	5	2	8	0	21
Serinletici (3)	0	11	0	7	0	18
	29	67	59	42	3	200

- Kullanıcı öğrenim durumları ile parktaki su öğelerinin kullanım amacı arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 28.14

Df : 8

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Uzman anket grubunda yapmış olduğumuz görsel anketler Adalet parkı kullanıcıları içinde uygulanmıştır. Adalet parkındaki kullanıcıların en çok beğendikleri 3 görüntü ile en az beğendikleri 3 görüntü Çizelge 4.12. ve Çizelge 4.13.'de belirlenmiştir. Uzman grubunun değerlendirdiği kriterlere göre kullanıcıların görsel algıları değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.12. Kullanıcıların beğeni durumları

Görüntü Numarası	Beğenme durum Ortalaması
A1 (görüntü 1)	4,50
A2 (görüntü 2)	4,34
A3 (görüntü 3)	3,22
A4 (görüntü 4)	4,43
A5 (görüntü 5)	4,41
A6 (görüntü 6)	3,84
A7 (görüntü 7)	4,44
A8 (görüntü 8)	3,88
A9 (görüntü 9)	4,46
A10 (görüntü 10)	4,45

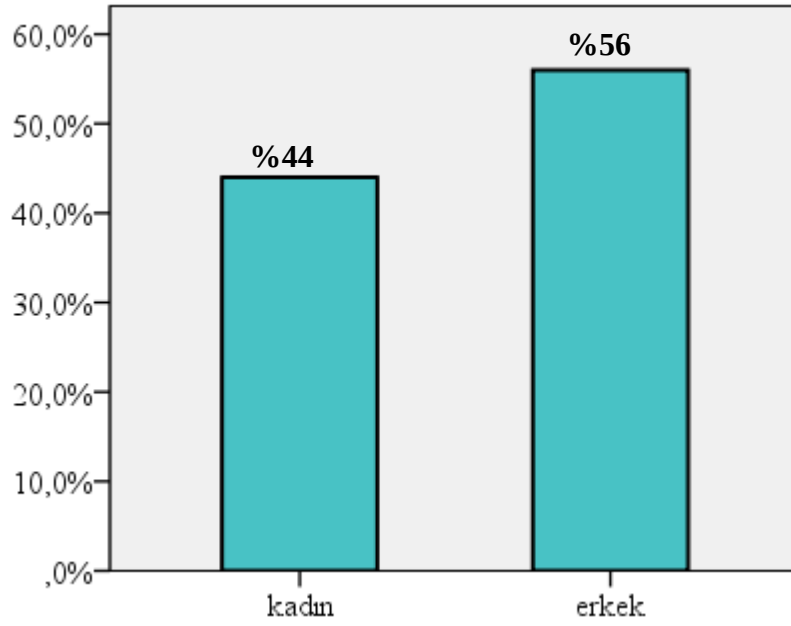
Çizelge 4.13. Kullanıcıların beğeni durumları ağırlıklı puanlarına göre sıralanması

Sıra No	Görüntü Numarası	Puan
1	A1 (görüntü 1)	4.50
2	A9 (görüntü 9)	4,46
3	A10 (görüntü 10)	4,45
4	A7 (görüntü 7)	4,44
5	A4 (görüntü 4)	4,43
6	A5 (görüntü 5)	4.41
7	A2 (görüntü 2)	4,34
8	A8 (görüntü 8)	3,88
9	A6 (görüntü 6)	3,84
10	A3 (görüntü 3)	3,22

4.1.3.İncilipınar parkının kullanıcı anketi sonuçları

Park ziyaretçilerinin cinsiyete göre dağılımı

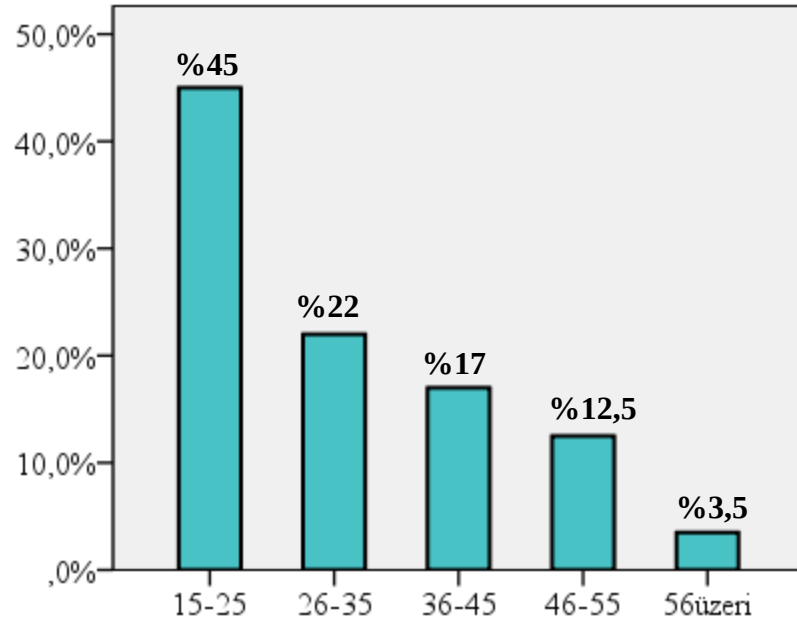
İncilipınar parkını ziyaret edenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları Şekil 4.21.'de görülmektedir. Şekil 4.21.'e göre parka gelen kullanıcıların % 44'ü kadın, % 56'sı erkektir.



Şekil 4.21. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin cinsiyete göre dağılımları

Park kullanıcılarının yaş grupları

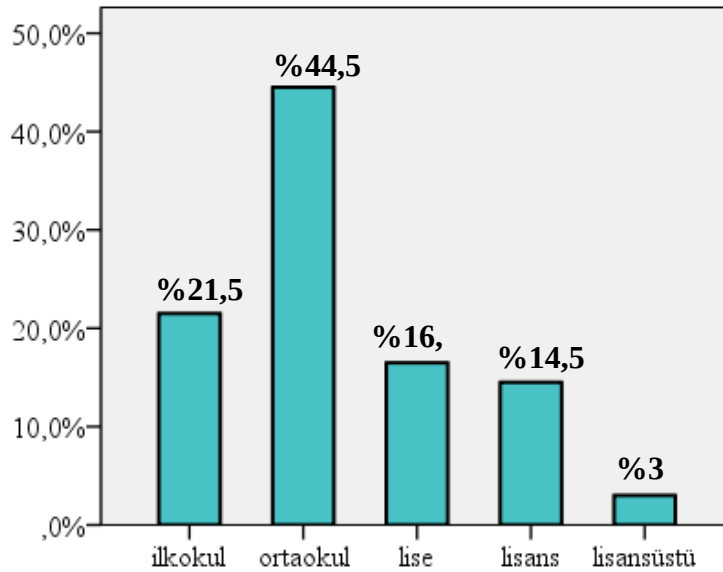
Park kullanıcılarının yaş grupları Şekil 4.22.'de görülmektedir. Şekil 4.22.'e göre İncilipınar Parkı kullanıcılarının oranı en yüksek olan yaş grubu % 45 oranla 15-25 yaş grubu oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla % 22 oranla 26-35 yaş grubu, % 17 oranla 36-45 yaş grubu, % 12,5 oranla 46-55 yaş grubu, % 3,5 oranla 56 üzeri yaş grubu izlemektedir.



Şekil 4.22. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin yaşlarına göre dağılımları

Park kullanıcılarının öğrenim durumları

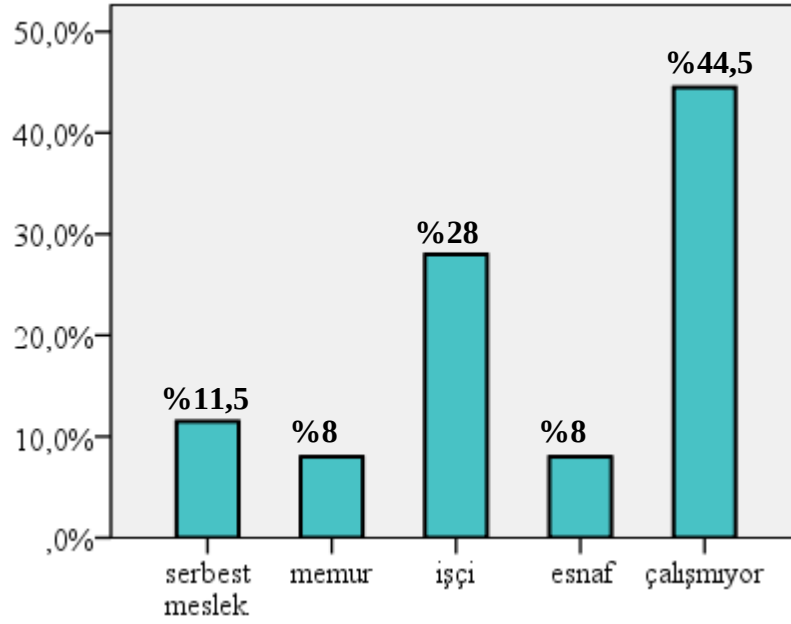
Park kullanıcılarının eğitim durumu Şekil 4.23.'de görülmektedir. Şekil 4.23.'e göre İncilipınar Park kullanıcılarının büyük bölümünü ortaokul mezunları oluşturmaktadır. Ortaokul mezunlarının oranı % 44,5 iken, ilkokul mezunları %21,5, lise mezunları %16,5, üniversite mezunları toplamı ise %17,5'luk bir oranı kapsamaktadır.



Şekil 4.23. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin öğrenim durumları

Park kullanıcılarının meslek durumları

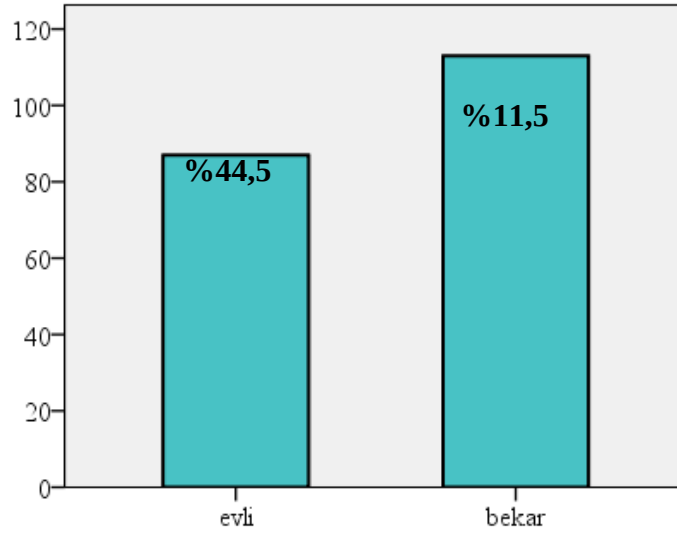
Park kullanıcılarının mesleki durumları Şekil 4.24.'de görülmektedir. Şekil 4.24.'e göre park kullanıcılarının % 55,5'lik bir oranla çalışanlar oluşturmaktadır. Çalışmayan kullanıcıların oranı ise % 44,5'dur. En yoğun çalışan kullanıcı grubu ise % 28 oranla işçi grubudur.



Şekil 4.24. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin mesleki durumları

Park kullanıcılarının medeni durumları

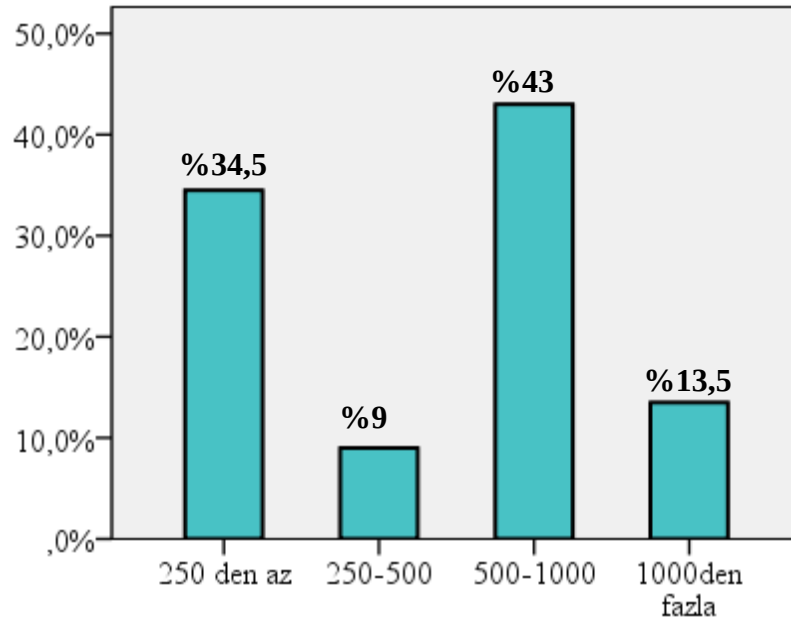
İncilipınar Parkı'na gelen kullanıcıların medeni durumları Şekil 4.25.'de görülmektedir. Şekil 4.25.'e göre İncilipınar Parkı kullanıcılarının % 44,5'ini evlilerin, % 55,5'ünü bekârların oluşturduğu görülmektedir. Kullanıcılar arasında bekârların oranı evlilerin oranından daha yüksektir. Bekârların bu parkı daha fazla tercih ettiği görülmektedir.



Şekil 4.25. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin medeni durumları

Park kullanıcılarının gelir durumları

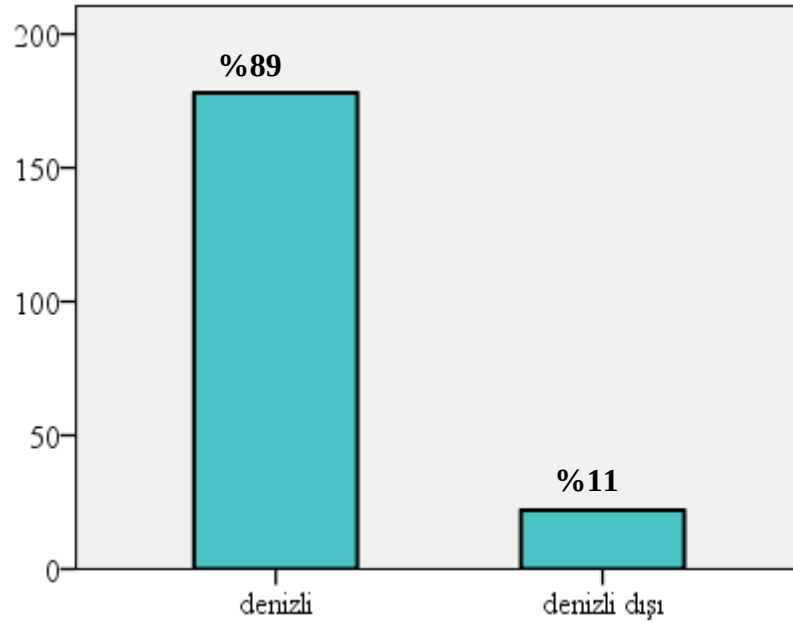
Şekil 4.26.'da park kullanıcılarının gelir durumları görülmektedir. Şekil 4.26.'a göre kullanıcıların büyük bölümü % 43' lük oranla 500-1000₺ grubu ve 250₺ den az grubunda % 34,5 bir oranla yer almaktadır. 250-500₺ arasında geliri olan kullanıcıların oranı % 9 ve yüksek gelir grubu sayabileceğimiz 1000₺ üstü geliri olan kullanıcıların oranı % 13,5'dur.



Şekil 4.26. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin gelir durumları

Park kullanıcılarının ikamet durumları

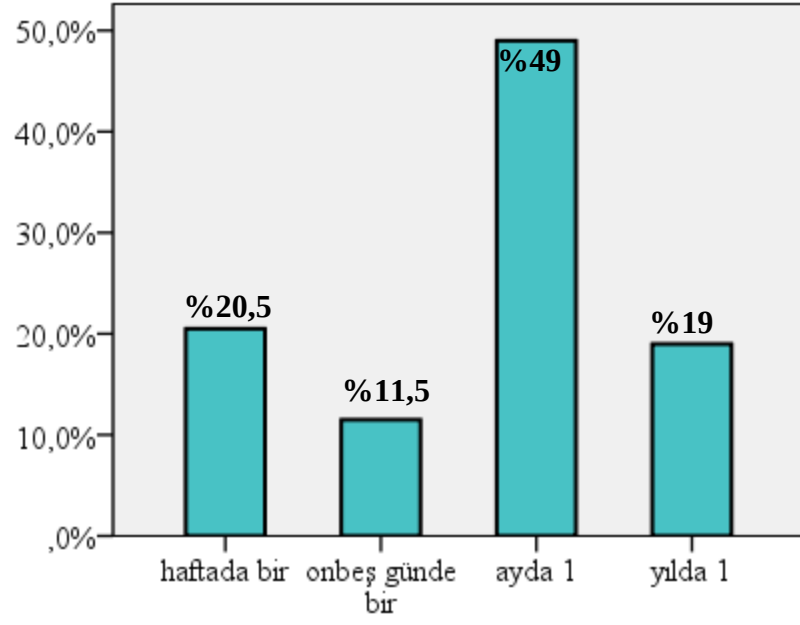
Park kullanıcılarının Şekil 4.27.'de görüldüğü gibi büyük bir bölümünün % 89'luk bir oranla Denizli içinde yaşayan halkın kullandığı görülmektedir. Şekil 4.27.'e göre Denizli dışından gelen kullanıcıların oranı ise % 11 olarak saptanmıştır.



Şekil 4.27. İncilipınar Park'ını ziyaret edenlerin ikamet durumları

Park kullanıcılarının parka geliş sıklıkları durumu

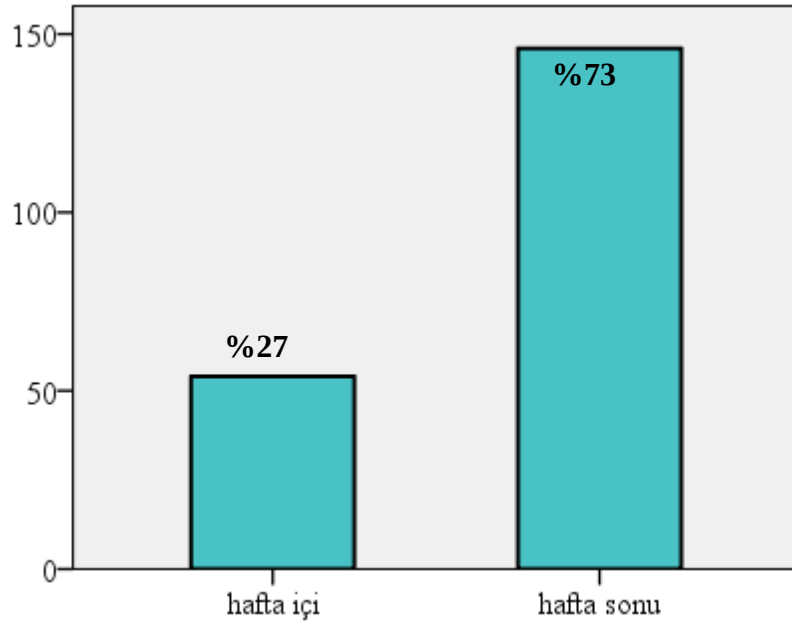
Şekil 4.28.'de görüldüğü gibi park kullanıcılarının büyük bölümünün % 49'luk bir oranla ayda bir ziyaret ettiği görülmektedir. Katılımcılardan % 20,5'u haftada bir, %11,5'u onbeş günde bir ve % 19'u yılda bir ziyaret ettiğini söylemiştir. Toplu sonuçlara bakıldığında ise kullanıcıların % 81'i parka son bir yıl içerisinde bir defadan fazla gelmiştir.



Şekil 4.28. İncilipınar Park'ını ziyaret etme sıklığı

Park kullanıcılarının parkı ziyaret etme zamanları

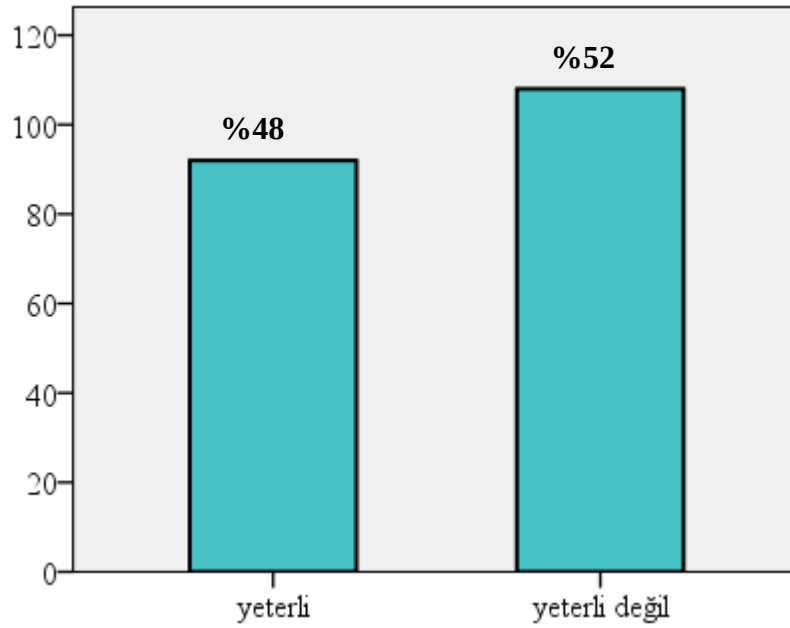
Şekil 4.29.'da park kullanıcılarının %73' lük bir oranla parkı hafta sonu ziyaret ettiğini söylemiştir. Hafta içi ziyaret eden kullanıcı sayısı %27'dir.



Şekil 4.29. İncilipınar Park'ını ziyaret etme zamanları

Park içerisindeki otopark yeterliliği

Şekil 4.30.'da da görüldüğü üzere İncilipınar parkını ziyarete gelen kullanıcıların % 48'i otoparkların yeterli olduğunu, % 52'lik kısım ise otoparkların yeterli olmadığını düşünmektedir.



Şekil 4.30. İncilipınar Park'ındaki otopark yeterliliği

Parkın donatı elemanları yeterliliği

Çizelge 4.14.'de parkın donatı elemanları incelendiğinde bankların %52 oranla yeterli olmadığı, aydınlatmaların %39 oranla yeterli olduğu, çöp kutularının %48,5 oranla yeterli olduğu ve yönlendirme işaretlerinin %40,5 oranla orta derecede yeterli olduğu gözlenmiştir.

Çizelge 4.14. İncilipınar parkının donatı elemanlarının yeterlilik durumu

	Yeterli (%)	Orta (%)	Yeterli değil (%)
Banklar	48	0	52
Aydınlatmalar	39	29,	31,5
Çöp kutuları	48,5	34	17,5
Yönlendirme işaretleri	39	45,5	15,5

Çocuk oyun alanları

Çizelge 4.15.'e göre çocuk oyun alanlarının %48,5 oranla yeterli olduğu, oyun alanlarının bakımının %38 oranla yapıldığının, oyun elemanlarının kalitesinin %71,6 oranla orta derecede iyi olduğunun ve çocuk oyun alanlarında kullanılan ağaçların %60,5 oranla parka uygun olduğu ama %16,5 oranla gölge vermediği sonucuna varılmıştır.

Çizelge 4.15. Çocuk oyun alanlarının durumu

Çocuk oyun alanları	%48,5 yeterli	%32 orta	%19,5 yeterli değil	
Çocuk oyun alanı bakımı	%38 evet	%32,5 hayır	%29,5 bazen	
Çocuk oyun alanlarının kalitesi	%11,5 kötü	%71,5 orta	%17 iyi	
Kullanılan ağaçlar	%60,5 uygun	%9,5 uygun değil	%16,5 gölge vermiyor	%13,5 yeterli değil

Kullanıcıların Adalet parkını ziyaret etme nedenleri

Çizelge 4.16.'a göre kullanıcıların parkı ziyaret etme nedenleri incelendiğinde %52,5 oranla yakınlık derecesinin en önemli etken olduğu ve %60 oranla temiz ve bakımlı olmasının en önemsiz etken olduğu ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.16. Kullanıcıların İncilipınar parkını ziyaret etme nedenleri

	1	2	3	4	5
Yakınlık	%52,5	%26,5	%11	%3	%7
Doğal Güzellik	%20	%45,5	%25,5	%7	%2
Ağaçlık Olması	%20	%16	%42	%15,5	%6,5
Güvenli Olması	%12	%10	%16,	%47	%14,5
Temiz ve Bakımlı Olması	%5	%6	%4	%25	%60

Kent parkları nelere sahip olmalı yada olmamalıdır

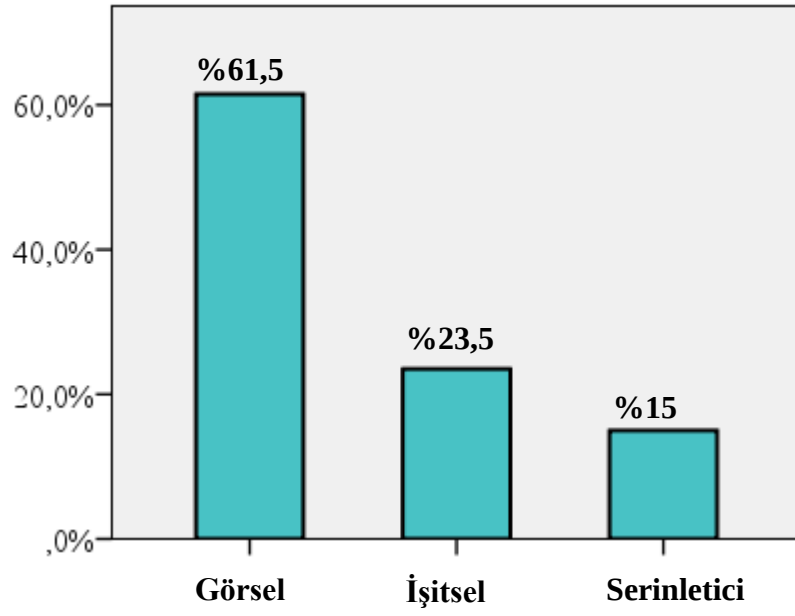
Çizelge 4.17.'e göre kullanıcıların İncilipınar parkında sahip olmasını istediği kriterlerin başında %48 oranla çiçek ve %42 oranla meyveli ağaç ve süs ağaçları gelmektedir.

Çizelge 4.17. Kullanıcıların İncilipınar parkında olmasını istediği kriterler

	Sahip Olmalı (%)	Sahip Olmamalı(%)
Daha çok ağaç	42	58
Daha çok meyveli ağaç	42	58
Daha çok yaprak döken ağaç	18	82
Daha çok çiçek	48	52
Daha çok yönlendirme işareti	32,5	67,5
Daha iyi aydınlatma	21,5	78,5
Seyir terası	24	76
Değişik renk ve şekilde zemin döşemesi	15,5	84,5
Su elemanı	12,5	87,5
Daha çok bank	26,5	73,5
Daha çok büfe ve hizmet binası	17	83
Daha çok spor alanları	26,5	73,5
Satranç alanı	21	79
Heykel	8,5	91,5
Seçilen kriterlerin hepsi	34	66

Parktaki su öğelerinin kullanım amacı

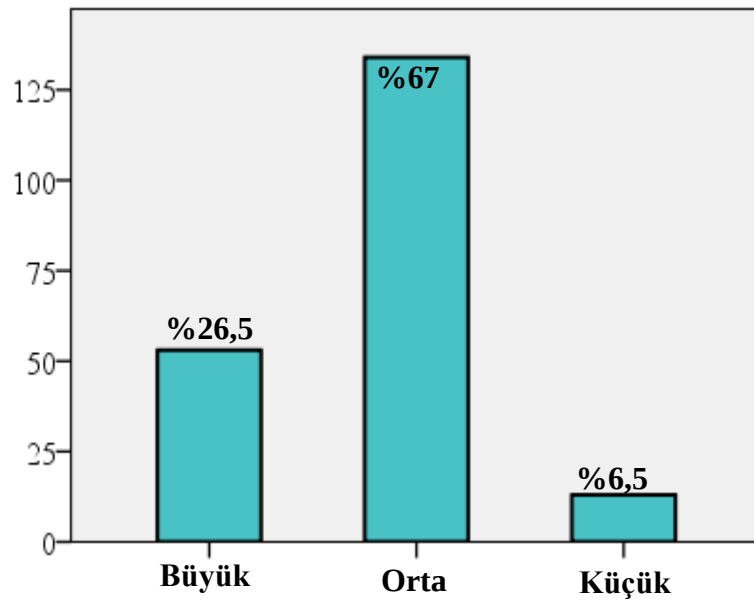
Şekil 4.31.'e bakıldığında park kullanıcılarının su öğelerinin büyük çoğunlukla görsel olarak kullandığını söylemektedir. Şekil 4.31.'e göre görsel olarak %61,5, işitsel olarak %23,5 ve serinletici olarak % 15,0 kullanıcı grubuna hitap etmektedir.



Şekil 4.31. İncilipınar Park’ındaki su öğelerinin kullanım amacı

Parktaki su öğelerinin büyüklükleri hakkında bilgi

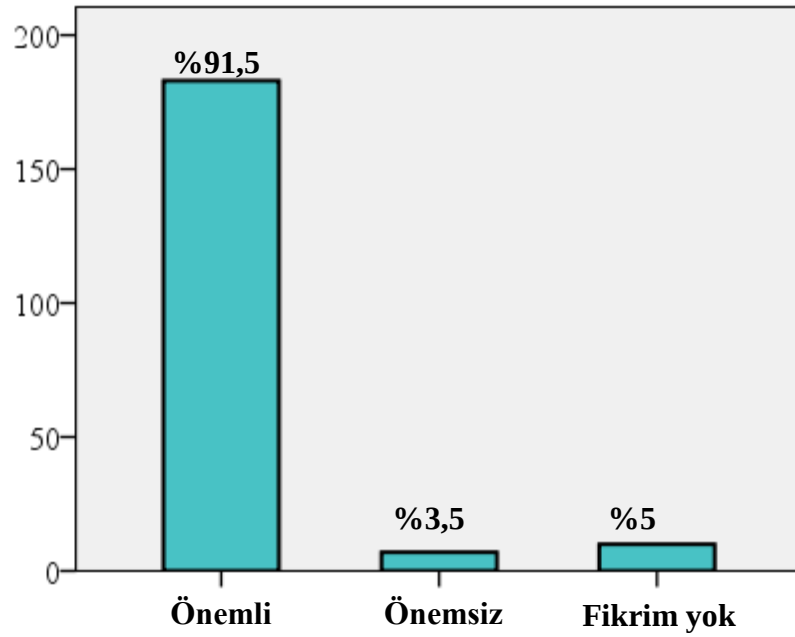
Şekil 4.32.’ye bakıldığında park kullanıcılarının su öğelerinin yüksek oranda orta büyüklükte olduğunu düşünmektedir. Şekil 4.32.’e göre kullanıcıların %26,5’u büyük, %67’ si orta ve % 6,5’u küçük olduğunu söylemektedir.



Şekil 4.32. İncilipınar Park’ındaki su öğelerinin büyüklükleri

Parkın manzara kalitesi hakkında bilgi

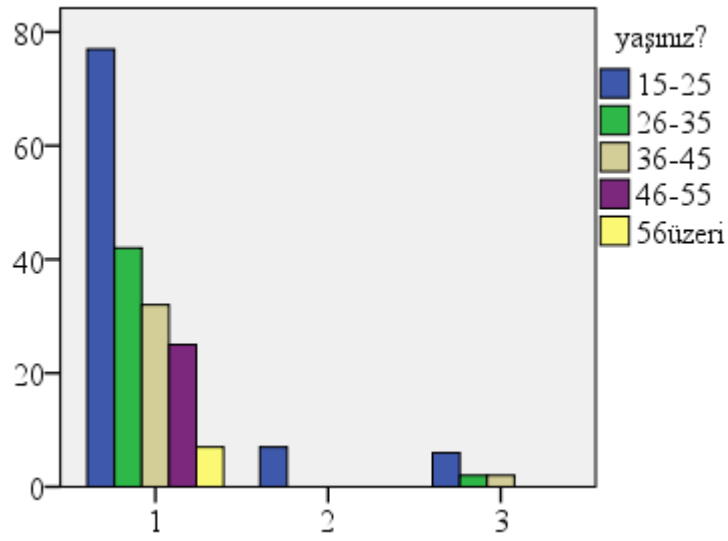
Şekil 4.33.'e bakıldığında park kullanıcılarının büyük çoğunluğunun parkın manzara kalitesinin önemli olduğunu düşündüğünü ifade etmiştir. Şekil 4.33.'e göre %91,5 kesim önemli olduğunu, %3,5 kesim önemsiz olduğunu düşünmekte, % 5 kesim ise herhangi bir fikrinin olmadığını söylemiştir.



Şekil 4.33. İncilipınar Parkı manzara kalitesi

4.1.4.İncilipınar parkına ait çapraz tablolar

Çizelge 4.18.'e göre parkın manzara kalitesinin önemli olduğunu düşünen yaş grubu %38,5 oranla 15-25 yaş grubudur. %21 ile 26-35 yaş grubu, %16 ile 36-45 yaş grubu, %12,5 oranla 46-55 yaş grubu ve %3,5 oranla 56 ve üzeri yaş grubu manzara kalitesinin önemli olduğunu söylemiştir. %3,5 oranla 15-25 yaş grubu manzara kalitesinin önemsiz olduğunu söylemiştir. Parkın manzara kalitesi hakkında bir fikirde bulunmayanlar ise %3 ile 15-25 yaş grubu, %1 ile 26-35 yaş grubu ve %1 ile 36-45 yaş grubudur.



Şekil 4.34. Kullanıcı yaş grupları ve manzara kalitesi

Çizelge 4.18. Kullanıcı yaş grupları ve manzara kalitesi

Buradaki manzara kalitesi sizin için önemlidir?	Yaşınız?				
	15-25	26-35	36-45	46-55	56üzeri
Önemli (1)	77	42	32	25	7
Önemsiz(2)	7	0	0	0	7
Fikrim Yok(3)	6	2	2	0	10
	90	90	44	34	7

- Kullanıcı yaş grupları ile parkın manzara kalitesi arasındaki ilişkisinde;

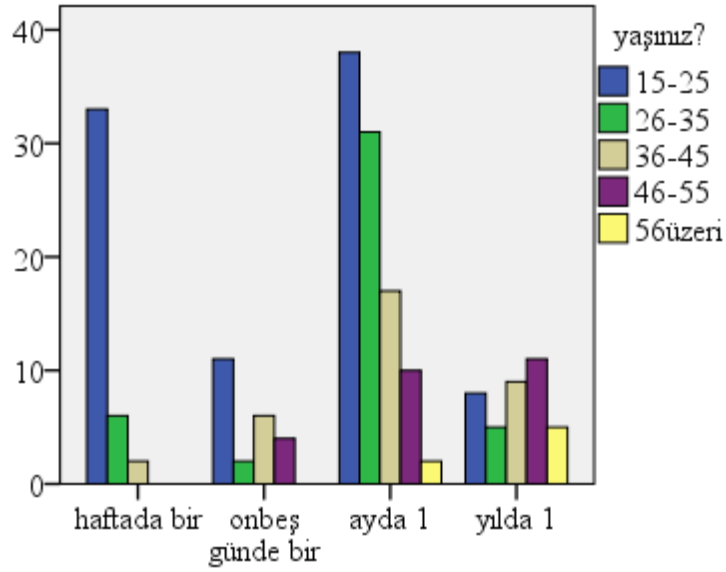
Khi-kare değeri: 11.428

Df : 8

P :0,179 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları arasındaki ilişki Şekil 4.35.'de verilmiştir. Çizelge 4.19.'a göre kullanıcıların parkı haftada bir ziyaret edenlerin %16,52'ü 15-25 yaş grubu, %3'ü 26-35 yaş grubu ve %0,1'i 36-45 yaş grubudur. Parkı on beş günde bir ziyaret edenlerin %5,5'i 15-25 yaş grubu, %1'i 26-35 yaş grubu, %3'ü 36-45 yaş grubu ve %2'si 46-55 yaş grubundadır. Ayda bir ziyaret edenlerin %19'u 15-25 yaş grubu, %15,5'u 26-35 yaş grubu, %8,5'u 36-45 yaş grubu, %5'i, 46-55 yaş grubu ve %1'i 56 üzeri yaş grubundadır. Yılda bir ziyaret

edenlerin %4'ü 15-25 yaş grubu, %2,5'u 26-35 yaş grubu, %4,5'u 36-45 yaş grubu ve %5,5'u 46-55 ve %2,5'u 56 üzeri yaş grubundadır



Şekil 4.35. Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları

Çizelge 4.19. Kullanıcı yaş grupları ve parka gitme sıklıkları

Hangi sıklıkta parka gidersiniz?		Yaşınız?					
		15-25	26-35	36-45	46-55	56üzeri	
	Haftada bir	33	6	2	0	0	41
	Onbeş günde bir	11	2	6	4	0	23
	Ayda bir	38	31	17	10	2	98
	Yılda bir	8	5	9	11	5	38
		90	44	34	25	7	200

- Kullanıcı yaş grupları ile parka gitme sıklıkları arasındaki ilişkisinde;

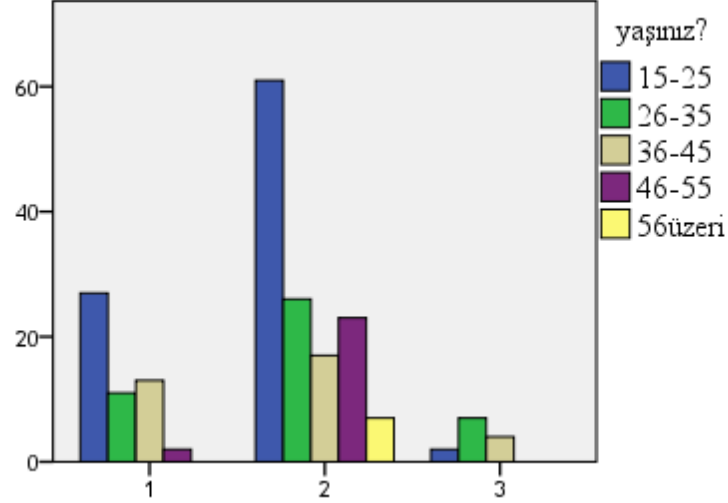
Khi-kare değeri: 58.38

Df : 12

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcı yaş grupları ve parktaki su büyüklükleri arasındaki ilişki Şekil 4.36.'da verilmiştir. Çizelge 4.20.'e göre parktaki su kullanımlarının büyük olduğunu düşünen %13,5 oranla 15-25 yaş grubudur. Daha sonra %5,5'u 26-35 yaş grubu, %6,5'u 36-

45 yaş grubu ve %1'i 46-55 yaş grubudur. Parktaki su kullanımlarının orta büyüklükte olduğunu söyleyenlerin %30,5'i 15-25 yaş grubu, %13'ü 26-35, %8,5'u 36-45 ve %11,5'u 46-55 yaş grubu %3,5'u 56 üzeri yaş grubundandır. %1 15-25 yaş grubu, %3,5 26-35 yaş grubu, %2 36-45 yaş grubu parktaki su kullanımlarının küçük olduğunu söylemiştir.



Şekil 4.36. Kullanıcı yaş grupları ve parkta su öğeleri kullanım amacı

Çizelge 4.20. Kullanıcı yaş grupları ve parkta su öğeleri kullanım amacı

Parktaki su kullanımlarımın büyüklükleri hakkında ne düşünüyorsunuz?		Yaşınız?					
		15-25	26-35	36-45	46-55	56üzeri	
	Büyük (1)	27	11	13	2	0	53
	Orta (2)	61	26	17	23	7	134
	Küçük (3)	2	7	4	0	0	13
		90	44	34	25	7	200

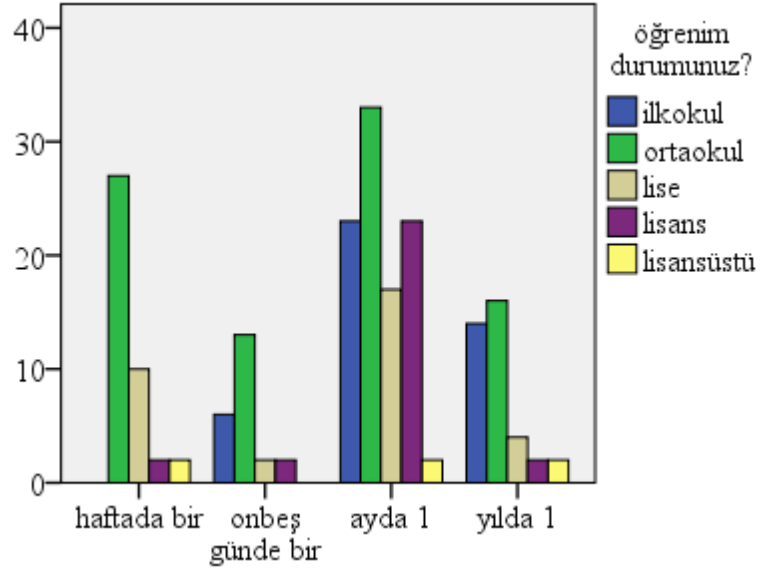
- Kullanıcı yaş grupları ile parktaki su öğeleri kullanım amacı arasındaki ilişkinde;

Khi-kare değeri: 53.40

Df : 8

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları arasındaki ilişki Şekil 4.37.'de verilmiştir. Çizelge 4.21.'e göre parkı haftada bir ziyaret edenlerin %13,5'U ortaokul, %5'İ lise ve %1'İ lisans ve %1'i lisansüstü mezunudur. On beş günde bir ziyaret edenlerin %3'ü ilkokul, %6,5'u ortaokul %1'i lise ve %1'i lisans mezunudur. Kullanıcıların 1,5'u ilkokul, %16,5'u ortaokul %8,5'u lise ve %11,5'u lisans ve %1'i lisansüstü mezunları parkı ayda bir ziyaret ettiklerini söylemiştir. Yılda bir ziyaret edenlerin ise %7'si ilkokul, %8'i ortaokul, %2'si lise ve %1'i lisans ve %1'i lisansüstü mezunudur.



Şekil 4.37. Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları

Çizelge 4.21. Kullanıcı öğrenim durumları ve parka gitme sıklıkları

Hangi sıklıkta parka gidersiniz?	Öğrenim durumunuz?					
	İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Lisansüstü	
Haftada bir	0	27	10	2	2	41
onbeş günde bir	6	13	2	2	0	23
Ayda bir	23	33	17	23	2	98
Yılda bir	14	16	4	2	2	38
	43	89	33	29	6	200

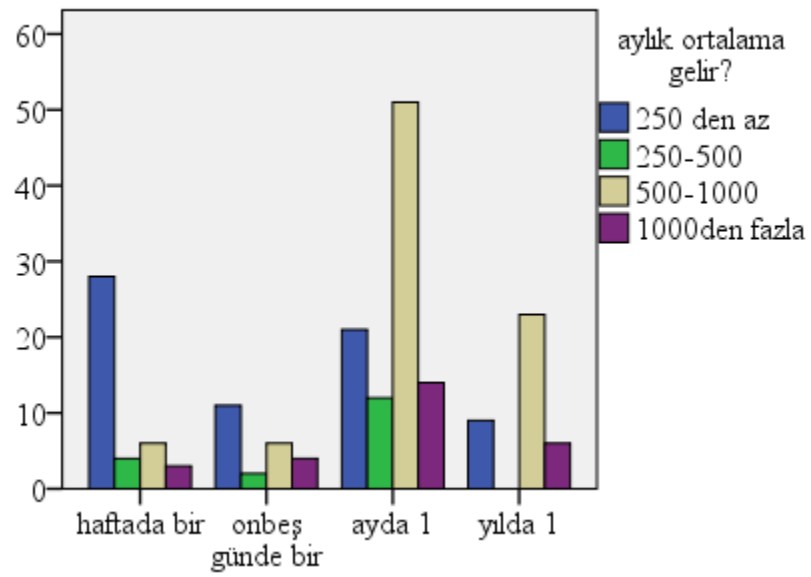
- Kullanıcı öğrenim durumları ile parka gitme sıklıkları arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 37.26

Df : 12

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları arasındaki ilişki Şekil 4.38.'de verilmiştir. Çizelge 4.22.'e göre parkı haftada bir ziyaret edenlerin gelir durumları %14'ünde 250 tl'den az, %2'sinde 250-500 tl arasında, %3'ünde 500-1000 tl arasında ve %1,5'unda 1000 tl'nin üzerindedir. On beş günde bir ziyaret edenlerin gelir durumları %5,5'unda 250tl'den az, %1'inde 250-500 tl arasında, %3'ünde 500-1000 tl arasında ve %2'sinde 1000 tl üzerindedir. %10,5'u 250 tl'den az, %6'sı 25-500 tl arası, %25,5'u 500-1000 tl arası ve %7'si 1000 tl arası gelir durumuna sahip olduğunu söylemiştir. Yılda bir ziyaret edenlerin gelir durumları %4,5'unda 250 tl'den az, %11,5'unda 500-1000 tl arasında, %3'ünde 1000 tl üzerindedir.



Şekil 4.38. Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları

Çizelge 4.22. Kullanıcı gelir durumları ve parka gitme sıklıkları

Hangi sıklıkta parka gidersiniz?		Aylık ortalama gelir?			
		250 den az	250-500	500-1000	1000den fazla
	Haftada bir	28	4	6	3
	onbeş günde bir	11	2	6	4
	Ayda bir	21	12	51	14
	Yılda bir	9	0	23	6
		69	18	86	27
		41	23	98	38
		200			

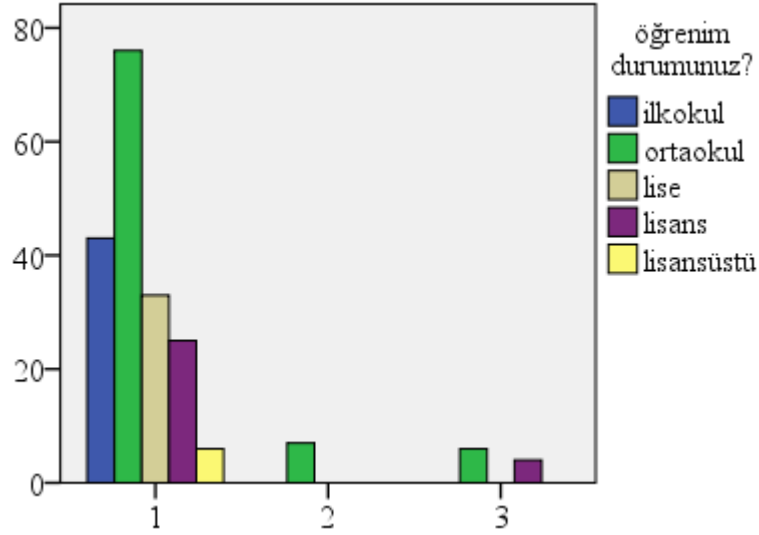
- Kullanıcı gelir durumları ile parka gitme sıklıkları arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 40.89

Df : 9

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi arasındaki ilişki Şekil 4.39.'da verilmiştir. Çizelge 4.23.'e göre parktaki manzara kalitesinin önemli olduğu düşünen kullanıcıların %21,5'u ilkokul, %38'i ortaokul, %16,5'u lise, %12,5'u lisans ve %3'ü lisansüstü mezunudur. Manzara kalitesinin önemsiz olduğunu düşünen kullanıcıların ise %3,5'u ortaokul mezunudur. %3 ortaokul ve %4,5 lise mezunu kullanıcıların da fikrim yok dediği saptanmıştır.



Şekil 4.39. Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi

Çizelge 4.23. Kullanıcı öğrenim durumları ve manzara kalitesi

Buradaki manzara kalitesi sizin için önemli midir?	Öğrenim durumunuz?					
	İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Lisansüstü	
1	43	76	33	25	6	183
2	0	7	0	0	0	7
3	0	6	0	4	0	10
	43	89	33	29	6	200

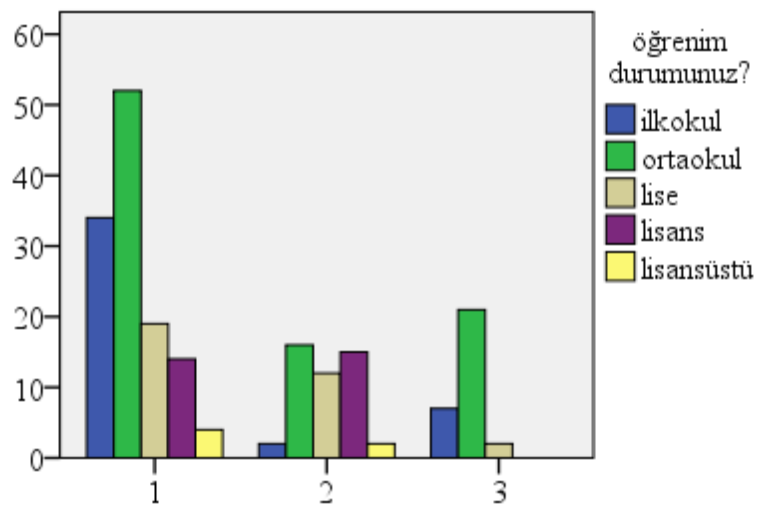
- Kullanıcı öğrenim durumları ile parkın manzara kalitesi arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 18.96

Df : 8

P :0,015 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kullanıcı öğrenim durumları ve parktaki su kullanım amaçları arasındaki ilişki Şekil 4.40.'de verilmiştir. Çizelge 4.24.'e göre parktaki su öğelerini görsel olarak kullanan kullanıcıların %17'si ilkokul, %26'sı ortaokul, %9,5'u lise, %7'si lisans ve %2'si lisansüstü mezunudur. İşitsel amaçlı kullananların %1'i ilkokul, %8'i ortaokul, %6'sı lise ve %7,5'u lisans ve %1'i lisansüstü mezunudur. %3,5 ilkokul mezunları, %10,5 ortaokul mezunları ve %1 lise mezunları su öğelerinin serinletici etkisi yüzünden kullanmaktadır.



Şekil 4.40. Kullanıcı öğrenim durumları ve parkta su öğeleri kullanım amacı

Çizelge 4.24. Kullanıcı öğrenim durumları ve parkta su öğeleri kullanım amacı

Parkta yer alan su kullanımlarının hangi özelliklerinden faydalaniyorsunuz?	Öğrenim durumunuz?					
	İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Lisansüstü	
Görsel (1)	34	52	19	14	4	123
İşitsel (2)	2	16	12	15	2	47
Serinletici (3)	7	21	2	0	0	30
	43	89	33	29	6	200

- Kullanıcı öğrenim durumları ile parktaki su öğeleri kullanım amacı arasındaki ilişkisinde;

Khi-kare değeri: 34.72

Df : 8

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Uzman anket grubunda yapmış olduğumuz görsel anketler İncilipınar parkı kullanıcıları içinde uygulanmıştır. İncilipınar parkındaki kullanıcıların en çok beğendikleri 3 görüntü ile en az beğendikleri 3 görüntü Çizelge 4.25. ve çizelge 4.26.'da belirlenmiştir. Uzman grubunun değerlendirdiği kriterlere göre kullanıcıların görsel algıları değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.25. Kullanıcıların beğeni durumları

Görüntü Numarası	Beğenme durum Ortalaması
İ1 (görüntü 1)	4,28
İ2 (görüntü 2)	4,37
İ3 (görüntü 3)	2,98
İ4 (görüntü 4)	4,11
İ5 (görüntü 5)	4,34
İ6 (görüntü 6)	4,23
İ7 (görüntü 7)	3,12
İ8 (görüntü 8)	4,17
İ9 (görüntü 9)	3,28
İ10 (görüntü 10)	3,87

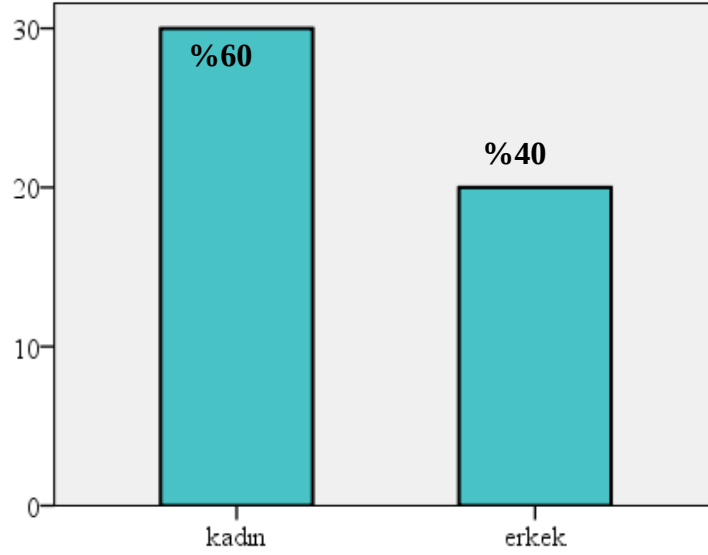
Çizelge 4.26. Kullanıcıların beğeni durumları ağırlıklı puanlarına göre sıralanması

Sıra No	Görüntü Numarası	Puan
1	İ2 (görüntü 2)	4,37
2	İ5 (görüntü 5)	4,34
3	İ1 (görüntü 1)	4,28
4	İ6 (görüntü 6)	4,23
5	İ8 (görüntü 8)	4,17
6	İ4 (görüntü 4)	4,11
7	İ10 (görüntü 10)	3,87
8	İ9 (görüntü 9)	3,28
9	İ7 (görüntü 7)	3,12
10	İ3 (görüntü 3)	2,98

4.2.Uzman Grubu Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları

Cinsiyete göre dağılımı

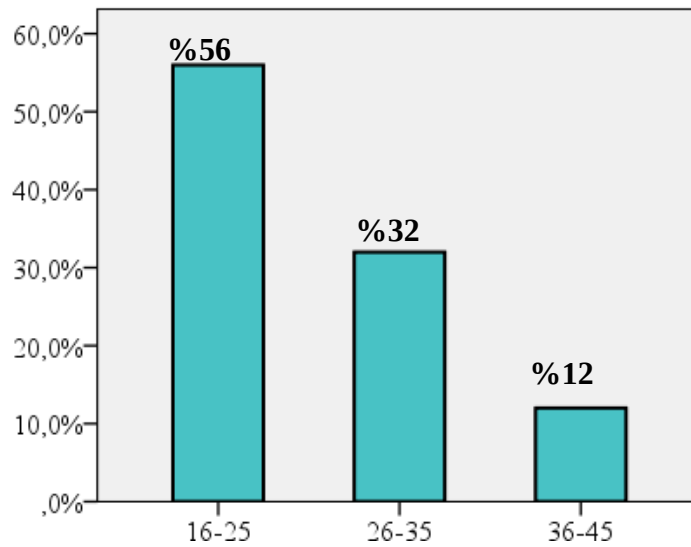
Şekil 4.41.'e göre uzmanların % 60'ını kadınların, %40'ını erkeklerin oluşturduğu görülmektedir.



Şekil 4.41. Cinsiyete göre dağılımı

Yaş gruplarına göre dağılımı

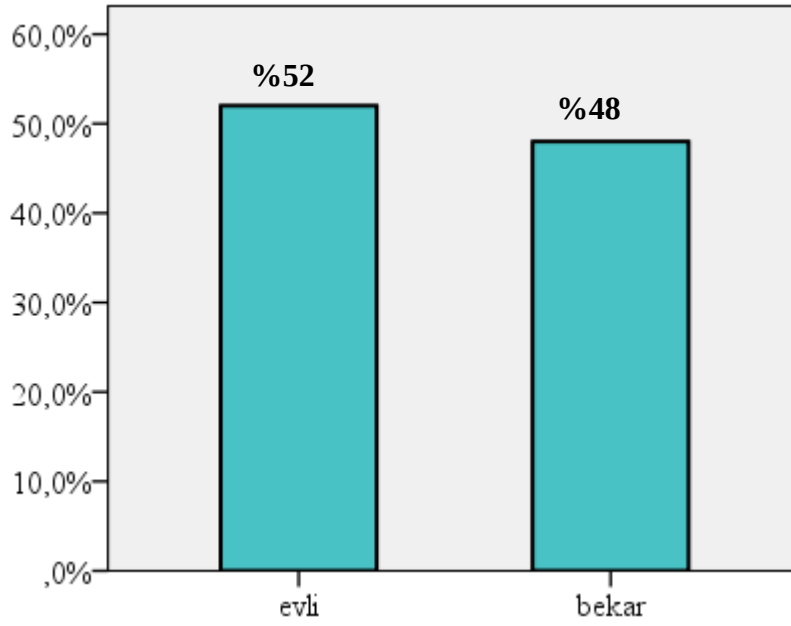
Şekil 4.42.'e göre uzmanların %56'lık bir oranla 16-25 yaş grubundan oluştuğu görülmektedir. Daha sonra %32'lik bir oranla 26-35 yaş grubu ve %12'lik bir oranla 36-45 yaş grubu gelmektedir.



Şekil 4.42. Yaş gruplarına göre dağılımı

Medeni durumları

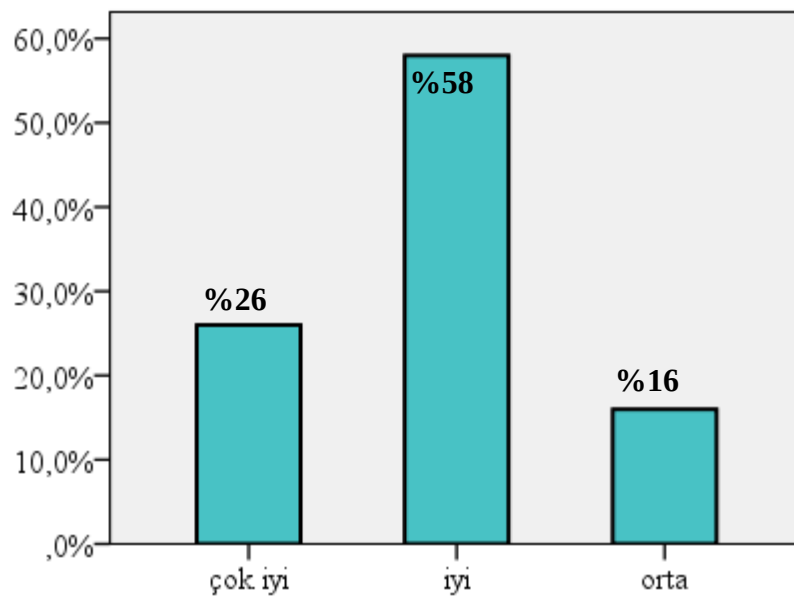
Şekil 4.43.'e göre uzmanların %52'sini evliler, %48'ini bekârlar oluşturmaktadır.



Şekil 4.43. Medeni durumlarına göre dağılımı

Görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi düzeyleri

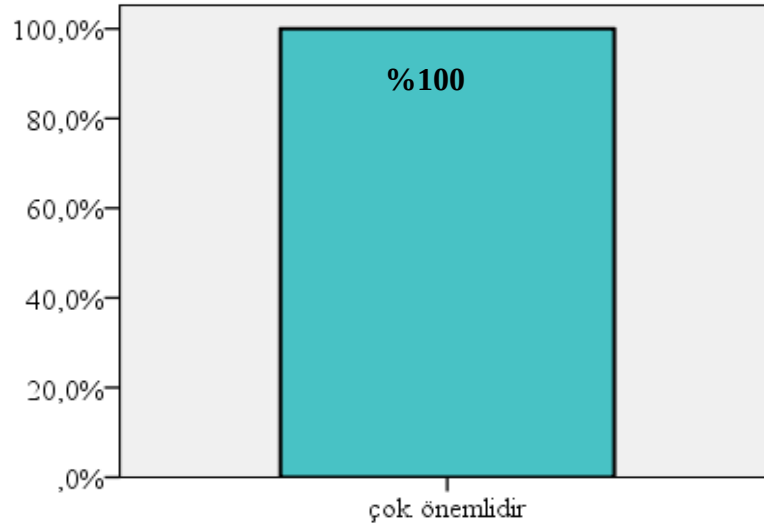
Şekil 4.44.'e göre uzmanların görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi düzeyleri %26'sında çok iyi , %58'inde iyi ve %16'sında orta düzeyde belirlenmiştir.



Şekil 4.44. Görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgileri

Rekreasyon alanlarında görsel peyzaj kalitesi

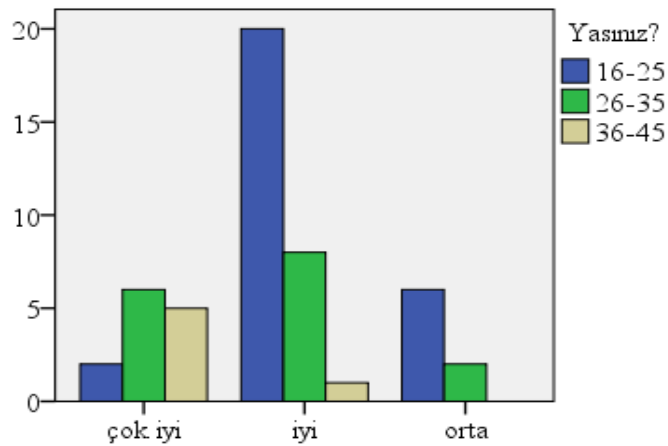
Şekil 4.45.'e göre uzmanlar rekreasyon alanlarında görsel peyzaj kalitesi önemlidir sorusuna %100 çok önemlidir cevabını vermişlerdir.



Şekil 4.45. Rekreasyon alanlarında görsel peyzaj kalitesi

Yaş gruplarına göre uzmanların görsel peyzaj kalitesi hakkında bilgi durumları

Uzmanların yaş grupları ile görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi durumları arasındaki ilişki Şekil 4.46.'da verilmiştir. Çizelge 4.27.'e göre 16-25 yaş grubundaki uzmanların %4'ü çok iyi, %40'ı iyi ve %12'si orta yanıtını vermişlerdir. 26-35 yaş grubu uzmanların %12'si çok iyi %16'sı iyi ve %4'ü orta yanıtını vermişler ve 36-45 yaş grubu uzmanların %10'u çok iyi ve %2'si iyi yanıtını vermişlerdir.



Şekil 4.46. Uzman yaş grupları ve görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi değerlendirmeleri

Çizelge 4.27. Uzman yaş grupları ve görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi değerlendirmeleri

		Yaşınız?			
		16-25	26-35	36-45	
	Çok iyi	2	6	5	13
	İyi	20	8	1	29
	Orta	6	2	0	8
		28	16	6	50

- Uzman yaş grupları ile görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi durumları arasındaki ilişkisinde;

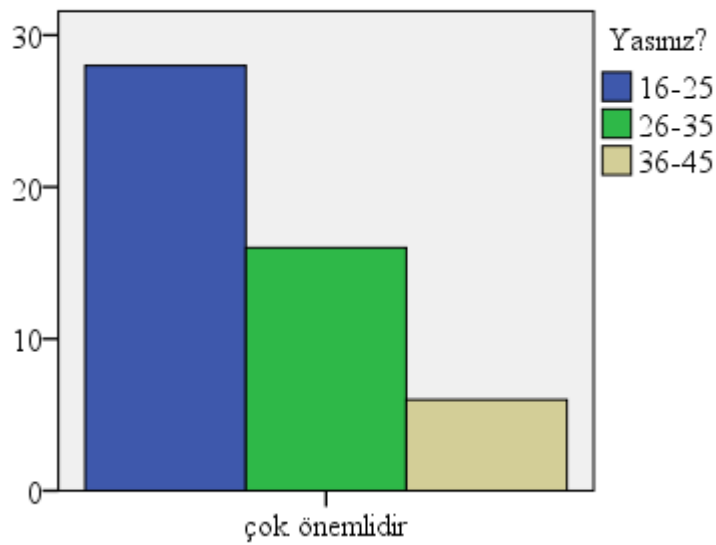
Khi-kare değeri: 16.64

Df : 4

P :0,002 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Uzman yaş gruplarına göre rekreasyon alanlarında görsel peyzaj kalitesinin önemi

Şekil 4.47.'e göre uzmanların hepsi rekreasyon alanlarında görsel peyzaj kalitesinin önemli olduğunu yanıtını vermişlerdir. Çizelge 4.28.'e göre uzmanların %56'sı 16-25 yaş grubunda, %32'si 26-35 yaş grubunda ve %12'si de 36-45 yaş grubundadır.



Şekil 4.47. Uzman yaş grupları ve görsel peyzaj kalitesi önemi

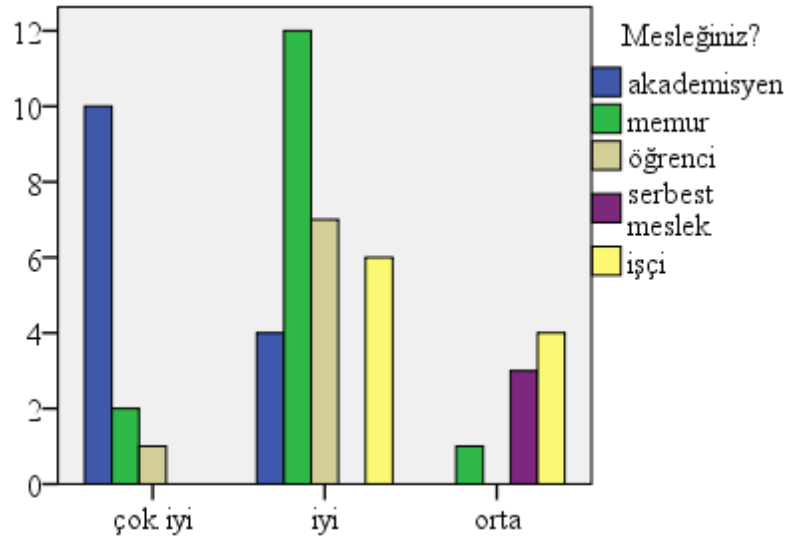
Çizelge 4.28. Uzman yaş grupları ve görsel peyzaj kalitesi önemi

	Yaşınız?			
	16-25	26-35	36-45	
Çok önemlidir	28	16	6	50
	28	16	6	50

- Uzman yaş grupları ile görsel peyzaj kalitesi önemi arasındaki ilişkisinde; tüm katılımcıların çok önemli yanıtını vermesi üzerine khi-kare değeri 0 olarak sonuçlanmıştır.

Mesleki durumlarına göre uzmanların görsel peyzaj kalitesi hakkında bilgi durumları

Uzmanların meslekleri ile görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi durumları arasındaki ilişki Şekil 4.48.'de verilmiştir. Çizelge 4.29.'a göre akademisyenlerin %20'si çok iyi , %8'i iyi yanıtını vermiş, memurların %4'ü çok iyi, %24'ü iyi ve %2'si orta yanıtını vermiş, öğrencilerin %2'si çok iyi ve %14'ü iyi yanıtını vermiş, serbest meslek grubunun %6'sının orta ve işçilerin %12'sinin iyi ve %8'inin orta yanıtını verdiği görülmektedir.



Şekil 4.48. Uzmanların meslekleri ve görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi değerlendirmeleri

Çizelge 4.29. Uzmanların meslekleri ve görsel peyzaj kalitesi hakkında bilgi değerlendirmeleri

		Mesleğiniz?					
		akademisyen	memur	öğrenci	serbest meslek	işçi	
	çok iyi	10	2	1	0	0	13
	iyi	4	12	7	0	6	29
	orta	0	1	0	3	4	8
		14	15	8	3	10	50

- Uzmanların meslekleri ile görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi değerlendirmeleri arasındaki ilişkisinde;

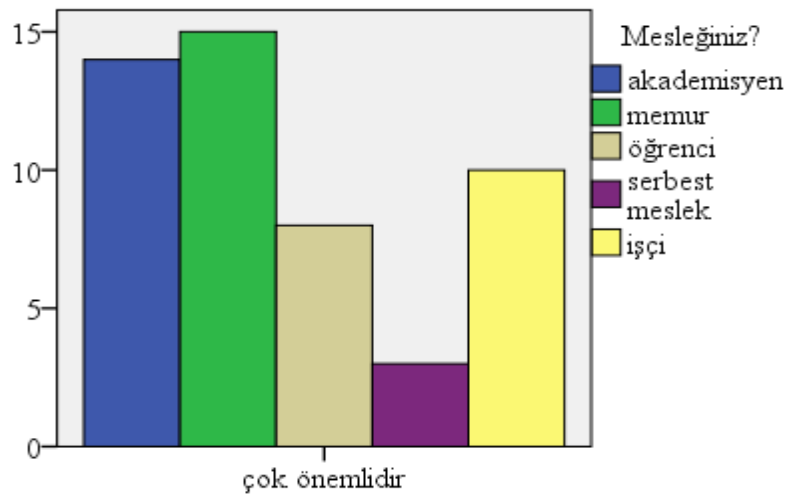
Khi-kare değeri: 43.4

Df : 8

P :0,0001 olup, $p < 0.05$ 'den olduğu için istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Uzmanların mesleki durumlarına göre rekreasyon alanlarında görsel peyzaj kalitesinin önemi

Şekil 4.49.'a göre uzmanların hepsi rekreasyon alanlarında görsel peyzaj kalitesinin çok önemli olduğu yanıtını vermiştir. Çizelge 4.30.'a göre %28'i akademisyen, %30'u memur, %16'sı öğrenci, %6'sı serbest meslek, %20'sinde işçi olduğu belirlenmiştir.



Şekil 4.49. Uzmanların meslekleri ve görsel peyzaj kalitesi önemi

Çizelge 4.30. Uzmanların meslekleri ve görsel peyzaj kalitesi önemi

	Mesleğiniz?					
	Akademisyen	Memur	Öğrenci	Serbest meslek	İşçi	
çok önemlidir	14	15	8	3	10	50
	14	15	8	3	10	50

- Uzmanların meslekler ile görsel peyzaj kalitesi önemi hakkındaki değerlendirmesi arasındaki ilişkisinde; tüm katılımcıların çok önemli yanıtını vermesi üzerine khi-kare değeri 0 olarak sonuçlanmıştır.

Çizelge 4.31. Uzman grubu değerlendirme tablosu

Görüntü No	Doğallık	Çeşitlilik	Açıklık	Karmaşıklık	Gizem	Güven	Düzen	Manzara güzelliği
A1	3.98	4.08	3.90	2.32	4.54	2.1	1.40	1.35
A2	1.40	2.20	3.34	3.16	3.86	2.26	1.92	2.22
A3	1.35	2	2.68	2.64	1.58	3.86	1.82	3.24
A4	1.70	3.86	2.66	3.96	3.92	4,22	1.60	1.56
A5	1.60	4	1.92	1.68	1.52	4.20	2.34	1.60
A6	2	2.26	1.80	3.40	1.60	3.42	2.28	1.62
A7	2.10	2.30	2.40	1.88	2.46	3.46	4,12	1.36
A8	3.14	2.40	1.58	3.34	2.10	2.38	2.18	4.26
A9	3.80	4.16	4.12	2.32	4.54	2,10	3.84	1.35
A10	3.68	3.60	3.36	2.74	3.74	3.18	3.38	4.54
İ1	2,98	3.92	4.34	1.60	3.08	1.60	4	1.80
İ2	3,68	3.86	3.26	3.40	4	2.10	4	1.46
İ3	1.78	2.52	3.34	3.16	3.86	2.26	1.92	2.22
İ4	2,74	2.72	2.68	2.64	2.20	3.86	2.62	2.36
İ5	2.56	3.80	3.62	2.64	2.74	3.86	2.68	1.32
İ6	2,74	3.74	3,18	2.32	4.54	2.10	2.88	2.16
İ7	3.56	3.76	3.342	3.16	3.86	2.26	3.72	2.22
İ8	2.74	2.72	2.68	2.64	2.20	3.86	2.68	2.36
İ9	1.70	3.86	2.08	3.96	3.92	4.26	1.60	1.56
İ10	1.60	4	1.92	1.68	1.52	4.20	2.34	1.60

Uzmanlara yönelik yapılan bu değerlendirmede Çizelge 4.31.'de görüldüğü üzere amaç, görsel peyzaj özellikleri (doğallık, çeşitlilik, açıklık, karmaşıklık, gizem, güven, düzen, manzara güzelliği) ile tercihler arasında bir bağ olup olmadığını ortaya

koymaktır. Çizelge 4.31.'de kullanıcıların ve uzman değerlendirmelerin ağırlık ortalamaları verilmiştir. Bu tabloya göre kullanıcılar için en çok beğenilen ve en az beğenilen fotoğraflara uzmanların seçilen kriterlere göre ne gibi değerlendirme yaptıkları sonucuna varılmıştır.

4.3.Kullanıcı Grubu ve Uzman Grubu Anketlerinin İlişkilendirilmesi

Adalet Park'ında ilk olarak en çok beğenilen görüntüler değerlendirilmiştir. Bu amaçla ortalama puanı en fazla olan ilk üç görüntü ele alınmıştır. Bu görüntüler sırasıyla A1, A9 ve A10 numaralı görüntülerdir (Şekil 4.50.). Aynı görüntülere ilişkin uzman grubu değerlendirmesi ise Çizelge 4.32.'de verilmiştir. İkinci aşamada en az beğenilen üç görüntü değerlendirilmiştir. Kullanıcılar tarafından en az beğenilenden sırasıyla A3, A6 ve A8 numaralı görüntülerdir (Şekil 4.52.). Yine bu görüntülere ilişkin uzman grubu değerlendirmesi ise Çizelge 4.33.'de verilmiştir.



Şekil 4.50. Adalet parkı kullanıcıları tarafından en çok beğenilen 3 görüntü.

Çizelge 4.32. Adalet parkı en çok beğenilen görüntülere ilişkin uzman değerlendirmeleri

Görüntü numarası	Uzman değerlendirmesi
A1	Doğal Çeşitlilik fazla Açıklılık fazla Gizemli Düzenli
A9	Doğal Çeşitlilik fazla Açıklılık fazla Gizemli Düzenli
A10	Doğal Çeşitlilik fazla Açıklılık dengede Gizemlilik dengede Düzenlilik dengede



A3 görüntü



A6 görüntü



A8 görüntü

Şekil 4.51. Adalet parkı kullanıcıları tarafından en az beğenilen 3 görüntü.

Çizelge 4.33. Adalet parkı en az beğenilen görüntülere ilişkin uzman değerlendirmeleri

Görüntü numarası	Uzman değerlendirmesi
A3	Doğallık az Çeşitlilik az Gizemlilik az Düzensiz Karmaşıklık dengede Koram'a sahip
A6	Doğallık az Çeşitlilik az Açıklılık az Gizemlilik az Düzenlilik az Koram'a sahip
A8	Doğallık dengede Çeşitlilik az Açıklılık az Gizemlilik az Düzensiz Karmaşıklık dengede

İncilipınar Park'ında ilk olarak en çok beğenilen görüntüler değerlendirilmiştir. Bu amaçla ortalama puanı en fazla olan ilk üç görüntü ele alınmıştır. Bu görüntüler sırasıyla İ2, İ5 ve İ1 numaralı görüntülerdir (Şekil 4.52.). Aynı görüntülere ilişkin uzman grubu değerlendirmesi ise Çizelge 4.34.'de verilmiştir. İkinci aşamada en az beğenilen üç görüntü değerlendirilmiştir. Bu görüntüler en az beğenilenden sırasıyla İ9, İ3 ve İ7 numaralı görüntülerdir (Şekil 4.53.). Yine bu görüntülere ilişkin uzman grubu değerlendirmesi ise Çizelge 4.35.'da verilmiştir.



İ2 görüntü



İ5 görüntü



İ1 görüntü

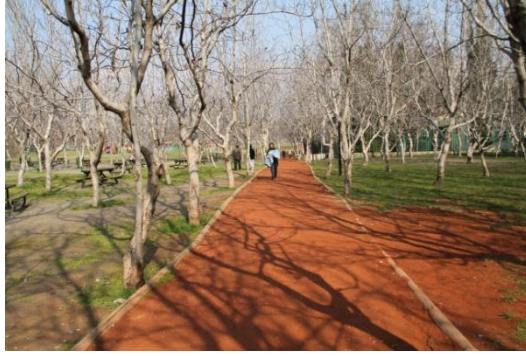
Şekil 4.52. İncilipınar parkı kullanıcıları tarafından en çok beğenilen 3 görüntü.

Çizelge 4.34. İncilipınar parkı en çok beğenilen görüntülere ilişkin uzman değerlendirmeleri

Görüntü numarası	Uzman değerlendirmesi
İ2	Doğallık fazla Çeşitlilik fazla Açıklık dengede Gizemli Düzenli
İ5	Doğallık fazla Çeşitlilik fazla Açıklık dengede Güvenli Düzenlilik dengede
İ1	Doğallık fazla Çeşitlilik fazla Açıklık dengede Gizemlilik dengede Düzenli



İ3 görüntü



İ7 görüntü



İ9 görüntü

Şekil 4.53. İncilipınar parkı kullanıcıları tarafından en az beğenilen 3 görüntü.

Çizelge 4.35. İncilipınar parkı en az beğenilen görüntülere ilişkin uzman değerlendirmeleri.

Görüntü numarası	Uzman değerlendirmesi
İ3	Doğallık az Çeşitlilik az Güvenlik az Düzensiz Manzara güzelliği az
İ7	Doğallık dengede Çeşitlilik dengede Güvenlik az Açıklık az Manzara güzelliği az
İ9	Doğallık az Çeşitlilik az Açıklık az Düzensiz Manzara güzelliği az

En çok tercih edilen altı görüntüden A1, A10, A4 ve İ2, İ4, İ1 numaralı görüntülerin tümünde su yüzeyinin var olduğu görülmektedir. Kullanıcıların seçmiş oldukları bu görüntüler incelendiğinde uzman kişilerin bir kent parkı planlama ve tasarım çalışmalarında bir su oyunu yaparken süs havuzunun çocuklar için güvenli kullanıcılar için de estetik olması sonucuna varılmıştır.

En çok beğenilen görüntülerin uzman grubu tarafından belirlenen mekânsal karakteristiklerine bakıldığında tüm görüntülerin mekânsal tasarım açısından “düzenli” olduğu görülmektedir. Bir mekânın düzenlilik derecesi, o mekânın tutarlılığı ve okunaklılığı ile ilişkilidir. Bu bileşenlerin derecesinin artması mekânın tercihini de artırmaktadır (Kaplan ve Kaplan 1983, Kaplan vd. 1998). Dolayısıyla araştırma sonucunda “düzenli” mekânların tercih edilmesi durumu da bu anlamda daha önceki kuramsal çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Uzman grubu değerlendirmelerinde anket sonuçlarına göre en çok tercih edilen görüntülerin okunaklı ve orta derecede gizemlilik özelliği taşıdığı görülmektedir. Bu sonuç yine Kaplan ve Kaplan (1983)’ın ve Kaplan vd. (1998) mekân tercihlerine ilişkin ortaya koydukları kuramsal temellerle örtüşmektedir.

Mekândaki peyzaj elemanlarının basitliği ve çeşitliliğinin mekân tercihleri üzerine olan etkisi irdelendiği zaman, uzman grubu tarafından en çok tercih edilen görüntülerin “çeşitli” olarak değerlendirildiği görülmektedir. Bununla birlikte en az beğenilen görüntülerin uzman değerlendirmelerine bakıldığında, çoğunun “çok basit” olarak nitelendirildiği görülmektedir. Buna dayanarak belirli bir seviyede tutarlılık ve karmaşıklık içermeyen görüntülerin tercih edilmediği sonucuna ulaşılabilir. Kaplan ve Kaplan (1983) ve Kaplan vd. (1998)’e göre, karmaşıklık seviyesi bireyin keşfetme dürtüsünü harekete geçirir ve bireyde merak uyandırır. Karmaşıklık derecesindeki artış, keşfetme dürtüsünde de artışa ve dolayısıyla mekân tercihinin de artmasına neden olacaktır. Araştırmanın sonucuna göre karmaşıklığın bulunmadığı alanların tercih edilmediği görülmektedir ve bu anlamda bahsedilen kuramsal temeli de belirli bir yönden desteklediği söylenebilir. En çok tercih edilen görüntüler irdelendiğinde, daha önce de belirtildiği üzere karmaşıklık derecesinin artışının doğrudan mekân tercihi ile ilişkisi kurulamamaktadır.

Mekândaki doğal elemanların varlığının, mekân tercihleri üzerine olan etkilerine bakıldığında, en çok beğenilen görüntülerde doğal elemanların yani bitkisel materyalin varlığının baskın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre bireyler, yapısal elemanların baskın olduğu mekânlar yerine doğal peyzaj elemanlarının baskın olduğu mekânları daha çok tercih etmektedirler. En az tercih edilen görüntülerin uzman değerlendirmesinde yapısal elemanların baskın olduğu sonucuna varılmıştır.

5.TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Bir alanın görsel peyzaj yapısı ne kadar doğal, çeşitli, uyumlu, açık, gizemli, perspektif sunan, güven verici, düzenli ise o alanın manzara güzelliği de o oranda yüksektir ve aynı zamanda halk tarafından da tercih edilmektedir. Peyzaj algısı araştırmalarının temelini oluşturan ölçütlerden biri olan mekân/peyzaj tercihlerinin planlama çalışmalarında uygulanması bireyler arasındaki ortak kararlara yani genel eğilimlere bağlıdır (Çakıcı, 2009). Planlama ve değerlendirmelerde halk katılımının gerekliliği artık bilinmektedir. Bu durum, tasarlanan arazi hakkındaki düşünceleri alınan kullanıcıların çevreyi algılama şekil ve sürecine ilişkin bilgi edinilmesini gerektirir (Kaptanoğlu, 2006). Psikofizyolojik yöntemleri içeren görsel kalite çalışmaları peyzajı kullanıcılar yönünden değerlendirmeyi esas almaktadır. Bunun elde edilecek yeni peyzajların kıymeti açısından avantajları çok fazladır. Çünkü tasarlanan ve uygulanan peyzajların kullanıcıların tercihleri doğrultusunda olması bir zorunluluktur. Aksi takdirde sadece uzmanların görüş ve tercihleri ile ortaya konmuş çalışmalar halk açısından yeterli talebi görmeyecektir.

Görsel algı yeşil alan kullanım ve yönetim kararlarında etkilidir (Acar ve Sakıcı, 2008; Acar ve Güneröğlu, 2009). Meitner (2004)'e göre peyzaj kalite değerlendirmesi çevresel algılama araştırmasında aktif bir çalışma alanı olduğu kadar, çevresel planlama ve yönetiminde önemli bir bileşenidir ve dolayısıyla atlanmaması gereken halkalardan biridir (Kıroğlu, 2007). Peyzaj yönetimi peyzaj alanlarının sürdürülebilir olmasında en önemli paya sahip bir çalışma alanıdır. Peyzaj yönetim çalışmalarında görsel kalite değerlendirmesinden elde edilmiş verilerin kullanılması birçok fayda sağlayacaktır. Özellikle bakıma yönelik çalışmalar ve görsel kalite birbiri ile ilişki içindedir. Görsel kalitenin artırılması bakım çalışmaları ile sağlanırken manzarası güzel olan alanlarında bakımı üzerine daha fazla özen gösterilmektedir.

Tablodaki verilere dayanarak kişilerin yaşları arttıkça parkı ziyaret etme sıklıklarının giderek azaldığını söyleyebiliriz. Kullanıcılar arasında bekârların oranı evlilerin oranından daha yüksektir. Kullanıcıların parkta görmek istedikleri elemanların başında gölge veren ağaçlar, çiçekler, yönlendirme işaretleri ve oturma bankları gelmektedir. Artık bir parka gittiklerinde her yaş grubunun katılabileceği sosyal

aktivitelerin, dinlenme alanlarının ve bitkisel elemanların olup olmadığına dikkat etmektedirler. Kullanıcıların tercih ettikleri mekânlar arasında uzmanların belirtmiş oldukları görüşleri incelediğimizde, doğal, çeşitliliği yüksek, düzenli, açık ve gizemli alanların tercih sebepleri olduğu ortaya çıkmıştır. Mekânların açık ya da kapalı oluşu o mekândaki gizemlilik ve düzenlilik ilkesini ortaya çıkarır. En çok beğenilen görüntülerin başında “düzenli” sonucuna varılması, Çakıcı’nın sonuçları ile de birebir uyum göstermiştir. Çakıcı (2007)’ya göre karmaşıklık seviyesinin mekân tercihi üzerinde doğrudan bir etkisi görülmemiş olup, kullanıcılarımızın kent parklarını tercih etmeme sebepleri arasında da kesin bir bağ kurulamamıştır.

Adalet Parkı kullanıcı yaş grupları ile parkın manzara kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaş grubu değeri azaldıkça manzara kalitesinin önemi artmıştır. Çakıcı (2007)’ya göre yapılan değerlendirmelerin sonucunda yaş ortalaması ile manzara kalitesi arasında doğru orantı çıkmıştır.

Adalet Parkı kullanıcı yaş grupları ile parka gitme sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın ziyaret edilme sıklığı ayda bir görülmüş olup, en çok ziyaret edenler 15-25 yaş grubu arasında çıkmıştır. Çakıcı (2007)’ya göre kullanıcıların yaşları arttıkça parkı ziyaret etme sıklıkları da artmaktadır.

Adalet Parkı kullanıcı yaş grupları ile parktaki su öğeleri kullanım amacı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yaş grubu değerleri ne kadar değişirse değişsin suyun görsel olarak kullanım değeri aynı oranda artmıştır. Çakıcı (2007) ve Çelem (2009)’in çalışmalarına göre kullanıcıların parktaki su öğeleri daha çok görsel olarak kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Adalet Parkı kullanıcı öğrenim durumları ile parka gitme sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın ziyaret edilme sıklığının ayda bir olduğu ve en çok ortaokul mezunlarının ziyaret ettiği görülmüştür. Çakıcı (2007)’ya göre kullanıcıların eğitim durumları düştükçe parka gitme sıklıkları artmıştır.

Adalet Parkı kullanıcı gelir durumları ile parka gitme sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın ziyaret edilme sıklığının ayda bir olduğu ve en çok 500-

1000 tl arası gelirlerinin olduğu görölmüştür. Çakıcı (2007)'ya göre gelir durumu yüksek olan kullanıcıların parka gitme sıklıklarının daha az olduğu görölmüştür.

Adalet Parkı kullanıcı öğrenim durumları ile manzara kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın en çok ortaokul mezunları tarafından ziyaret edildiği ve kullanıcıların büyük kısmının manzara kalitesinin önemli olduğunu düşündüğü görölmüştür. Çakıcı (2007) ve Çelem (2009)'in de çalışmalarının neticesinde manzara kalitesinin önemini hiçbir faktörün değıştirmedığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Adalet Parkı kullanıcı öğrenim durumları ile parktaki su öğelerinin kullanım amacı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın en çok ortaokul mezunları tarafından ziyaret edildiği ve en çok görsel olarak kullanıldığı görölmüştür. Çakıcı (2007)'ya göre kullanıcıların eğitim durumları değışsede suyun görsel kullanımının değışmediği sonucuna varılmıştır.

İncilipınar Parkı kullanıcı yaş grupları ile parkın manzara kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yaş grubu değeri azaldıkça manzara kalitesinin önemi artmıştır. Çakıcı (2007)'ya göre yapılan değlendirmelerin sonucunda yaş ortalaması ile manzara kalitesi arasında doğru orantı çıkmıştır.

İncilipınar Parkı kullanıcı yaş grupları ile parka gitme sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın ziyaret edilme sıklığı ayda bir görölmüş olup, en çok ziyaret edenler 15-25 yaş grubu arasında çıkmıştır. Çakıcı (2007)'ya göre kullanıcıların yaşları arttıkça parkı ziyaret etme sıklıkları da artmaktadır.

İncilipınar Parkı kullanıcı yaş grupları ile parktaki su öğeleri kullanım amacı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaş grubu değeri ne kadar değışirse değışsin suyun görsel olarak kullanım değeri aynı oranda artmıştır. Çakıcı (2007) ve Çelem (2009)'in çalışmalarına göre kullanıcıların parktaki su öğeleri daha çok görsel olarak kullandıkları ortaya çıkmıştır.

İncilipınar Parkı kullanıcı öğrenim durumları ile parka gitme sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın ziyaret edilme sıklığının ayda bir olduğu ve en

çok ortaokul mezunlarının ziyaret ettiği görülmüştür. Çakıcı (2007)'ya göre kullanıcıların eğitim durumları düştükçe parka gitme sıklıkları artmıştır.

İncilipınar Parkı kullanıcı gelir durumları ile parka gitme sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın ziyaret edilme sıklığının ayda bir olduğu ve en çok 500-1000 tl arası gelirlerinin olduğu görülmüştür. Çakıcı (2007)'ya göre gelir durumu yüksek olan kullanıcıların parka gitme sıklıklarının daha az olduğu görülmüştür.

İncilipınar Parkı kullanıcı öğrenim durumları ile manzara kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın en çok ortaokul mezunları tarafından ziyaret edildiği ve kullanıcıların büyük kısmının manzara kalitesinin önemli olduğunu düşündüğü görülmüştür. Çakıcı (2007) ve Çelem (2009)'in de çalışmalarının neticesinde manzara kalitesinin önemini hiçbir faktörün değiştirmedığı sonucu ortaya çıkmıştır.

İncilipınar Parkı kullanıcı öğrenim durumları ile parktaki su öğelerinin kullanım amacı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Parkın en çok ortaokul mezunları tarafından ziyaret edildiği ve en çok görsel olarak kullanıldığı görülmüştür. Çakıcı (2007)'ya göre kullanıcıların eğitim durumları değişse de suyun görsel kullanımının değişmediği sonucuna varılmıştır.

Uzman yaş grupları ile görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. 16-25 yaş grubu uzmanların bilgi durumlarının iyi olarak çıktığı analizde yaş ortalaması arttıkça bilgi durumunun çok iyi olduğu görülmüştür. Çakıcı (2007) ve Çelem (2009)'in çalışmaları incelendiğinde uzman grubun görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi durumlarının yaşları ile doğru orantılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Uzman yaş grupları ile görsel peyzaj kalitesi önemi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Uzmanların hepsi için peyzaj kalitesinin önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Çakıcı (2007) ve Çelem (2009)'in çalışmalarına göre görsel peyzaj kalitesinin önemini hiçbir faktörün değiştirmedığı görülmüştür.

Uzmanların meslekleri ile görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Akademisyenlerin bilgi durumlarının daha

iyi olduğu sonucuna varılmıştır. Çakıcı (2007) ve Çelem (2009)'in çalışmalarına göre uzmanların görsel peyzaj kalitesi hakkındaki bilgi durumlarının mesleki durumlarına göre değişkenlik gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Uzmanların meslekler ile görsel peyzaj kalitesi önemi hakkındaki değerlendirmesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Peyzaj kalitesinin önemi meslek gruplarına göre değişkenlik göstermemiş ve önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Çakıcı (2007) ve Çelem (2009)'in çalışmalarına göre görsel peyzaj kalitesinin önemini hiçbir faktörün değıştirmedeği görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen sonuçların yerel yönetimler başta olmak üzere çevre, rekreasyon ve turizm alanında çalışma yapan kurumlara yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bölgesel yeşil alan kullanıcılarının tercih ve taleplerine yönelik ortak profillerin çıkarılması ve yeni yapılacak veya revize edilecek parkların tasarım özelliklerinin belirlenmesi açısından bu tür çalışmaların devam ettirilmesi önerilmektedir. Çalışmada kullanılan anket formu bir doğrulama dizgesi olarak kullanılması durumunda her türlü bireysel ve grupsal mekân tasarımlarında, görsel öge ve ilkelerin düşünülerek yapılmasını sağlayacak, böylece daha başarılı tasarımlar yapılabilecektir. Ayrıca görsel tasarım ürünlerinin karşılaştırılmalı veya sayısal değerlendirilmesinde (yarışma ve eğitim amaçlı tasarım çalışmaları) kolaylık sağlayabilir.

Yukarıda tartışılan araştırma sonuçlarına dayanarak kent parklarının planlanması ve tasarlanması sürecinde peyzaj mimarlarına yön gösterecek sonuçlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir;

Doğallık hissi kullanıcıların parkı tercih etmelerinde olumlu etki yaratır. Mekânın var olan doğallığını bozmadan bitki ve yapılarla çeşitlilik kazandırarak yeni alanlar yaratılmalıdır.

Çeşitlilik hissi mekân tercihlerini olumlu yönde etkilemektedir. Plancı ve tasarımcıların mekân düzenlemelerinde bireylerin ilgisini çekecek farklı kompozisyonlar yaratmaları önerilmektedir.

Açıklık seviyesi yüksek olan mekânlar kullanıcıların tercih sebebidir. Kullanıcının park içerisinde rahat olmasını sağlayacaktır. Açıklığın kuvvetlendirilmesi içinde mekânda belli noktalarda vurgu oluşturulmalıdır. Ancak çok sık vurgu yapılırsa karmaşıklığa neden olabilir.

Karmaşıklık seviyesi en az düzeyde tutulmalıdır. Bireylerin mekânda hedeflerine kolay ve rahat ulaşabilmeleri sağlanmalıdır.

Gizem etkisi mekânda bireyde keşfetme dürtüsünü harekete geçirir. Düz yollar yerine kıvrımlı yolların kullanılması, bitkilerin renk ve tür açısından çeşitliliğinin sağlanarak farklı kompozisyonların oluşturulması ve insanlarda merak uyandıracak mekânlar yaratılması mümkün olmaktadır.

Güven hissi kullanıcıların parkı ziyaret etme sebepleri arasında çok önemlidir. Kullanıcıların parklarda giriş ve çıkışların, mekânların ve kullanılan donatıların güvenli olmasını talep etmektedirler.

Düzen seviyesinin yüksek tutmanın yollarından biri mekânda benzer bitkisel ve yapısal elemanların oluşturduğu kompozisyonlardır.

Manzara güzelliği kullanıcıların en önemli tercih sebeplerinden biridir.

Sonuç olarak araştırmanın cevaplanması hedeflenen araştırma soruları, bu bölümde şimdiye kadar tartışılan sonuçlara dayanılarak aşağıda özetlenmiştir.

Kullanıcıların peyzaj algısı ve tercihlerine dayanarak kent parkları için mekân tipolojileri elde etmek ya da geliştirmek mümkün müdür?

Kullanıcı anketlerine ve uzman görüşlerine dayanarak anket soruları üzerinden bilgiler elde edilmiş, görüntüler üzerinden de değerlendirmeler yapılmıştır. Çıkan bulgulara göre mekânsal karakteristikler ortaya konmuş ve mekân tipolojilerinin ortaya konulabilmesi mümkün olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu mekân tipolojilerini oluşturmada kullanıcı fikirleri ile uzman değerlendirmeleri arasında ilişki kurulabilir mi?

Analiz sonuçlarına dayanarak kullanıcı ve uzman grupları arasında ilişkilendirme yapılarak ortak bir mekânsal karakteristik değerlendirilmesinin mümkün olacağı görölmektedir.

Kullanıcıların kent parklarında tercih ettikleri peyzaj özellikleri nelerdir?

Araştırma bulguları kısmında geniş kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır. Bu araştırmanın, konusu ve kapsamında ulusal literatürde varolan eksikliği giderme yolunda onculuk etmesi ve diğer çalışmalara yön göstermesi beklenmektedir.

KAYNAKLAR

- Acar, C., Kurdoglu B.C., 2005. Kaçkar Dağları Milli Parkında Görsel Kalite Değerlendirmesi. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 219-226, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Acar, C., Güneroglu, A., 2009. Trabzon kentindeki çizgisel bitki kompozisyonlarının tür çeşitliliği ile işlevsel ve görsel değerleri üzerine bir araştırma, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Ekoloji dergisi, Trabzon, 18, 72, 65-73
- Ak, T., 2005. Kentsel dış mekânlar bağlamında Çanakkale saat kulesi ve çevresine yönelik Bir görsel analiz çalışması. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 55s, Çanakkale.
- Akdoğan, G., 1974. Bahçe ve peyzaj sanatı tarihi. Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Yayınları, 528, Ders Kitabı, 173, Ankara, 290s.
- Akten M., 2003. Isparta _lindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, A (2), 115-132.
- Arthur, L. M., Daniel, T. C., and Boster, R. S. 1977. Scenic assessment: an overview. Landscape and Planning, 4, 109-129.
- Anonim, 2000. Web Sitesi: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=50450>. Erişim tarihi: 12.10.2011.
- Anonim, 2001. Web Sitesi: <http://homepage.hispeed.ch/ibrahim/denizlieconomisi.htm>. Erişim tarihi: 12.10.2011.
- Anonim, 2002. Web Sitesi: <http://homepage.hispeed.ch/ibrahim/denizliulasim.htm>. Erişim tarihi: 12.10.2011.
- Anonim, 2004. Web Sitesi: <http://www.denizlirehber.org/-rs-54.html>. Erişim tarihi: 12.10.2011.
- Anonymous, 2000. European Landscape Convention. Council of Europe. ETS no.176. Florence, Italy.
- Appleton, J. 1980. Landscape in The Arts and The Sciences. University of Hull, Yorkshire.
- Arriaza, M., Canas-Ortega, J.F., Canas-Madueno, J.A., Ruiz-Aviles, P., 2004. Assessing the visual quality of rural landscapes. Landscape and Urban Planning, 69, 115- 125.
- Aydingun, İ., 2000. Kentsel İmgeler ve Kent Kimliği: Bursa'da Uç Yaşam Çevresi Üzerine Bir Araştırma. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara.

- Baljon, Ladewijk, 1992. Designing parks. 65, Architectura and Natura Press, Amsterdam.
- Bayraktar, A., 1973. İzmir şehrinin imarında peyzaj ile ilgili problemler ve prensiplerin tespiti. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları. Yayın No:33 Yalova Bahçe Kùltürleri Araştırma ve Eğitim Merkezi, İzmir.
- Baytin, C., 1994. Tarihi Çevrelerde Yeni Yapı Olgusuna Bir Yaklaşım. İstanbul Örneğinde Bir Uygulama Modeli. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Teknik Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul.
- Bell, S., 1999. Landscape: Pattern, Perception and Process. E & FN Spon, London.
- Bentley, I., Alcock, A., Murrain, P., McGlynn, S.Smith, G., 1993. Responsive environments: A manual for designers. 27, Butterworth Architecture, London.
- Bergen, S. D., Ulbricht C. A., Fridley J. L., Ganter M. A.,1995. The validity of computer-generated graphic images of forest landscape. Journal of Environmental Psychology, 15 (2), 135-146.
- Berleant, A., 1992. The aesthetics of environment. Temple University Press. Philadelphia.
- Bestourism, 2010 Millennium Park. Erişim Tarihi: 20.05.2012. <http://www.bestourism.com/items/di/1161?title=Millennium-Park&b=181>
- Bilici, C., 2001. Tarihi Antakya parkının rekreasyon alan kullanımı yönünden değerlendirilmesi ve geliştirilmesi üzerine bir araştırma. Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 16. Antakya-Hatay.
- Bliven, S., Kelty, R., 2005. Management of Small Docks and Piers Visual Impacts. NOAA Coastal Ocean Program Decision Analysis Series No. 25 U.S. Department of Commerce National Oceanic and Atmospheric Administration Coastal Ocean Program 1305 East-West Highway Silver Spring, Maryland.
- Booth, K., N., 1990. Basic Elements of Landscape Architectural Design. Department of Landscape Architectural, Ohio State University, IFLA, USA.
- Bulut, Z., 2006. Kemaliye(Erzincan) İlçesi ve Yakın Çevresinin Alternatif Turizm Kapsamında Rekreasyonel Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.
- Bulut, Z., Karahan, F., Sezen, I., 2010. Determining visual beauties of natural waterscapes: A case study for Tortum Valley (Erzurum/Turkey), Scientific Research and Essay, 5, 170-182.
- Çakıcı, I., 2007, Peyzaj Planlama çalışmalarında görsel peyzaj değerlendirmesine yönelik bir yöntem araştırması, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 9-49. Ankara.

- Çakıcı, I., Çelem, H., 2009, Kent Parklarında Görsel Peyzaj Algısının Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Tarım Bilimleri Dergisi, 15(1) 88-95.
- Çelek, T., 2003. <http://www.tulaycellek.com/tulay/eser.asp?id=253>, 21.05.2012.
- Chen, B., Adimo, O.A., Bao, Z., 2009. Assessment of aesthetic quality and multiple functions of urban green space from the users' perspective: The case of Hangzhou Flower Garden, China, *Landscape and Urban Planning*, 76–82.
- Chiesura, A., 2004. The role of urban parks for the sustainable city. *Landscape and Urban Planning*, 129-138.
- Clay, G.R., Daniel, T.C., 2000. Scenic landscape assessment: the effects of land management jurisdiction on public perception of scenic beauty. *Landscape and Urban Planning*, 1–13.
- Clay, G.R., Smidt, R.K., 2004. Assessing the validity and reliability of descriptor variables used in scenic highway analysis. *Landscape and Urban Planning*, 239–255.
- Colorado State University, 2010. Garden Notes. Erişim Tarihi: 22.12.2011. <http://www.ext.colostate.edu/mg/gardennotes/413.html>
- Colorado State University, 2010. Principles of Landscape Design. Erişim Tarihi: 20.05.2012. <http://www.cmg.colostate.edu/gardennotes/413.html>
- Container Gardens, 2005. Color Wheel. Erişim Tarihi: 17.08.2010. http://aggie-horticulture.tamu.edu/floriculture/container_garden/lesson/color_Design_Principles
- Cranz, G. 1989. *The Politics of Park Design*, The MIT Press, USA.
- Daniel, T.C., Boster, R.S., 1976, *Measuring Landscape Esthetics: The Scenic Beauty Estimation Method*. USDA Forest Service Research Paper, RM-167, Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station, Fort Collins, CO.
- Daniel, T. C. Vining. J., 1983. Methodological Issues in The Assessment of Landscape Quality. pp: 39-84. Ed.: I. Altman, J. F. Wohlwill. *Human Behavior and Environment: Advances in Theory and Research Vol 6*. Plenum Press, New York.
- Daniel, T.C., 2001, Whither scenic beauty? Visual Landscape quality assesment in the 21st century, *Landscape and Urban Planning* 54, 267-281.
- De La Fuente, G., Atauri, J.A., y. de Lucio, J.V. 2006, Relationship between landscape visual attributes and spatial pattern indices: A test study in Mediterranean-climate landscapes, *Landscape and Urban Planning*, 77 393-407

- Denizli Deha Gazetesi, 2010.Adalet parkı hizmete girdi. Erişim Tarihi:12.10.2011.
<http://www.denizli20.net/haber/3133-adalet-parki-hizmete-girdi.html>
- Dunnett, N., Swanwick, C. Woolley, H., 2002, Improving Urban Parks, Play Areas and Green Spaces,. DTLR Transport Local Government and the Regions, Urban Research Report.
- Efesoy, Y. 2010. Erişim Tarihi: 12.10.2011. <http://wowturkey.com/forum/view-topic.php?t=38624&start=150>
- Elinç, H., 2011. Görsel kalite değerlendirmesi yöntemi ile Antalya ili Alanya ilçesindeki abdurrahman alaettinoğlu ve Alanya belediye başkanları kent parklarının irdelenmesi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Emka Sanat, 2011. Su Dünyası Erişim Tarihi: 20.05.2012
<http://www.emkasanat.com/Pictures/denizde%20hayat.jpg>
- Emür, S.H., Onsekiz, D., 2007. Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 22 Yıl : 2007/1. 367-396. Kütahya.
- Fuante de Val, G., Atauri A.J., Lucio J.V., 2005. Relationship between landscape visual attributes and spatial pattern indices: A test study in Mediterranean-climate landscapes. Landscape and Planning, 4, 393-407.
- Freeman, S. 2012. Hyde Park Sydney Trees. Erişim Tarihi: 20.05.2012.
<http://www.treeworld.info/f9/hyde-park-sydney-trees-3-more-10466.html>
- Giritlioğlu, C., 1991. Şehirsel Mekân Öğeleri ve Tasarımı. 4-6. İstanbul.
- Golondra, 2010. Buckingham Palace – Sarayı. Erişim Tarihi: 21.03.2012.
<http://www.golondra.com/buckingham-palace-sarayi/>
- Gurer, L., 2004. Temel Tasarım, Birsen Yayınevi, İstanbul.
- Güney, A., 1992.Temel tasar, Ege üniversitesi Ziraat fakültesi, Bornova-İzmir
- Habron, D.,1998. Visual perception of wild land in Scotland. Landscape and Urban Planning 42,45-56.
- Kalın, A., 2004. Çevre tercih ve değerlendirmesinde görsel kalitenin belirlenmesi ve geliştirilmesi Trabzon sahil Bandı Örneği. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Trabzon.
- Kalıpsız, A., 1981. İstatistik Yöntemler, İstanbul Üniversitesi. Orman Fakültesi, Yayın No: 2837, Orman Fakültesi, Yayın No:294, İstanbul.

- Kaplan A., Hepcan Ş., Küçükerbaş E.V. ve Özkan B., 2000. Kuşadası Kent Merkezine Yönelik Bir Görsel Analiz Çalışması. Geçmişten Geleceğe Kuşadası Sempozyumu, Kuşadası, 405-410.
- Kaplan, A., Hepcan, Ç.C., 2004, Ege üniversitesi kampüsü Sevgi Yolu'nun görsel (etki) değerlendirme çalışması. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 41 (1), 159-167.
- Kaplan, R., Kaplan S. and Ryan R.L. 1998. With People in Mind. Island Press, 239 p., USA
- Kaplan, S., Kaplan, R. (1983). Cognition and Environment: Functioning in an Uncertain World. Ann Arbor, Michigan: Ulrich's Bookstore.
- Kaptanoğlu, A.Y.Ç., 2006. Peyzaj değerlendirmesinde görsel canlandırma tekniklerinin kullanıcı tercihiine etkileri. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.
- Kart, N., 2002, Emirgan parkında kullanıcıların memnuniyet derecelerinin belirlenmesi. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1-8, İstanbul.
- Kılıç, A.N., 1997. Kent parklarının standartları ve dağılışı. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Semineri. Ankara.
- Kıroğlu, E., 2007. Erzurum kenti ve yakın çevresindeki bazı rekreasyon alanlarının görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirilmesi. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 19-29, Erzurum.
- Kızılaslan, S., 2007. Trabzon kenti park ve bahçelerinin peyzaj tasarım kriterleri açısından incelenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 13-15, Ankara.
- Kiracıoğlu, Ö., 2007. Orman alanlarındaki görsel kalitenin tahmini: çeşme altı ormanları örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Lam, K., Ng, S., Hui, W., Chan, P., 2005. Environmental Quality of Urban parks and Open Spaces in Hong Kong. Environmental Monitoring and Assessment, 11, 55- 73
- Liao, W., Nogami, K., 1999. Prediction of Near-View Scenic Beauty in Artificial Stands of Hinoki Chamaecyparis obtusa, 4, 93-98.
- Lothian, A., 1999. Landscape and Urban Planning. 44, 177-198.
- Loures, L., Santos, R. Panagopoulos, T., 2007. Urban Parks and Sustainable City Planning - The Case of Portimão, Portugal, Wseas Transactions On Environment And Development, 10(3), 171-180.

- Lynch, Kevin, 1984. Good city form. 134, MIT Press, Cambridge.
- Madden, K. ve Wiley-Schwartz, A., (2002). How to design a safe public space. Landscape Design, 21-24.
- Meitner, M.J., 2004. Scenic beauty of river views in the Grand Canyon: relating perceptual judgments to locations. Landscape and Urban Planning, 68, 3–13.
- Memlük, Y. 1989. Ankara Kenti Açık Yeşil Alanlarının ve Yapılaşma Düzeninin Tarihi Perspektif İçinde Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları: 1146 Bilimsel Araştırma ve İncelemeler: 633, Ankara.
- Menon, V. 2010. Free Wi-Fi at Zabeel Park. Erişim Tarihi: 20.05.2012. <http://www.itp.net/579910-free-wi-fi-at-zabeel-park>
- Mlynarz, D.T., 2005. Integrating Industrial Legacy Into Contemporary Urban Park Design: An Exploratory Study. Master Thesis, Guelph University Department of Landscape Architecture.
- Nasar, J.L. 1992. Visual preferences in urban street scenes: a cross cultural comparison between Japan and the United States. Environmental aesthetics: theory, research and applications (Ed. Nasar, J.L.). Cambridge University Press, New York.
- Ocak, E., 2006. İstanbul'daki tarihi parkların günümüz kullanım işlevleri açısından irdelenmesi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 3-4. İstanbul.
- Oğuz, D., 1998. Kent parkı kavramı yönünden Ankara kent Parklarının kullanım olgusu üzerinde bir araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Olmsted, F.L. and Kimball, T. 1973. Forty Years of Landscape Architecture. The MIT Press, USA.
- Önem, B., Kılınçaslan, İ., 2005. Haliç Bölgesinde Çevre Algılama ve Kentsel Kimlik. İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi/a, Mimarlık, Planlama ve Tasarım, Cilt:4 Sayı:1, İstanbul, 115-125
- Özcan, Z., Bayraktar, N., Gorer, N., Tekel A., 2003. Kente Dair Analitik BirÇözümleme: Sokaklar İlk Yıl Şehir Planlama Atölyesi Deneyimi. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Dergisi, Cilt 18, 17-30, Ankara.
- Özdemir, A., 2009. Katılımcı kentli kimliğinin oluşumunda kamusal yeşil alanların rolü: Ankara kent parkları örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, A(1), 144-153, Isparta.
- Özdingiş, N., 2007. İstanbul kent parklarının bedensel özürllüler açısından değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 11s, İstanbul.

- Özkır, A., 2007. Kent parkları yönetim modelinin geliştirilmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 16-20, Ankara.
- Pamay, B., 1979, Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi. İstanbul Üniversitesi. Yayın No: 1640, Orman Fakültesi Yayın No:264 İstanbul.
- Polat, A. T., 2001. Kent parkı kavramı ve Konya için Örnek bir çalışma. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 68s, Konya.
- Porteous, J.D. 1996. Environmental Aesthetics: ideas, politics and planning. Routledge, 290 p., London.
- Rapoport, A. 1977. Human aspects of urban form: towards a man-environment approach to urban form and design. Pergamon Press, 20-35, New York.
- Sahin, S., Baris, M., 1998. Kentsel doku içerisinde açık ve yeşil alan standartlarını belirleyen etmenler. Peyzaj Mimarlığı Dergisi, İstanbul.
- Sherer, P.M., 2006. The Benefits of Parks: Why America Needs More City Parks and Open Space. The Trust for Public Land, (White Paper).
- Smardon, R.C.,1979. Prototype Visual Impact Assessment Manual, School of landscape architecture. University of New York
- Suanluang Webmaster, 2011. Areas in Suan Luang Rama IX Public Park. Erişim Tarihi: 20.05.2012. <http://suanluangrama9.or.th/en/2011/05/areas-in-suan-luang-rama-ix-public-park/>
- Tahvanainen, L., Tyrvaenen, L., Ihalainen, M., Vuorela, N., Kolehmainen., 2001. Forestmanagement and public perceptions -visual versus verbal information. Landscape and Urban Planning 53, 53-70.
- Tanrıverdi, K., 1987. Peyzaj Mimarlığı, Bahçe Sanatının Temel İlkeleri ve Uygulama Metodları. Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.
- Tate, A., 2003. Great City Parks. Spon Pres. Taylor&Francis Group. London and New York.
- Taylor, J. G., Zube, E. H., & Sell, J. L. 1987. Landscape assessment and perception research methods. In R. W. Marans, W. Michelson & R. B.Bechtel (Eds.), Methods in environmental and behavioral research, 361- 393. Van Nostrand,New York.
- Temelli, M., 2008. Çukurova üniversitesi yerleşkesi örneğinde görsel etki değerlendirme çalışmalarına metodolojik bir yaklaşım. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 1-2, Adana.

- Tilt, J.H., 2009. Walking trips to parks: Exploring demographic, environmental factors, and preferences for adults with children in the household. Preventive Medicine.
- Ungar, S. 1999. Environmental perception, cognition and appraisal. Glasgow Caledonian University, Environmental Psychology 4 lecture notes. Scotland.
- Unlu, A., 1992. Çevresel Kalite, Algı ve Kentsel Tasarım. 1. Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu, İstanbul.
- Uzun, G., 1987. Kentsel rekreasyon alan planlaması. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Kitabı. No:48, Adana.
- Uzun,G.,1999. Temel Tasarım.Çukurova Üniversitesi, .Ziraat Fakültesi, Genel Yayın No : 196 Adana.
- Uzun, S., 2005. Kırsal ve kentsel alanlardaki parklarda kullanıcı memnuniyeti;gölcük orman içi dinlenme alanı ve İnönü parkı örneği. Abant İzel Baysal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 10-12, Bolu.
- Vezina, J.F. 2005. Public Park on a Roof by Claude Cormier. Erişim Tarihi: 20.05.2012. <http://www.landezine.com/index.php/2009/07/public-park-on-a-roof/>
- Vining, J., Stevens, J. J. 1986. The assessment of landscape quality: major methodological considerations. In R. C. Smardon, J. F. Palmer & J. P. Felleman (Eds.), Foundations for visual project analysis (pp. 167-186). Wiley, New York.
- Walker, C., 2004. The Public Value of Urban Parks. The Urban Institute, (Research Report.
- Wong, K.K., 2009, Urban park visiting habits and leisure activities of residents in Hong Kong, China, Managing Leisure 14, 125–140
- Weblo Virtual Word, 2011. Pittsburgh, PA. Erişim Tarihi: 20.05.2012 http://www.weblo.com/property/real_estate/asset_image/1518783/29029141/Enterprise_Car_Sales-Pittsburgh_PA/
- Wong, K.K., Domroes, M., 2005. The visual quality of urban park scenes of Kowloon Park. Hong Kong: likeability, affective appraisal, and cross-cultural perspectives Environment and Planning B: Planning and Design, volume 32, 617- 632.
- Yılmaz, Z., 2006.Kentsel parklar ve kentsel tasarım ilişkisi İstanbul / Gülhane parkı örneğinin irdelenmesi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı Kentsel Tasarım, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 9.

- Yılmaz, S., Özgüner, H., Akgül, Z., 2010. Bitkisel Tasarımda Gestald İlkelerinin Mekânsal Algı Açısından Değerlendirilmesi. Peyzaj Mimarlığı IV. Kongresi, 21-24 Ekim, Selçuk/İzmir. Basımda.
- Yorulmaz, A., 2006. Harikalar diyarı parkının kullanıcı profili ve beklentilerinin belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 8s, Ankara.
- Yücel, GF, Yıldızcı AC, 2006. Kent parklar ile ilgili kalite kriterlerinin oluşturması. İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi/a.Mimarlık, Planlama. Tasarım 2/2, 220-230.
- Zube, E. H. 1986. Landscape values: history, concepts, and applications. In R. C.Smardon, J. F. Palmer, J. P. Felleman (Eds.), Foundations for visual projectanalysis (1-19).Wiley, New York.

EKLER

EK A. Kent Parklarının Görsel Peyzaj Algısının Denizli İli Örneğine İlişkin Adalet Parkı Kullanıcı Anket Değerlendirmesi

EK B. Kent Parklarının Görsel Peyzaj Algısının Denizli İli Örneğine İlişkin İncilipınar Parkı Kullanıcı Anket Değerlendirmesi

EK C. Kent Parklarının Görsel Peyzaj Algısının Denizli İli Örneğine İlişkin Uzman Grubu Anket Değerlendirmesi

EK A. Kent parklarının görsel peyzaj algısının Denizli ili örneğine ilişkin Adalet Parkı kullanıcı anket değerlendirmesi

1-Cinsiyet ?

- a) Kadın b)Erkek

2-Yasınız?

- a)15-25 b)26-35 c)36-45 d)46-55 e)56 üzeri

3- Öğrenim durumunuz?

- a)İlkokul b)Ortaokul c)Lise d) Lisans e)Lisansüstü

4- Mesleğiniz?

- a)Serbest meslek b) Memur c) İşçi d)esnaf e)Çalışmıyor

5- Medeni durumunuz?

- a)Evli b)Bekâr

6- Aylık ortalama gelir?

- a)250 tl den az b)250-500 tl c)500-1000 tl d)1,000 tlden fazla

7- İkamet yeriniz?

- a) Denizli b)Denizli dışı

8- Hangi sıklıkta parka gidersiniz?

- a) Haftada bir b) Onbeş günde bir c) Ayda 1 d)yılda bir

9-Ne zaman gelmeyi tercih edersiniz?

- a)Hafta içi b)Hafta sonu

10-Park İçindeki otopark Yeterliliği :

- a) Yeterli b) Yeterli değil

11- Parkın Donatı Elemanları Yeterliliği:

- | | | | |
|-----------------------------|------------|---------|-----------------|
| I. Banklar: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |
| II. Aydınlatma: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |
| III. Çöp Kutuları: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |
| IV. Yönlendirme İşaretleri: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |

12- Çocuk Oyun Alanları:

- | | | | |
|--|------------|--------------------------|------------------------------------|
| I. Mevcut Oyun Setler: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |
| II. Oyun Setleri Bakımı yapıp yapılmadığı: | a) Evet | b) Hayır | c) |
| III. Oyun Setleri kalitesi: | a) Kötü | b) Orta | c) İyi |
| IV. Çocuk Oyun Alanlarında Kullanılan ağaçlar: | a) Uygun | b) Uygun Değil (Dikenli) | c) Gölge vermiyor d) Yeterli değil |

13-Burayı seçme nedeniniz nedir? Öncelik sırasına göre 1’den başlayarak puanlandırınız.

- a)Yakınlık
- b)Doğal güzellik
- c)Ağaçlık olması
- d)Güvenli olması
- e)Temiz ve bakımlı olması

14- Sizce, Kent Parklarından maksimum düzeyde yararlanılması için nasıl planlanmış ve neye sahip olması gerekir (Bu Parklarda olmasını istediğiniz ve şu anda bulunmayanlar nelerdir)? ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- a) Daha çok ağaç (Genel anlamda)
- b) Daha çok meyveli ağaç
- c) Daha çok yaprak döken ağaç
- d) Daha çok çiçek
- e) Daha çok yönlendirme işareti
- f) Daha iyi aydınlatma
- g) Bakı terası
- h) Değişik renk ve şekilde zemin döşemesi
- i) Su elemanı kullanılması
- j) Daha çok bank (Oturma elemanları)
- k) Daha çok büfe ve hizmet binası
- l) Daha çok spor alanları
- m) Satranç alanı
- n) Heykel
- o) Hepsi

15- Parkta yer alan su kullanımlarının (havuz, göl, gölet, fıskiye vs.) hangi özelliklerinden faydalaniyorsunuz?

- a)Görsel (seyir amaçlı).....
- b)İşitsel (suyun sesi).....
- c)Suyun serinletici etkisi.....

16- Parktaki su kullanımlarının büyüklükleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

- (3) Büyük
- (2) Orta
- (1) Küçük

17- Buradaki manzara kalitesi (güzelliği) sizin için önemli midir?

- a) Önemli
- b) Önemsiz
- c) Fikrim yok

18- Aşağıdaki resimleri beğenip beğenmeme durumunuza göre puanlandırınız?

A1



Şekil A.1. Adalet parkı 1 numaralı fotoğraf

Çok beğendim ☐5 ☐4 ☐3 ☐2 ☐1 Beğenmedim

A2



Şekil A.2. Adalet parkı 2 numaralı fotoğraf

Çok beğendim ☐5 ☐4 ☐3 ☐2 ☐1 Beğenmedim

A3



Şekil A.3. Adalet parkı 3 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

A4



Şekil A.4. Adalet parkı 4 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

A5



Şekil A.5. Adalet parkı 5 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

A6



Şekil A.6. Adalet parkı 6 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

A7



Şekil A.7. Adalet parkı 7 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

A8



Şekil A.8. Adalet parkı 8 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

A9



Şekil A.9. Adalet parkı 9 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

A10



Şekil A.10. Adalet parkı 10 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

EK B. Kent parklarının görsel peyzaj algısının Denizli ili örneğine ilişkin İncilipınar Parkı kullanıcı anket değerlendirmesi

1-Cinsiyet ?

- a) Kadın b)Erkek

2-Yasınız?

- a)15-25 b)26-35 c)36-45 d)46-55 e)56 üzeri

3- Öğrenim durumunuz?

- a)İlkokul b)Ortaokul c)Lise d) Lisans e)Lisansüstü

4- Mesleğiniz?

- a)Serbest meslek b) Memur c) İşçi d)esnaf e)Çalışmıyor

5- Medeni durumunuz?

- a)Evli b)Bekâr

6- Aylık ortalama gelir?

- a)250 tl den az b)250-500 tl c)500-1000 tl d)1,000 tlden fazla

7- İkamet yeriniz?

- a) Denizli b)Denizli dışı

8- Hangi sıklıkta parka gidersiniz?

- a) Haftada bir b) Onbes günde bir c) Ayda 1 d)yılda bir

9-Ne zaman gelmeyi tercih edersiniz?

- a) Hafta içi b) Hafta sonu

10-Park İçindeki otopark Yeterliliği :

- a) Yeterli b) Yeterli değil

11- Parkın Donatı Elemanları Yeterliliği:

- | | | | |
|-----------------------------|------------|---------|-----------------|
| I. Banklar: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |
| II. Aydınlatma: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |
| III. Çöp Kutuları: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |
| IV. Yönlendirme İşaretleri: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |

12- Çocuk Oyun Alanları:

- | | | | |
|--|--------------------------|-------------------|------------------|
| I. Mevcut Oyun Setler: | a) Yeterli | b) Orta | c)Yeterli değil |
| II. Oyun Setleri Bakımı yapıp yapılmadığı: | a) Evet | b) Hayır | c) Bazen |
| III. Oyun Setleri kalitesi: | a) Kötü | b) Orta | c) İyi |
| IV. Çocuk Oyun Alanlarında Kullanılan ağaçlar: | | | |
| a) Uygun | b) Uygun Değil (Dikenli) | c) Gölge vermiyor | d) Yeterli değil |

13-Burayı seçme nedeniniz nedir? Öncelik sırasına göre 1’den başlayarak puanlandırınız.

- a) Yakınlık
- b) Doğal güzellik
- c) Ağaçlık olması
- d) Güvenli olması
- e) Temiz ve bakımlı olması

14- Sizce, Kent Parklarından maksimum düzeyde yararlanılması için nasıl planlanmış ve neye sahip olması gerekir (Bu Parklarda olmasını istediğiniz ve şu anda bulunmayanlar nelerdir)? ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- a) Daha çok ağaç (Genel anlamda)
- b) Daha çok meyveli ağaç
- c) Daha çok yaprak döken ağaç
- d) Daha çok çiçek
- e) Daha çok yönlendirme işareti
- f) Daha iyi aydınlatma
- g) Bakı terası
- h) Değişik renk ve şekilde zemin döşemesi
- i) Su elemanı kullanılması
- j) Daha çok bank (Oturma elemanları)
- k) Daha çok büfe ve hizmet binası
- l) Daha çok spor alanları
- m) Satranç alanı
- n) Heykel
- o) Hepsi

15- Parkta yer alan su kullanımlarının (havuz, göl, gölet, fıskiye vs.) hangi özelliklerinden faydalaniyorsunuz?

- a) Görsel (seyir amaçlı).....
- b) İşitsel (suyun sesi).....
- c) Suyun serinletici etkisi.....

16- Parktaki su kullanımlarının büyüklükleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

- (3) Büyük
- (2) Orta
- (1) Küçük

17- Buradaki manzara kalitesi (güzelliği) sizin için önemli midir?

- a) Önemli
- b) Önemsiz
- c) Fikrim yok

18- Aşağıdaki resimleri beğenip beğenmeme durumunuza göre puanlandırınız?



İ1

Şekil B.1. İncilipınar parkı 1 numaralı fotoğraf

Çok beğendim ☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1 Beğenmedim



İ2

Şekil B.2. İncilipınar parkı 2 numaralı fotoğraf

Çok beğendim ☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1 Beğenmedim

İ3



Şekil B.3. İncilipınar parkı 3 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

İ4



Şekil B.4. İncilipınar parkı 4 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim



İ5

Şekil B.5. İncilipınar parkı 5 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim



İ6

Şekil B.6. İncilipınar parkı 6 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

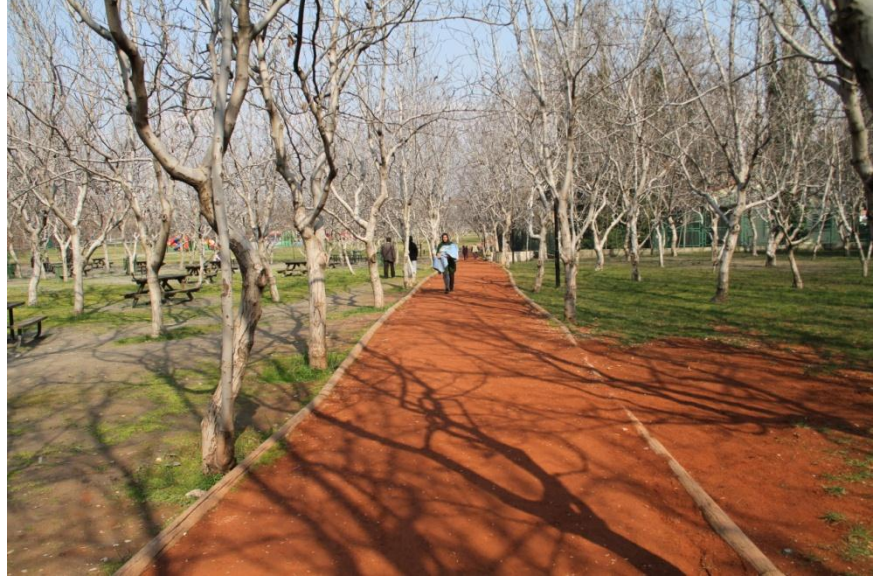
3

2

1

Beğenmedim

İ7



Şekil B.7. İncilipınar parkı 7 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

İ8



Şekil B.8. İncilipınar parkı 8 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

İ9



Şekil B.9. İncilipınar parkı 9 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

İ10



Şekil B.10. İncilipınar parkı 10 numaralı fotoğraf

Çok beğendim

5

4

3

2

1

Beğenmedim

EK C. Kent parklarının görsel peyzaj algısının Denizli ili örneğine ilişkin anket değerlendirmesi

1-Cinsiyet?

- a) Kadın b) Erkek

2-Yaşınız?

- a)15-25 b)26-35 c)36-45 d)46-55 e)56 üzeri

3- Medeni durumunuz?

- a) Evli b) Bekâr

4- Görsel peyzaj kalitesi ile ilgili bilginiz ne düzeydedir?

- a)Çok iyi b) İyi c) Orta d)Çok az e)Yok

5- Rekreatyone alanlarda görsel peyzaj kalitesi önemli midir?

- a) Çok önemlidir b) Önemlidir c) Önemsizdir

Verilen resme dikkatlice bakarak, aşağıda verilen kriterlere göre 1,2,3,4,5 aralığında puanlandırma yapınız.

***Doğallık:** Görüntüde “mevcut doğal manzara özellikleri” ile “insanlar tarafından manzarada yer verilmiş görünen manzara özellikleri” arasında açık bir uyumsuzluk algıyorsanız düşük bir puan veriniz.

***Çeşitlilik:** Görüntünün çok sayıda birbirinden farklı unsura sahip olduğunu algıyorsanız yüksek bir puan ve az sayıda farklı unsura sahipse düşük bir puan veriniz.

***Açıklık:** Görüntüyü yorumlamanın akıl karıştırıcı veya zor olduğunu düşünüyorsanız; düşük bir puan veriniz.

***Karmaşıklık:** Görüntüdeki üç boyutlu yapı sizce basit ise düşük, karmaşık ise yüksek puan veriniz.

***Gizem:** Görüntünün gözlemciden gizlenen unsurları barındırdığını algıyorsanız yüksek bir puan veriniz.

***Güven:** Görüntünün bileşenlerinin riskleri veya tehlikeleri çağrıştırdığını algıyorsanız düşük bir puan, konuksever, tehlikesiz ve emin bir görünüş sunarsa yüksek bir puan veriniz.

***Düzen:** Görüntüdeki peyzaj öğelerinin(su, flora, fauna, donatılar vb.) düzenli bir şekli olduğunu veya görüntünün düzenli öğelere ve/veya net düzenlemelere sahip olduğunu algıyorsanız yüksek bir puan veriniz.

***Manzara güzelliği:** Görüntüye manzara güzelliğine göre bir puan veriniz.



A1

Şekil C.1. Adalet parkı 1 numaralı fotoğraf

Çizelge C.1. Adalet parkı 1 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A2

Şekil C.2. Adalet parkı 2 numaralı fotoğraf

Çizelge C.2. Adalet parkı 2 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A3

Şekil C.3. Adalet parkı 3 numaralı fotoğraf

Çizelge C.3. Adalet parkı 3 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A4

Şekil C.4. Adalet parkı 4 numaralı fotoğraf

Çizelge C.4. Adalet parkı 4 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A5

Şekil C.5. Adalet parkı 5 numaralı fotoğraf

Çizelge C.5. Adalet parkı5 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A6

Şekil C.6. Adalet parkı 6 numaralı fotoğraf

Çizelge C.6. Adalet parkı 6 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A7

Şekil C.7. Adalet parkı 7 numaralı fotoğraf

Çizelge C.7. Adalet parkı 7 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A8

Şekil C.8. Adalet parkı 8 numaralı fotoğraf

Çizelge C.8. Adalet parkı 8 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A9

Şekil C.9. Adalet parkı 9 numaralı fotoğraf

Çizelge C.9. Adalet parkı 9 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



A10

Şekil C.10. Adalet parkı 10 numaralı fotoğraf

Çizelge C.10. Adalet parkı 10 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
ADALET PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen			A10		
	Manzara güzelliği					



İ1

Şekil C.11. İncilipınar parkı 1 numaralı fotoğraf

Çizelge C.11. İncilipınar parkı 1 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



İ2

Şekil C.12. İncilipınar parkı 2 numaralı fotoğraf

Çizelge C.12. İncilipınar parkı 2 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



İ3

Şekil C.13. İncilipınar parkı 3 numaralı fotoğraf

Çizelge C.13. İncilipınar parkı 3 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



İ4

Şekil C.14. İncilipınar parkı 4 numaralı fotoğraf

Çizelge C.14. İncilipınar parkı 4 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



İ5

Şekil C.15. İncilipınar parkı 5 numaralı fotoğraf

Çizelge C.15. İncilipınar parkı 5 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					

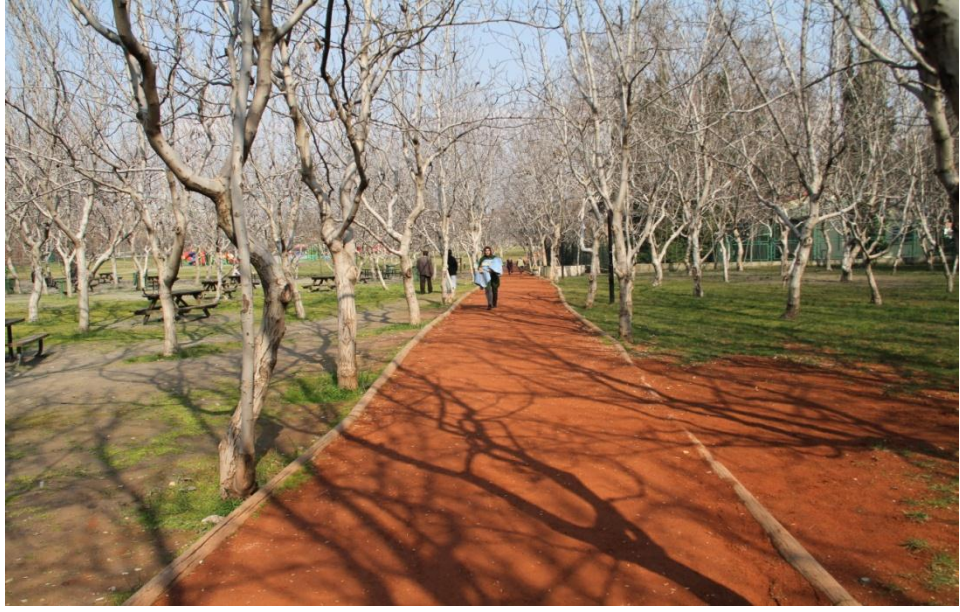


İ6

Şekil C.16. İncilipınar parkı 6 numaralı fotoğraf

Çizelge C.16. İncilipınar parkı 6 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



İ7

Şekil C.17. İncilipınar parkı 7 numaralı fotoğraf

Çizelge C.17. İncilipınar parkı 7 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



İ8

Şekil C.18. İncilipınar parkı 8 numaralı fotoğraf

Çizelge C.18. İncilipınar parkı 8 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



İ9

Şekil C.19. İncilipınar parkı 9 numaralı fotoğraf

Çizelge C.19. İncilipınar parkı 9 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPINAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					



İ10

Şekil C.20. İncilipınar parkı 10 numaralı fotoğraf

Çizelge C.20. İncilipınar parkı 10 numaralı fotoğraf

Değişkenler		5	4	3	2	1
İNCİLİPİNAR PARKI	Doğallık					
	Çeşitlilik					
	Açıklık					
	Karmaşıklık					
	Gizem					
	Güven					
	Düzen					
	Manzara güzelliği					

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Mine ÇELİK
Doğum Yeri ve Yılı : Denizli, 1986
Medeni Hali : Bekâr
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : minepeyzaj@hotmail.com

Eğitim Durumu

Lise : Anafartalar Lisesi, 2003
Lisans : Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj
Mimarlığı Bölümü

Mesleki Deneyim:

Aslı Fidancılık	2007-2012
Mina Peyzaj Tasarım ve Danışmanlık	2013-..... (halen)

